לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

על המשמר

יום ב', י"ד בתמוז תשמ"ו, 21 ביולי 1986 / שנה מ"ג מס' 13093 / המחיר 73 אגורות כולל מע"מ

הילד מאיר זורע חוזר לארץ

מאת שלמה גלזר, כתב "על המשמר"

היום בשעה 5.25 אחה"צ, ינחת הילד מאיר זורע בישראל. כזכור, יצא הילד מאיר זורע לפיטסבורג שבארה"ב בחודש דצמבר 1985, ונחת בלונדון מחמת הרעה במצבו. בסוף ינואר 1986 הגיע לפיטסבורג, שם עבר בהצלחה ניתוח השתלת כבד.

מאיר זורע חוזר ארצה בלוויית אביו יצחק, ובכך תבוא לסיומה המוצלחת פרשת גיוס הכספים וההתרמה הציבורית שאיפשרה ניתוח יקר זה. המשך הטיפול בילד יהיה בארץ, באחריות ד"ר ינאל קם מבית־החולים רמב"ם בחיפה.

ביום חמישי תיערך במגדל־העמק קבלת־פנים ומסיבת־עיתונאים לכבוד הילד ומשפחתו.

אוניית מחבלים נלכדה ע"י חיל־הים

הספינה – "אנטון" – שהניפה דגל קפריסין, הובילה מחבלים מארגון "פת"ח", פלג ערפאת ● אנשי הצוות שוחררו אתמול ועזבו את הארץ בדרך האוויר

מאת אבי בניהו, כתב "על המשמר"

ספינות סיור של חיל־הים לכדו בשבוע שעבר, מול חופי לבנון, ספינת משא בגודל בינוני, שהובילה מחבלים מארגון ה"פתח", פלג ערפאת. הספינה שנקראת "אנטון", הניפה את דגל קפריסין ועשתה דרכה בים בנתיב שבין קפריסין ללבנון. לבד מחמשת אנשי צוות הספינה, נלכדו עליה מספר מחבלים מארגונו של ערפאת, שביקשו להגיע לאיזור. כל המחבלים ואנשי צוות הספינה נעצרו לצרכי חקירה. כזכור, לכדו בעבר כוחות חיל־הים ספינות זרות ולרוב בדגל יווני.

(המשך בעמוד 2)

שרי המערך זועמים, אך משאירים לפרס ההחלטה על עתיד מודעי

שמיר ביקש מראש־הממשלה לא לנקוט בצעדים ● מודעי: ביטאתי עובדות בלא כוונה לפגוע, ואם פגעתי — אני מתנצל; חברי הליכוד מפחדים לנשום

מאת דליה שחורי, כתבתנו המדינית, ומשה פסוק, כתבנו בכנסת — וכתב עתי"ם

התבטאויותיו האחרונות של שר המשפטים, יצחק מודעי, נגד ראש הממשלה שמעון פרס, גרמו זעם רב במערך. בפורום "שרינו", שהתכנס אתמול אחרי ישיבת הממשלה כדי לדון בנושא, הועלתה דרישה, שפרס יפטר את מודעי ללא שהיות. עם זאת הוחלט להשאיר בידי פרס את ההחלטה איך להגיב על התבטאויות מודעי.

בינתיים התנצל מודעי בפומבי על התבטאויותיו, ברדיו ובטלוויזיה, לשכת ראש הממשלה טענה, שההתנצלות מגוחכת. אך משקיפים פוליטיים העריכו, שאחרי התנצלות מודעי יתקשה ראש הממשלה לנקוט בצעדים דראסטיים מבלי להסתכן בביקורת ציבורית.

נודע, כי עוד בישיבת הממשלה, שהיתה אתמול קצרה מן הרגיל, העביר מ"מ ראש הממשלה, יצחק שמיר, פתק לראש הממשלה, ובו ביקש ממנו לא לנקוט בצעדים נגד מודעי. שמיר כתב, כי ידאג שמודעי יתנצל. נראה, כי עקב פנייה זו וכן בשל היסוס אם לעורר עתה משבר קואליציוני, נמנע פרס מלנקוט בצעד כלשהו בעת ישיבת הממשלה ואחריה.

החמיץ ההזדמנות

אילו היה ראש הממשלה מודיע למודעי אתמול בבוקר, עם פתיחת ישיבת הממשלה, שהוא מפטר אותו מן הממשלה עקב

(המשך בעמוד 2)

פירושו של דבר

"פת"ח" — לדרום־לבנון

מאת אלכס פישמן, כתבנו הצבאי

לכידתה של ספינת המחבלים מאשרת את המידע המצטבר לגבי התהליכים המתרחשים בחודשים האחרונים באיזור צור, צידון, במחנות הפליטים באזור זה, ובמידה מסויימת ניצני תהליכים באיזור נבטייה. ארגון "פת"ח" מימש בהדרגה החלטה מדינית שקיבל: לשוב ולהתבסס באזורים שונים בלבנון עם דגש על דרום לבנון. תהליך שלפי הערכה עשוי לקבל תאוצה עם סגירת עשרים־וחמש לשכות אש"ף הנאמנות לערפאת ברבת־עמון, והעברת חלק מאנשי המטה והמבצעים לזירת לבנון. לפי שעה, הערכה היא, כי המדובר

(המשך בעמוד 2)

הצוות הבודק החל בגביית עדויות על החשדות נגד סוויסה ● עמוד 3

חברי מפ"ם בדרום — מאבק ציבורי לחקיקת שכר מינימום ● עמוד 4

צו מניעה אוסר בחירות בוועידת המפד"ל ● עמוד 3

הפרות גסות של התקנות גרמו לאסון צ'רנוביל ● עמוד 14

אחרי 32 שנה — ארה"ב אלופת עולם בכדורסל

מאת ישראל פז, שליח "על המשמר" למשחקי הגביע העולמי בספרד

בתום דקות דרמטיות ומלהיבות זכתה אמש נבחרת הכדורסל של ארצות הברית באליפות העולם בכדורסל, לאחר שגברה על ברית המועצות 85:87.

האמריקאים הוליכו בכל שלבי המשחק ויתרונם כבר היה 18 נקודות (60:78) לפני שהסובייטים החלו לצמצם וכמעט להפוך את הקערה על פיה.

סיקור המשחק בעמוד הספורט.

הבחירה בידי פרס

האמנם יעבור ראש הממשלה, שמעון פרס, בשתיקה על נסיון לרצח אופי שנעשה כלפיו שוב על־ידי יצחק מודעי, הפעם כשר המשפטים? האמנם ... הרוטאציה ימחה את יריקותיו של מודעי מעל פניו ויעמיד פנים כאילו יורד גשם?

אין זו שאלה הנוגעת לכבודו האישי של ראש הממשלה בלבד, אלא ... של השלטון בארץ. בממשלה זו, הנושאת את שם ה"אחדות" ברמה, ... הריב והמדון בין השותפים העיקריים לדבר שבשיגרה. העומד בראש הממשלה הוצג לפחות פעמיים כחסר כישורים, בלתי אמין ואף ... לכהן בתפקידו הרם. כך אירע בפרשת שרון בסתיו אשתקד, כך ... בפרשת מודעי, בעת כהונתו כשר האוצר. התקפות על ראש הממשלה בשתי הפרשיות הצדיקו בהחלט את פירוק הממשלה, אך פרס ... בהתנצלות במקרה הראשון ובהעברת מודעי לתפקיד אחר במקרה השני.

עתה, כאשר נותרו שלושה חודשים בלבד למועד הרוטאציה הירשה לעצמו שר המשפטים לשים ללעג את ראש הממשלה ואף לאיים עליו ... הקשבון בעתיד. המושג "סגירת חשבון" לקוח בדרך־כלל מן ... העולם התחתון, וכאשר הוא נשמע מפיו של שר המשפטים (!) ... אפשר לנחש בנקל את תוכניותיו בעתיד הקרוב, לאחר הרוטאציה. "התנצלותו" של מודעי מאתמול, כאילו לא התכוון לפגוע ... אינה אלא תרגיל שמודעי חוזר עליו שנית. או שמודעי ... למוצא פיו, או שהוא נוהג בשיטה של "השמץ וברח"; בשני המקרים אינו ראוי לכהן בממשלה.

... מצידו של פרס לא תיחשב כהוכחה לנכונותו ... על כבודו האישי, או כבוד המוסד ששמו ממשלה. שום "שתיקה ..." או דיבורים רועמים אינם יכולים לשמש תחליף לסילוקו המיידי של מודעי מן הממשלה. ראש הממשלה, הדואג כל־כך לתדמיתו בציבור, ... לדעת, כי העם לא יכבד אותו יותר מאשר מידת הכבוד שהוא עצמו ... עליה. על פרס להפעיל במקצת את הדמיון, כדי לתאר לעצמו את ... של חבריו מן המערך בממשלה לאחר הרוטאציה. אם הם – ... את פרס – מדברים כך בציפיה דרוכה לרוטאציה, ... כל הרצועות וההשמצה וההסתה נגד פרס והמערך ... יומיומית. זאת תהיה המחצית השניה של ממשלת ... שבה הליכוד יהיה המוביל ואף המתכונן לבחירות; לליכוד לא ... לקראת הבחירות הבאות. ... כמו פרס, אלא ישתדל לדרוס אותו ... לא ידאג ל"אמינות" ...

... דמוקרטית אחרת היה כל שר בממשלה, המתבטא כמודעי ... הממשלה, עף בו ביום מכסאו, והציבור היה מוחא כפים לראש ... לשמור על כבודו ועל כבודה של הממשלה. שמעון פרס ... כי בדאגתו לאמינות בקשר עם הסכם הרוטאציה, נותן הוא ... אמינותו כמנהיג וראש הממשלה. הבחירה היא בידי פרס ... עדיין לא מאוחר ללמוד לקח מן השותפות המזוייפת והמשפילה עם ...

"המשמר"

נוכח היעדר פסיקת הבג"ץ בעניין חנינת אנשי השב"כ

החלה חקירת המשטרה, אך זימון העדים יידחה כנראה לשבוע הבא

חריש: אם היה דרג מעל המדיני, הדרג האלוקי, גם הוא היה נחקר

מאת כתב "על המשמר" לענייני חוק ומשפט וכתב עתי"ם

המשטרה החלה אתמול בחקירת פרשת השב"כ. אף כי בשלב זה עוסק הצוות החוקר רק באיסוף החומר הקיים במשרד המשפטים, במשטרה ואצל גורמים אחרים, ושנאסף בשנתיים ורבע האחרונות, מאז ארעה פרשת האוטובוס בקו 300.

הצוות מרכז בידיו מאות מסמכים, פרוטוקולים של עדויות, תצלומים, דו"חות וערות החקירה ומסמכים חסויים, שמסר היועץ המשפטי היוצא, פרופ' יצחק זמיר, והיועץ הנוכחי, השופט יוסף חריש.

המשטרה טרם החלה בזימון עדים לחקירה, ונראה כי החקירה עצמה תחל רק לקראת השבוע הבא.

עם זאת, עקב אי־פסיקת הבג"ץ אתמול בפרשת החנינות לאנשי השב"כ, לא תמתין המשטרה עד לפסיקה, ואם ישהה הבג"ץ את פירסום ההחלטה מעבר לשבוע הקרוב, תחל בזימון עדים וחשודים לחקירה, בלי לזמן לפי שעה את ארבעה אנשי השב"כ שקיבלו חנינה מנשיא המדינה, ושאלת חקירתם תלויה ועומדת בבג"ץ.

לפי שעה ננקטו מספר אמצעים, ע"י גורמים משפטיים ומשטרתיים, לשמירת סודיות החקירה. גורמים בכירים המקורבים לפרשה סרבו לפרט את האמצעים, אולם אמרו שיקשה מאוד על העיתונות לעקוב אחר מהלך החקירה ולהשיג מידע ממנה.

מפכ"ל המשטרה אמר אתמול, כי המשטרה לא תמסור שום דיווח בעניין החקירה. הוא סירב אפילו לומר אם אכן החלה החקירה, או שהצוות עדיין עוסק בהכנות לקראתה.

כמה מן האמצעים שננקטו,

(המשך בעמוד 2)

אדי חומר ריסוס פגעו אמש בשנית בתושבי כפר־סבא

מאת ניצה רימון, כתבת "על המשמר"

עשרות תושבים המתגוררים ברחוב מצדה בשכונת יוספטל בכפר־סבא חשו אמש ברע, כנראה בעקבות ריסוס שדה סמוך בחומר הדברה, שאדיו נסחפו אל בתי השכונה.

תושבים רבים התלוננו על בחילות, הקאות, צריבה בעיניים ובגרון, והתעורר החשש במיוחד לשלומם של קשישים וילדים.

מיד הוחשו למקום ניידות טיפול נמרץ, שאנשיהן הגישו עזרה ראשונה לנפגעים, כשהם עוברים מבית לבית. כל תושבי הרחוב התבקשו להתרכז במרכז העיר.

ארבעה תושבים הועברו לבי"ח "מאיר", שנערך לקראת אפשרות של פינוי גדול יותר, אך גם הם שוחררו לבתיהם אחרי טיפול.

במקביל החלו בדיקות לגילוי מקור ההרעלה. היה זה מקרה שני בחודש האחרון שתושבים נפגעו מאדים רעילים באיזור כפר־סבא.

איום על חיי עובדת סוציאלית בדימונה

מאת שלי ותימוביץ, כתבת "על המשמר"

אייבון אשור, תושבת דימונה בת 40, נעצרה אתמול בבית משפט השלום בבאר־שבע, בחשד שתקפה עובדת סוציאלית ואיימה על חייה. [illegible]

ראובן חזק התפטר

מאת הכתבת המדינית של "על המשמר"

המשנה לראש השב"כ, ראובן חזק, שיצא לחופשה לימודים בחודש נובמבר שעבר, לאחר שהתלונן בפני ראש־הממשלה, שמעון פרס, על ראש השב"כ, אברהם שלום — הגיש לפני ימים אחדים מכתב התפטרות לראש־הממשלה. אלמלא הפרשה, היה חזק מועמד לתפקיד ראש השב"כ הבא.

המשטרה פיצלה כוחותיה בין חרדי פ"ת לקנאי כפר קאסם

4 נעצרו בהתנגשות בין שוטרים למפגינים בפ"ת ● 18 נעצרו ו־3 נפצעו בקטטה המונית בין דתיים לחילונים בכפר קאסם ● הרב סלומון סירב להתפנות על־ידי שוטרות

מאת ניצה רימון, כתבת "על המשמר"

"אני לא מתפנה על־ידי נשים" – צעק ביום ששי בלילה הרב ברוך סלומון בעת שנהדף על־ידי כוח של שוטרים ושוטרות, שהובאו היישר מקורס שוטרים במרחב השרון. השוטרות היוו חידוש בשיגרת הפגנות השבת בפתח־תקווה.

מאות הדתיים, ובראשם רבה הראשי של פתח־תקווה, הרב סלומון, החלו להתקהל ביום ששי ב־11.30 בלילה ברחוב חובבי ציון בדרכם להפגין מול קולנוע "היכל". הם נתקלו בשוטרים שקראו לעברם להתפזר ומשלא נענו הדפו אותם השוטרים ופיזרו אותם בכוח. ארבעה נעצרו, אחד מהם קטין, ואמש הם התייצבו בתחנת המשטרה למתן עדות. הם יובאו לשיפוט מהיר באשמת התקהלות בלתי חוקית.

קטטה המונית

המשטרה נאלצה לפצל את כוחותיה בליל שבת, בשל קטטה המונית שפרצה בכפר קאסם בין דתיים מוסלמים לחילונים.

בצהרי יום ששי נשא השייח' עבדאללה דרשה במסגד במרכז כפר קאסם וכה הטיף למלחמת חורמה על התושבים החילונים המאכלסים את בתי־הקפה ביום ששי (שהוא יום השבתון למוסלמים) ומוכרים ושותים בירה האסורה על־פי עיקרי האמונה המוסלמית. בעקבות הטפת השייח' יצאו בליל שבת, לאחר התפילה במסגד, עשרות מאמינים, ביניהם צעירים רבים חוזרים בתשובה, אל עבר בתי־הקפה והחלו ליידות אבנים ביושביהם ולהכותם. במרכז הכפר התפתחה קטטה ענקית ולמקום הוזעק כוח משטרה גדול. השוטרים פיזרו את התושבים והרגיעו את הרוחות. שלושה תושבים נפצעו קל והועברו לבית־חולים "מאיר" בכפר־סבא. 18 מתושבי הכפר נעצרו כחשודים בתקיפה חבלנית וצפויים מעצרים נוספים. אתמול ערכה המשטרה סיורים בכפר כדי למנוע חידוש המהומות.

ביקשו להפגין בנתניה

גם בנתניה הודיעה ביום ששי קבוצת תושבים דתיים למפקד משטרת נתניה שהיא עומדת להפגין ולמחות מול מלון "גולדאר" בעיר על קיום מופע "זוגות זוגות" במוצאי שבת. מופע המין עורר את חמתם של תושבים דתיים רבים בעיר, אך מפקד המשטרה הבהיר להם כי אין כל מניעה חוקית לקיום המופע ואם יפגינו נגדו, יהיו הם מפירי החוק.

הדתיים החליטו לא להפגין ובמקביל פנו למנהל המלון והפעילו עליו לחץ לביטול המופע. אולם המנהל לא הצליח לאתר את האמרגן והמופע התקיים בסופו של דבר.

שוטר משתלט על מפגין חרדי בפתח־תקווה. (צילום: שי אבריאל / י.פ.פ.א)

חזית חדשה — אשדוד

חרדים הטילו מצור על ראש העיר וצוות צילום באצטדיון

מאת רפאל גאון, כתבנו בדרום

עשרות חרדים תושבי שכונת סונבייה באשדוד הטילו אתמול מצור על ראש העיר, אריה אזולאי, ועל צוות צילום שהיה איתו באיצטדיון המקומי, קיללו וגידפו, וגם אחרי שהגיע למקום כוח משטרתי לחלץ את הנצורים, התעכבו זמן ממושך לפני שהואילו לשחררם.

אריה אזולאי וצוות צילום טסו לפני כן במסוק על מנת לצלם סרט וידאו לחגיגות ה־30 לאשדוד שיתחילו באוקטובר.

דובר העירייה, אבי האוזמן, שהתלווה לראש העיר, סיפר, כי הצוות שבמסוק עסק בצילום חוף הרחצה ההומה אדם והיה הכרח לצלמו בשבת. העירייה מתכוונת להשתמש בקטע זה לסרט למען עידוד התיירות.

כאשר המסוק נחת באיצטדיון המקומי ברובע ב' הבחינו בכך שני חרדים ומיד הזעיקו עשרות חרדים נוספים שצרו על ראש העיר וצוות הצילום. הם חסמו את מכוניותיהם של הצלמים וראש העיר במגרש החנייה של האיצטדיון ולא נתנו להם לצאת.

אריה אזולאי התרעם על התנהגותם של החרדים והחליט להגיש תלונה נגד מי שעמד בראשם, משה ברונשטיין, שהיה עד לפני שבועות אחדים חבר מועצת העירייה מטעם אגודת ישראל.

עיריית ירושלים אסרה הקרנת סרטים בערב שבת במועדון מפ"ם

[illegible]

500 מורי הפרוזדור לא יפתחו את שנת הלימודים

בגלל מחלוקת על סדרי התחבורה

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

הסתדרות המורים הודיעה לממונה על סכסוכי עבודה, כי 500 מורים העובדים בפרוזדור ירושלים לא יפתחו את שנת הלימודים תשמ"ז בגלל מחלוקת על סדרי התחבורה. זאת מסרה לכתבנו יו"ר הסתדרות המורים במחוז ירושלים, דליה איציק.

מנהל המחוז, ד"ר יוסף יונאי אמר בתשובה לשאלת כתבנו, כי ישנה תחבורה ציבורית מסודרת באוטובוסים, ואין צורך שמונית תסיע מורים לכל ישוב וישוב. בכמה מקרים, אמר יונאי, הסדיר משרד־החינוך עם "אגד" שהאוטובוסים יסיעו את המורים עד לחצר בית־הספר ממש.

דליה איציק אמרה לכתבנו, שאם לא תעובר שביתת מורי הפרוזדור ישותקו כל מורי מחוז ירושלים. לדבריה, לא ניהל אתם משרד־החינוך כל מו"מ בדבר סדרי התחבורה. מנהל המחוז שלח מכתבים אישיים לכל מורה בפרוזדור, בו הוא מודיע על הפסקת הסדרי הנסיעה במוניות. בין המורים שוררת פאניקה מוחלטת. מורים רבים ביקשו העברה לירושלים. יונאי ניסה אשתקד לבטל את סדרי התחבורה המיוחדים, אך המורים עשו "פיקניק" בהדרן ואחרי יומיים הוחזרו הסדרים לקדמותם, במקומות שבהם היתה הסכמה כי אין צורך בהסעה מיוחדת, ביטל יונאי את ההסעות. עתה גם במקומות שהיו שנויים במחלוקת. הוא ביטל — אמרה דליה איציק.

משיב ד"ר יונאי: הנהגנו מוניות בבתי־הספר בשעות מותאמות לשעות האוטובוסים. אנו מחלקים כרטיסי חינם למורים בפרוזדור. עוד באפריל הודענו למורים, שלא מובטחת להם הסעה. מורים רבים ביקשו העברה לירושלים, לא נוכל לשלוח צי של מוניות למקומות שבהם ישנה תחבורה ציבורית מסודרת — אמר יונאי.

סגן ראש המועצה האזורית מטה יהודה והממונה על החינוך [illegible]

ביקורת הצגות

לאס־ווגאס על הקרח

כמי שאינו מוצא עניין רב בתחרויות החלקה אמנותית על קרח, המשודרות בטלוויזיה וסוחטות אנחות הנאה מצד אלה שכועסים על הטלוויזיה על שהיא מרבה לשדר כדורסל וכדורגל, היתה "חופשה על קרח" הנאה בערבון־מוגבל. אבל, מי שאוהב לצפות ברקדנים־רקדניות מחליקים־מחליקות, זהו המופע בשבילו.

עשיר, מרהיב־עין, תלבושות נוצצות, תפאורות מרהימות – כולל מטוס, כמעט בגודל טבעי. "חופשה על קרח" בנוי במסורת אמריקנית מאוד, לאס־ווגאסית מאוד. הכל בגדול, הכל בשפע.

הסולנים מלהיבים (את מי שמתלהב מהחלקה־על־קרח, חובה להוסיף) והלהקה, במיבצעיה הקבוצתיים, מעוררת כבוד. גם הליצנים – ויש כאלה במופע – מיטיבים להחליק ולהצחיק. יש אפילו כלב וכצפוי, הוא גונב את ההצגה...

"חופשה על קרח" הוא מופע אידיאלי לקיץ, לחופש־הגדול, לכל המשפחה. נא לעשות משהו בנוגע למיזוג־האויר בהיכל־הספורט. קצת קרירות רצויה גם באולם. לא רק על הבמה.

עופר גיר

זהירות: מי השתייה בארץ מזוהמים

מאת שלמה גלזר, כתב "על המשמר"

לפני שנה לקו 8000 איש בדיזנטריה וילד נפטר מזיהום מים באיזור הקריות, כתוצאה מדליפה בצנור ביוב ליד שפרעם. ועדת בדיקה מיוחדת בראשות מנחם קנטור, נציב המים לשעבר, מצאה כי חלק גדול מהליקויים לא תוקנו והמצב חמור ביותר.

פרופ' גדליה שלף אומר, שמערכות המים והביוב בישראל נמצאות במצב גרוע מאוד ועלול להיגרם אסון כבד כתוצאה מזיהום מים בקנה מידה רחב מאוד.

האחריות על איכות המים בישראל נופלת בין הכיסאות. משרדי ממשלה שונים, כמו משרד הבריאות, משרד החקלאות והפנים, מטפלים בנושא והתוצאה היא שיש אי־בהירות בין התחומים השונים והנושא אינו מטופל כראוי.

ב־45 אחוז מישובי הצפון נתגלו תופעות חריגות בדגימות המים, כמו חיידקי קולי צואתי ועוד. ב־43 אחוז מהישובים התקלות הן חוזרות ונישנות.

בכפרים הערביים המצב קשה עוד יותר. באום אל פחם, לדוגמא, סבל כל ילד בכפר ממחלת־קיבה לפחות פעם אחת בחייו. מסתבר, שקיבוצים רבים קנו כלים סניטריים יקרים מאוד (עשרות אלפי דולר המכשיר), אך אינם יודעים להפעילם כראוי. ב־85 אחוז מהכלורינאטורים היו תקלות.

המצב בצפון הארץ והעמקים קשה במיוחד, מאחר ובאיזורים אלו מקורות המים הם רבים ושונים, לעומת איזורים אחרים הניזונים מהמוביל הארצי או ממקור מים מרכזי אחר, הקל יותר לפיקוח.

אחת הבעיות המעיקות הן הזלזול הרב של רשויות מקומיות והציבור וחוסר מודעות למצב מי־השתייה בארץ. דובר משרד הבריאות מסר, שכל מי שפונה למשרדו יוכל לקבל את תוצאות בדיקות המים בישובו והוא מקווה שדבר זה יגביר את המודעות לנושא.

30 דונם חורש טבעי נשרפו בכרמל

חוסר זהירות של יצרן פחמי עץ גרם לדליקה שהביאה בסוף השבוע שעבר להשמדת 30 דונם של חורש טבעי באיזור "שווייצריה הקטנה" שעל הכרמל.

מפקד שירותי הכבאות באיזור, טפסר משה ורדי, מסר לכתב עתי"ם, כי מבדיקה שנערכה בשטח לאחר שהאש שככה התברר, כי היא נגרמה מחוסר זהירות. (עתים)

מזג האוויר

טמפרטורות המינימום והמקסימום חזויות: ירושלים 20 עד 29, רמת־הגולן 19 עד 31, צפת 20 עד 30, טבריה 20 עד 37, נצרת 19 עד 30, עפולה 20 עד 33, שומרון 21 עד 32, תל־אביב 20 עד 30, לוד 20 עד 32, יריחו 22 עד 38, באר־שבע 20 עד 34, אילת 25 עד 40.

מפלגת הפועלים המאוחדת / המרכז

ישיבת מזכירות מפ"ם

תתקיים ביום ד', 23.7.86, שעה 16.00, באולם הישיבות במרכז.

על סדר היום:

1. דיון על מסמך הריכוז בנושא ערביי ישראל
2. נוהל בחירת חברינו לוועדת המנהלת בחברת העובדים
3. עבודת ועדות המזכירות

החברים מתבקשים להבטיח השתתפותם

לצרכני דגי קרפיונים ואמנונים

בקשר לפרסומים על הרעלת דגים באזור חדרה הננו בזה להודיעכם, כי הקרפיונים והאמנונים המשווקים ע"י תנובה לא נפגעו מהרעלה זו והם ראויים למאכל אדם כמקודם

מרכז תנובה ארגון מגדלי דגים

מפלגת הפועלים המאוחדת – המרכז

ישיבה פתוחה של **מרכז מפ"ם**

בהשתתפות מוזמנים

בנושא **האזרחים הערביים בישראל**

תתקיים ביום א' 27.7.86 בנצרת בבית התארחה "שפרינצק", בשעה 15.30

חברי מרכז מוזמנים, חברים ואוהדים נקראים להשתתף. חברים הזקוקים להסעה מתבקשים להתקשר למרכז מפ"ם, מחלקת התחבורה, עד ל־20.7.86

החלה חקירת המשטרה

(סוף מעמוד ראשון)

כנראה, הם החלטה לערוך חלק מהחקירה במשרדי המטה הארצי של המשטרה בירושלים; להודיע לעדים המוזמנים לחקירה כי נאסר עליהם למסור לאדם, שאין בסמכותו להחזיק סוד מדינה, כי הוזמנו לחקירה; הופקדה שמירה על החדרים שבהם התמקם צוות החקירה.

החקירה תימשך כחודשיים, וניתן ללמוד על כך מן מרמזים שהשמיע שר המשטרה, חיים בר־לב, כי החקירה תסתיים עד לרוטאציה, והן משום שאחד החוקרים, המיועד לצוות החקירה, הושאל מיחידתו למשך חודשיים.

מידת ההתערבות

היועץ המשפטי למשטרה, יוסף חריש, יתעדכן פעמים בשבוע, בפגישות עם מפכ"ל המשטרה, בהתקדמות החקירה.

נודע, כי שר המשטרה ימנע מלקבל עידכונים על תוכן החקירה ויקבל רק דיווחים על התקדמותה, על מספר העדים שנחקרו, על משך הזמן שעוד נותר לחקירה, ובמקרה הצורך גם דיווח על כוונה לבצע חיפוש כלשהו, או אפילו מעצר, אם יהיה צורך בכך.

גם הדרג האלוקי

„החקירה תהיה ללא סייג. חקירה עד תום, של כל הדרגים כולם – מהמסד עד הטפחות, מאחרון הטוראים עד הדרג המדיני. אם היה דרג מעל הדרג המדיני, הדרג האלוקי, גם הוא היה נחקר. אין שום כוונה להשאיר אדם מעורב בפרשה בלי חקירה" – אמר אתמול היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, במהלך הדיון בבג"צ בעתירות בפרשת השב"כ. שבע עתירות בפרשה זו נדונו אתמול בבג"צ במשך כחמש שעות, לפני הרכב כביר של בית המשפט העליון – הנשיא מאיר שמגר, המשנה לנשיא השופטת מרים בן פורת והשופט אהרון ברק. בסיום הדיון, בשעה 1.30 בצהריים, קבעו השופטים, כי ההחלטה תנתן במועד מאוחר יותר, אך לא קבעו את המועד.

חריש גילה, כי החקירה המשטרתית בפרשה כבר החלה. „החקירה כבר מתקיימת, עומדת בראשיתה. המשטרה כבר החלה בחקירה. זה שאין היא מזמינה אדם זה או אחר להיחקר, אין זה אומר שאין חקירה".

שורת החלטות

בראשית הדיון קיבלו השופטים שורה של החלטות בבקשות שונות, שהוגשו להם בעניין העתירות לבג"צ במהלך השבוע האחרון. השופטים דחו את בקשתו של עו"ד אברהם גל, ב"כ תנועת ר"צ, לחקור את ממלא מקום ראש הממשלה שמיר מעל דוכן העדים בדיון המשפטי בבג"צ. השופטים גם החליטו לאחד את הדיון בעתירתם של בני משפחות שני המחבלים, שנהרגו לאחר ההשתלטות על האוטובוס בקו 300, עם הדיון ביתר העתירות, וקבעו כי הצו על תנאי שהוצא בעתירות האחרות יחול גם על עתירת בני משפחות המחבלים, שייוצגו ע"י עו"ד פליציה לנגר.

עותר נוסף שביקש להצטרף היה עוזיאל ברק, ששיכל את בנו ואת כלתו, שנרצחו בידי מחבלים באיזור בית ג'וברין, את העותר ברק ייצג עו"ד דן פון־ויזל, שטען כי כשם שאישר בג"צ לשורה ארוכה של עותרים להגיש עתירות בשל אינטרס ציבורי, יש לצרף גם אותו כעותר נגד פתיחת חקירה ונגד ביטול החנינות לאנשי השב"כ. השופטים אישרו לו להצטרף כעותר. וכך הגיע מספר העתירות שנדונו בפרשה זו ל־7.

ביטלו עתירותיהם

לאחר שלב זה, הודיעו שני עותרים כי הם חוזרים בהם מהעתירות, בעקבות הודעת היועץ המשפטי לממשלה, כי המשטרה תפתח בחקירה על פי הוראתו. ראשון המודיעים היה עו"ד יצחק ברזילי מירושלים, שהודיע לבג"צ כי הוא חוזר בו מעתירתו לגבי שאלת החקירה. אחריו קמו עורכי־הדין דוד יפתח ומשה מרוז מתל אביב, והודיעו כי הם חוזרים בהם מעתירותיהם לאחר שבאו על סיפוקם נוכח הודעת היועץ המשפטי לממשלה.

אינם מבטלים

שאר העותרים סירבו לחזור בהם מעתירותיהם בסוגיית החקירה, וביקשו להפוך את הצו על תנאי שהוציא בג"צ בשאלה זו לצו החלטי, כך שבג"צ יורה על פתיחת חקירה, למרות שהיועץ המשפטי לממשלה כבר הודיע שהמשטרה פתחה בחקירה.

עותרים אלה היו עו"ד אמנון זכרוני, עו"ד מיכל שקד, באת כוחם של משפטנים אנשי אקדמיה, ועו"ד פליציה לנגר, באת כוחם של בני משפחות המחבלים שנהרגו.

כאילו ניתן צו

היועץ המשפטי לממשלה סירב להתייחס לשאלת השופטת מרים בן פורת, מה תהיה עמדתו אם גם אנשים אחרים בשב"כ, המעורבים בפרשה, יבקשו חנינה. הוא אמר: „אין אני רוצה להתייחס בהבעת דיעה אם יש לתת לאחרים חנינה. יבוא זמנה של החלטה כזו. אני נכון להניח שלא יהיה מקום להימנע מלהגיש בקשות נוספות על חנינות. החנינות רק מקלות על החקירה. אם מגמת פניה של חקירה להגיע לדרג המדיני, כל חנינה נוספת מסייעת לזה. המשטרה עשתה חקירה יסודית. החנינה רק מועילה ליסודיותה ותכליתה של החקירה".

בצעד מפתיע הודיע נשיא בית המשפט העליון, השופט מאיר שמגר, כי ידונו בשאלת תקפותן של החנינות כאילו כבר הוצא צו על תנאי בעניין זה.

נגד החנינות

עו"ד זיכרוני אמר, כי החנינה צריכה להיות ספציפית. הנשיא לא ראה את תלונתו של זמיר, תלונה שראש השב"כ הודה בעבירות שנכתבו בה. על כן, אמר עו"ד זכרוני, החנינות אינן תקפות.

בא כוחה של תנועת ר"צ אמר, כי כאשר נשיא המדינה חנן אותם, לא היו אנשי השב"כ עבריינים, כי לא היתה חקירת משטרה. אם היה ספק שהם עבריינים, לא ניתן לחון אותם כלל.

עו"ד מיכל שקד אמרה, כי סמכות נשיא המדינה צריכה להיות ברורה ומתוחמת: אין לנשיא סמכות לתת חנינה כללית, אלא חנינה אישית. היא הזמינה את בג"צ לפסוק, שחנינת נשיא המדינה לאנשי השב"כ היתה חנינה כללית.

עו"ד פליציה לנגר טענה, כי העבירות של אנשי השב"כ נערכו בשטח כבוש והן נוגדות את אמנת האג ואת אמנת ז'נבה.

עו"ד פון־ויזל אמר, כי אין סיבה לתקוף את שיקול דעתו של הנשיא. עבריין הוא כל מי שהנשיא חושב שהוא עבריין, וזה נתון לשיקול דעתו.

בא כוחם של אנשי השב"כ, שהצטרפו כמשיבים לעתירה, עו"ד דב וייסגלס, תקף את זכות העמידה של העותרים בבג"צ. הוא טען, כי הקבינט אישר את החנינות, והקבינט, בשל המצב הפוליטי, מייצג כ־80 אחוזים מן הציבור הישראלי. המשמעות היא, כי לא ניתן לתקוף את החלטות הנשיא אם הן מבוססות על הסכמת 80 אחוזים מהעם.

בא כוחו של ראש השב"כ, עו"ד יגאל ארנון, הישווה את חוק יסוד נשיא המדינה הישראלי לחוק האמריקני, ואמר, כי בשאלת החנינה זהה לחלוטין הסעיף בחוק הישראלי לחוק האמריקני. הוא הביא תקדימים לכך, כי נשיא ארה"ב חנן אנשים לפני משפט ולפני שהורשעו בדין, והביא שורה של תקדימים של בית המשפט העליון האמריקני, שאישרו את החלטות הנשיא.

חריש אמר, כי מצא שהנשיא יצחק בן־צבי חנן בשעתו שני אחים עוד בטרם הרשעה ועוד בטרם הוגש נגדם כתב אישום. מדובר בשני אחים שנחשדו בעבירה על חוק מירשם התושבים. שני האחים התחזו זה לזה. הנשיא בן־צבי חנן אותם בלא שהואשמו ובלא שהיתה חקירה. חריש ביקש, כי בשל תקדים זה ובשל תקדים אחר, שהגיש בישיבה הראשונה של בג"צ, יש לקבוע כי בסמכותו של נשיא המדינה לחון אנשים שטרם הואשמו כלל.

שרי המערך זועמים

(סוף מעמוד ראשון)

התבטאויותיו, היו הפיטורים נכנסים לתוקף בתוך 48 שעות. אך פרס לא נקט בצעד זה על אף ההנחה שהליכוד היה סופג את ההתפטרות כדי לא לסכן את הרוטאציה. וייתכן שבכך החמיץ פרס את ההזדמנות לפטר את מודעי, אם בכלל רצה בכך.

לאחר ישיבת „שרינו", שמרו אתמול שרי המערך על שתיקה מוחלטת. אחת האפשרויות שדובר עליה בפורום זה היתה, כי ראש הממשלה יכנס הבוקר את הממשלה לישיבה מיוחדת כדי להודיע על החלטתו לפטר את מודעי. אולם כאמור, ההחלטה הושארה בידי פרס. נראה כי התנצלות מודעי מנעה את אופציית פיטוריו, אף על פי שזו הפעם השניה השנה שהתבטאויותיו מאיימות במשבר ממשלתי. בחודש אפריל נאלץ מודעי לפרוש מתיק האוצר ולקבל את תיק המשפטים. עלבונו על כך הוא שגרם את התבטאויותיו האחרונות נגד פרס.

ביטא עובדות

מודעי אמר אתמול בראיון ב„מבט", כי בהתבטאויותיו ביטא עובדות, בלי שום כוונה לפגוע בראש הממשלה, ואם פרס נפגע מהביטויים, הוא (מודעי) יכול רק להתנצל על כך. בראיון לרדיו אמר מודעי, כי לא צוטט כהלכה וכי אמר על פרס שהוא רחוק מנושאי משפט ולא שאינו מבין – או לא־מבין בכך. מודעי ציין, כי „שום בר דעת" אינו יכול למצוא בהתבטאויותיו עילה לסילוק שר מהממשלה, אלא אם כן יש שיקולים אחרים.

שרים בליכוד, בעיקר משה קצב ומקורבים ליצחק שמיר, אמרו, כי אינם רואים חריג בהתבטאויות מודעי. מאחר שרק בסוף השבוע היתה מיתקפה קשה על שמיר בפרשת השב"כ מצד שר המערך מוטה גור. השר גור, שרואיין על כך אמש ב„מבט", הבהיר, כי תקף את שמיר על רקע תביעתו (של גור), כי ראש הממשלה לשעבר יישא באחריות מיניסטריאלית לגבי תקופת כהונתו, ואין לכך שום קשר עם התבטאויות מודעי כלפי ראש הממשלה.

להדיח, לפטר

ח"כ חיים רמון (המערך) דרש אתמול מפרס להדיח את מודעי מהממשלה. גם ח"כ מרדכי וירשובסקי (שינוי) טען אתמול, כי רה"מ חייב הפעם להורות למודעי את הדרך אל מחוץ לספסלי הממשלה.

רמון סבור, כי אסור לרה"מ לעבור לסדר היום על „התקפותיו הברוטאליות" של מודעי נגדו. „מודעי, מאז נתמנה לשר המשפטים, פוגע באופן שיטתי בשלטון החוק ומפר כל נורמות של שר, ובפרט של שר משפטים." לדעת רמון, מתגרה מודעי ברה"מ מתוך הערכה, כי פרס טרוד בענייני מדינה ולא יתפנה לטיפול שורש בשר מציק.

זהירות בליכוד

אמש, בכינוס של מנהיגות צעירה של ארגון ה„בונדס", שנערך במלון „לרום" בירושלים, אמר מודעי: „אתם חייבים להבין, שבחודשים האחרונים מפחדים חברי הליכוד אפילו לנשום, כי אנחנו לא רוצים אפילו לתת סיבה קטנה לביטול הרוטאציה. כל מעט שאנו נשאלים, אנו חייבים להיזהר בדברינו. אולי נגיד דבר מה שיביא למשבר."

„היתה לי תקרית, שהביאה אותי למשרד המשפטים. אך לפני תקרית זו וגם אחריה אני לא רואה כל סיבה שלא לענות לשאלות שאני נשאל באופן שאני מאמין שיש לענות. עניתי בראיון לשאלות ושאלתי לדעתי על מצב פוליטי עתידי, על השאלות עניתי בכנות. מה שיקרה בעקבות תקרית זו לא ידוע לי," אמר השר מודעי.

מודעי סירב להתייחס לשאלות בדבר תביעת שרי המערך, שהועלתה בפגישת „שרינו" אתמול, לפטרו.

צלקת של סילוק

„מה שאמרתי היא צלקת של סילוק שר אוצר מצליח מתפקידו. צלקת זו אינה דבר פשוט ואליה התייחסתי," אמר מודעי.

בתשובה לשאלה, אם אין הוא סבור כי ביקורת צריכה להשמע בישיבות ממשלה, אמר מודעי, כי הוא מסכים לכך, בתנאי שכלל זה יהיה תקף לגבי כל השרים וגם לגבי שר הבריאות.

בתשובה לשאלה על אודות דברים שאמר בדבר סגירת חשבונות, אמר השר מודעי: „סגירת חשבונות לא בהקשר של ראש הממשלה. אמרתי, כי אני מתוסכל ובליבי חשבון, פנקס פתוח, ויש קליינטורה די רחבה בצד החובה בחשבון." מודעי סירב לפרט מי ה„קליינטורה" הרשומה בפנקס.

השר אמר, כי יש לו תוכניות פוליטיות והוסיף: „בחיים הפוליטיים לא משאירים דברים פתוחים."

בקשר לחקירת המשטרה בפרשת השב"כ, אמר מודעי: „החקירה תהיה רחבה ככל שהמשטרה תחליט. המשטרה תחקור את מי שתחפוץ לחקור, וגם את הדרג המדיני."

"על המשמר"
עתון יומי
عل همشمار
جريدة يومية

המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה סער

המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3–43360–4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833.Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטר, חדרים 102–121, טל' 6–225128, המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008; חיפה 33134 רח' הבונים 17, טל' 673673, המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

צלצול מהיר

ד"ר דוד רודי, פסיכולוג קליני:

מודעי לא חושב מה שהוא אומר

„פרס לא מבין במשפט כמו שאינו מבין בכלכלה". „אסור היה לחקור בפרשת השב"כ מבלי שהדברים יוודעו לציבור, אלא שנעשו טעויות בדרך הטיפול בפרשה". „כל מה שאני צריך זה מיליון בוחרים ותוך כמה חודשים אני מקווה שנגיע למצב, שהעם יבחר את ראש־הממשלה" – מהי התרשמותך שלך מהתבטאויותיו האחרונות של השר מודעי?

אני מתרשם, בלי לקחת אחריות אבסולוטית, שהתבטאויותיו של מודעי מעידות על כך שהוא אומר מה שהוא חושב, אבל לא חושב מה שהוא אומר, ובעצם, הוא לא מתכוון – זה יוצא לו. אלא שאמירות מסוג זה מיותרות לחלוטין, משום שפרס נבחר לתפקידו לא משום בקיאותו בכלכלה או במשפטים. וכשדברים כאלה נאמרים נודף מהם ריח קל של מגאלומניה.

...?

כשאני אומר לאשתי שהיא לא מבינה בבישול, משתמע מזה שאני מומחה ויודע מה שהיא איננה יודעת. התפרצויותיו התקופתיות של מודעי נגד רה"מ, מבטאות את תחושתו שהוא היה יודע לנווט את הספינה ביתר חוכמה. אבל – גם אם היה מודעי דה־פקטו ראש־ממשלה טוב יותר מפרס, יש, בעצם אמירת הדברים, יותר משמץ מגאלומניה.

שביטויה הוא?

אלמנטים מגאלומנים מבטאים את הצורך להתקבל בכל מחיר. וכדי להילחם בצורך זה מוציא האדם האומר את עצמו מן הכלל: אם הוא הרבה יותר מאחרים, הוא יכול לוותר על ההתקבלות האבסולוטית.

כשהתנצל אמש על דבריו אמר מודעי, כי ענה בסך־הכל, על שאלות הכתבים. ו„כאשר הוא נשאל – הוא אינו יכול להתאפק"...

לולא הייתי מכיר את מודעי הייתי חושב, שיש כאן אלמנט פאראנואידי, שסימן ההיכר שלו הוא חוסר השליטה בתגובות, וכמובן, התחושה שאתה הטוב מכולם, ומאידך – שרודפים אותך.

ומה באשר להתנצלויותיו החוזרות ונשנות של מודעי על דבריו, שלא לדבר על התוצאות – אילוצו לעזוב את משרד־האוצר שאהב שהצליח בו.

מכל אלה יכול הפסיכולוג להסיק, שאדם הנוהג כך הורס ביד אחת את שבנה ביד השנייה, ובסך־הכל ישנו כאן צורך חזק מאד לחבל בעצמו.

אתי רונאל

אוניית מחבלים

(סוף מעמוד ראשון)

תורכי או קפריסאי), שביקשו להעביר ללבנון מחבלים, מפקדי מחבלים ואמצעי לחימה שונים. מבין המקרים בעבר, שהותרו לפירסום, ניתן להזכיר את הספינה שנלכדה לפני כשנה, ועליה נמצא, בין היתר, סגן מפקד „כוח 17".

באפריל 1985 ניתפסה ספינה בשם „טבירוס", כמאה מייל בים מול חופי ישראל. על ה„טבירוס" נלכדו כמה מחבלים שהיו אמורים לנחות בחופי תל־אביב ובת־ים ולבצע פיגוע באיזור הקריה בת"א.

באותה שנה נילכדה גם הספינה „קאסילדה", שהובילה מחבלים ללבנון ומשם היו אמורים לחצות את הגבול ולבצע פיגוע באצבע הגליל.

אנשי צוות הספינה „אנטון" – שלושה מלחים הודים, סודאני ותוני – שוחררו אמש לאחר חקירה ועזבו את ישראל בדרך האויר. במשך שהותם בארץ עדכנו אנשי מערכת הביטחון את משרד־החוץ בפרטים הנוגעים לאנשי הצוות.

משך כל התקופה מאז שנתפסה ה„אנטון", לא פירסם שום ארגון מחבלים הודעה כלשהי.

כתבנו מציין, כי מפקד חיל־הים, אלוף אברהם בן־שושן, אמר בעבר, כי ישראל פועלת במסגרת החוק הבין־לאומי ושומרת לה את הזכות להתגונן בים מפני ארגוני המחבלים.

ביתנו שרוי באבל
במות חברנו היקר
אריה הוימן
תנחומים למשפחה
ההלוויה, היום, יום ב', 21.7.86, בשעה 17.30
קיבוץ שער הגולן

אבלים וכואבים
על מותה הטראגי של
דורית בלומנפלד
חברת גרעין מקשור
ומשתתפים בצער המשפחה והגרעין
בית רוחמה

מזועזעים במות חברתנו היקרה
דורית בלומנפלד
ומשתתפים בצער ובכאב ההורים והמשפחה
גרעין מקשור
בקיבוץ רוחמה

נדרס למוות בתאונה „פגע וברח" בעזה

ילד בן 6 מעזה נדרס אתמול למוות בתאונת פגע וברח שאירעה בשכונת סג'איה בעיר.

התאונה אירעה בשעת בוקר מוקדמת והמכונית הפוגעת, בעלת לוחיות רישוי ישראליות, הסתלקה ממקום התאונה. (עתים)

„פת"ח" – לדרום־לבנון

(סוף מעמוד ראשון)

כמאות מסורות של מחבלים מארגון „פת"ח", ששבו לאיזור מחנות הפליטים בצור ובצידון, מאז נטש צה"ל אזורים אלה.

עד כה, מעקב אחר התנהגותם של אנשי ערפאת באיזור דרום לבנון מלמד על ניסיון להגיע לשיתוף־פעולה עם האוכלוסייה המקומית, בין השאר, על רקע עוינות משותפת וחשש מפני המהלכים הסוריים בלבנון. יתרה מזו: שיתוף הפעולה של „פת"ח" עם האוכלוסייה המקומית יש בו כדי לממש את מדיניות הארגון.

עדיין אין כל שיתוף־פעולה עם הזרם המרכזי – „אמל" – ואין לפי שעה כל סימן שיעיד כי אנשי ערפאת מבקשים להחזיר את הגלגל בדרום־לבנון לאחור, מבחינת הרצון להקים חזקות טריטוריאליות. לפי שעה, לא מהווים אנשי „פת"ח" בדרום־לבנון מרכיב שיש לו משקל בפעילות נגד רצועת הביטחון וישראל.

הפעילות הסורית היום באיזור ביירות מקשה על הסתננותם של המחבלים אל איזור הדרום ומנתבת את תנועתם בים לחופים אחרים. היתה באיזור ביירות או טריפולי למשל, יוצרת קושי בהסתננות דרומה נוכח הצורך, היום, להתמודד גם עם המעקב והביקורת של הצבא הסורי.

הוחל בגביית עדויות על גונדר סוויסה הטוען: „מעשי צחים כשלג"

לצוות הבודק בראשות האלוף (מיל.) אברהם אדן הוגשו תצהירים ומסמכים ■ בין השאר הוא מואשם בהעדפת בני משפחה ■ אפשר ששלושת המודחים יעתרו לבג"ץ על הדחתם

מאת כתבנו לענייני פלילים, זהבה מוזס ומוטי בסוק, כתבי „על המשמר"

צוות החקירה המיוחד שמינה שר המשטרה חיים בר לב לבדיקת הטענות בדבר מעשים חריגים ועבירות שביצע נציב שרות בתי הסוהר גונדר רפי סוויסה החל אתמול בגביית העדויות מעדי המפתח בפרשה.

בצוות הבדיקה, בראשות מבקר משרד המשטרה, האלוף במילואים אברהם („ברן") אדן וסגן ניצב איתן גולן, שמע אתמול את עדויותיהם של עוזרו הראשי של גונדר סוויסה, סגן גונדר חיים גליק דובר שרות בתי הסוהר בחמש השנים האחרונות, סגן גונדר שמעון מלכה, ושל פקידה ראשית בנציבות בתי הסוהר ברמלה.

בינתיים הוגשו תצהירים ועדויות שונות לשר ולמנכ"ל משרד המשטרה, וכן הובאו עדויות ומסמכים בפני הצוות הבודק, שמתוכם עולה, כי קצינים בכירים בשרות בתי הסוהר מאשימים את גונדר רפי סוויסה בביצוע עבירות פליליות, בהתנהגות שאינה הולמת קצין בדרגתו, עבירות מינהליות על הוראות שונות של שירות בתי הסוהר, העדפת קרובי משפחה בתוך שירות בתי הסוהר, ובמעשים חריגים אחרים.

לעומת זאת, הגיש כבר גונדר סויסה מסמכים לפיהם עברו שלושה עוזריו לשעבר, בהם עוזרתו רבי קניא שטרם העידה אתמול, עבירות מינהליות שונות ועבירות משמעת ואף הפרו את הוראותיו, כשעסקו בנושאים שונים.

גורמים פוליטיים החלו אתמול להתעניין בפרשה, בעקבות הפרסום הרחב בעיתונות, ומספר חברי כנסת החליטו כבר להגיש בנושא שאילתות לשר המשטרה, ולהציע הצעות דחופות לסדר היום של הכנסת. ועדת המשטרה של הכנסת כבר הודיעה, כי תזמן עוד השבוע ישיבה מיוחדת עם נציב שירות בתי הסוהר, כדי לקבל את תגובותיו להאשמות נגדו ולשמוע את גירסתו לפרשה.

בצמרת בתי הסוהר סוערות הרוחות וקצינים וסוהרים רבים אינם חדלים מלשוחח בנושא שעלה אתמול לכותרות העיתונים.

בינתיים מוסיפים שלושת עוזריו המודחים של נציב שירות בתי הסוהר להתייעץ באחד מעורכי הדין הידועים ביותר במדינה, כדי להכין באמצעותו עתירה לבג"ץ על כי הועברו מתפקידיהם הבכירים והוצעו להם במקומם תפקידים אחרים יותר בשירות בתי הסוהר.

„זכותי להחליט"

„אין לי שום תגובה נוספת חוץ מהתגובה שמסרתי לשר. תיערך בדיקה לגבי כל ההכפשות, ואני בטוח שלאחריה ייצא הכל לאור ומעשי יהיו לבנים כשלג", אמר אתמול נציב שירות בתי־הסוהר גונדר רפי סוויסה ל„על המשמר" בתגובה לשאלה אודות האשמות שהעלו נגדו 3 עובדים בכירים בלשכתו.

לשאלה מה גרם להדחת הפלוגה לאחר שבמסיבת עיתונאים שערכה לפני מספר חודשים עם כתבי זוטלים אמר סוויסה בתשובה לשאלה, כי אין בכוונתו להחליף את [illegible], אמר הנציב, כי תשובתו היתה נכונה או „להיום לא, איני מתכוון להחליפו אך זו מערכת דינמית שמחליפה אנשים. מדי פעם עושים רוטציה. זכותי להחליט מי ימלא התפקידים, הם יכולים להמשיך להכפיש ולא יעזור להם בית־דין. אני מחפש את טובת המערכת. אם הם ידעו דברים מדוע הם גילו אותם רק עכשיו כשהחלפתי אותם?"

מרדכי וירשובסקי (שינוי), יו"ר ועדת המשנה של הכנסת לנושאי המשטרה ובתי הסוהר, הודיע אתמול כי כבר השבוע יתקיים בתת־הוועדה דיון מיוחד בהתרחשויות האחרונות בצמרת בתי הסוהר. וירשובסקי יזמן לדיון את נציב שירות בתי הסוהר.

תקלות במנוע הלביא עלולות לגרום דחיות בהמראת הבכורה

המנוע „1120" הושתל בגוף פאנטום כדי לנסותו בטיסה, אך הניסוי נכשל וההמראה לא בוצעה ■ וייצמן לא ישתתף היום בטקס הגלילה ■ 8 חברי קונגרס פועלים להפשרת כספים לפיתוח הלביא שהוקפאו

מאת אלכס פישמן, כתבנו הצבאי אבי בניהו וזאב בליצר, כתבנו בארה"ב

המראתו של אב הטיפוס הראשון של ה„לביא" תתקיים באיחור של מספר שבועות – בסוף חודש ספטמבר, ולא בראשיתו, כפי שהעריכו אנשי התעשיה האווירית לפני חודשים ספורים.

התקלה שנגלתה לפני למעלה משבוע בניסויים שבוצעו במנוע הלביא 1120, שהושתל בגופו של מטוס פנטום, עלולה לדחות את טיסת הבכורה בפרק זמן נוסף, עד כה נוסה המנוע החדיש „1120" על הקרקע בלבד.

בחודש מאי האחרון בוצעה הפעלה ראשונה של המנוע בגוף המטוס ברוחף מלא. בכל הניסויים הללו לא נתעוררו בעיות כלשהן. במקביל, בחודש מאי האחרון, אמור היה להתבצע ניסוי במנוע 1120 שהושתל בגוף מטוס פאנטום במסגרת ניסוי משולב, עם תוכנית מחקר ופיתוח של חברת „פרט אנד ויטני" יצרנית המנוע. הניסוי בחודש מאי נדחה לאמצע יולי וכאמור, בניסוי זה, לא פעל המנוע. ניסוי חוזר יתבצע בתוך ימים ספורים. אם בניסויים אלה יוכיח המנוע אמינות, הרי שהדחייה הנוספת בטיסת הבכורה תהיה חסרת משמעות, אולם אם יתגלו תקלות משמעותיות בתפקוד המנוע בטיסה, ובתנאים שונים, הרי שיתכן עיכוב ממושך.

הדחיה בטיסת הבכורה מראשית ספטמבר לסוף החודש נבעה מאיחור באספקת מחשב מערכות בקרת הטיסה מארה"ב.

וייצמן לא בא

שר הבטחון לשעבר עזר וייצמן, מי שהחל בפיתוח מטוס הלביא הודיע למקורביו כי לא יגיע הערב לטקס הגלילה של המטוס. „אני לא יכול להגיע לתעשיה אווירית שאין לה יו"ר מועצת מנהלים", אמר וייצמן למקורביו. וייצמן רוגז על הסחבת במינוי של ידידו ואיש תנועתו מוטי הוד לתפקיד היו"ר.

בטקס הגלילה הערב ישפוך נשיא המדינה חיים הרצוג בקבוק שמפניה על חרטום ה„לביא" שיוצא מול קהל האח"מים הגדול אל מחוץ למוסך, ויוצג לתקשורת.

תובעים הפשרת כספים

וושינגטון. – המאבק הניטש בוושינגטון על עתיד מטוס ה„לביא" גבר אתמול, בעת ששמונה חברי קונגרס אמריקנים קראו למימשל של הנשיא רייגן להפשיר 69 מיליון דולר למימון פיתוחו של המטוס, מתוך הכספים שהוקצו למטרה זו והוקפאו.

הפנטאגון הקפיא את סכום הכסף הזה, שהוקצה על־ידי הקונגרס, בגלל ההסתייגויות שיש לו מכדאיותו הכלכלית של פיתוח מטוס ה„לביא". המימשל האמריקני כבר הודיע לישראל, כי עד ספטמבר השנה יש בדעתו להציע לה אלטרנטיבות למטוס ה„לביא".

בכלל אלה מבין אנשי הקונגרס, הקוראים למימשל האמריקני להפשיר את הכספים שהוקצו למטוס ה„לביא", גם הדמוקרטים לס אספין מוויסקונסין, דנטה פסקל מפלורידה, לארי סמית אף הוא מפלורידה ומל לווין מקליפורניה.

משלחת מטעם הקונגרס האמריקני, הכוללת גם את הציר הרפובליקני ג'ק קמפ מניו־יורק, נמצאת עתה בישראל לקראת טקס „הגלילה" הרשמי של מטוס ה„לביא", העומד להיערך היום. לפני צאתם מוושינגטון, קיבלו כמה מחברי המשלחת תידרוך מפי אנשי הפנטאגון, שהביעו את הסתייגויותיהם מן הפרוייקט כולו. כתגובה על־כך, תדרכו אנשי השגרירות הישראלית בוושינגטון את חברי־המשלחת, כשהם מציגים לפניהם טיעונים המחייבים את הפרוייקט.

תובעים מרה"מ שלא לחתום על ההסכם להקמת מימסר „קול אמריקה"

מאת שלי יחימוביץ, כתבת „על המשמר"

תושבי ישובי הערבה תובעים מראש הממשלה שמעון פרס שלא לחתום על ההסכם עם ארה"ב להקמת תחנת מימסר ל„קול־אמריקה" סמוך לעין חצבה.

התושבים טוענים כי לפי ההסכם העתיד להיחתם, לא יצא אזור הדרום נשכר מהמפעל הענק, והעבודה תמסר לידי חברות זרות, ולא לידי תושבי הדרום.

אתמול אמר אילן אורן, ראש המועצה האזורית ערבה: „אנחנו לא מבינים מדוע ללחוץ על חתימת הסכם שאין בו תועלת כלכלית לישובים. האמריקנים פטורים ממיסים, שלא כמונו, וזה מקשה על התמודדות במכרזים. הם דורשים שהציוד יבוא מארה"ב. כאשר לדעתנו ניתן להביא את כל הציוד למעט משרדים – מהארץ".

לדעת המתיישבים לוחץ ראש הממשלה שמעון פרס לחתימת ההסכם בתנאים קשים לישראל, כבר עם בואו של ג'ורג' בוש ארצה, בעוד שמונה ימים, זאת כדי לרצות את האמריקנים ולהפיג את המתח שנגרם בשל הפרשיות האחרונות בארה"ב שבהן היתה מעורבת ישראל. עלות הפרוייקט מוערכת כ־200 מיליון דולר, ועתידה לספק תעסוקה למשך חמש שנים לתושבי הדרום.

למרות זאת, אומרים המתיישבים, טיוטת ההסכם מדברת על הוצאת מכרזים בינלאומיים לחברות זרות. עוד הם אומרים, כי הקמת המשרדים במקום ישוב חקלאי, אמורה לשמש מנוף לפיתוח האזור, אולם גם נקודה זו אינה מוזכרת בהסכם.

המתיישבים דורשים כי בהסכם המתוקן יצויינו הנקודות הבאות: התחנה תוקם במימון אמריקני על־ידי גורמים ישראלים, הבעלות על המשרדים תהיה ישראלית: הפעלת התחנה תתבצע על־ידי חברה ישראלית שתוכל לשדר גם עבור קול ישראל לחו"ל; חוזה הפעלה עם האמריקנים יהיה ל־25 שנה עם אופציה להארכתו והתשתיות למגורי העובדים ולרווחתם תהיינה כלולות בעלות הפרוייקט.

רוזוליו: [illegible] אמריקני ללא תמורה

„יש לעמוד על־כך שהעבודות בהקמת התחנה של קול אמריקה בערבה תיעשנה בעיקר על־ידי חברות ישראליות – דברים אלו אמר אתמול מזכיר חברת־העובדים דני רוזוליו.

„לא יעלה על הדעת שבמצבה הכלכלי של ישראל יוקם פרוייקט המשרת אינטרס אמריקני מבלי שיתן תרומה משמעותית למשק, ובמיוחד לתעשיות הנתונות במשבר כגון הבניה, המתכת והאלקטרוניקה" אמר רוזוליו.

תיקון טעות

בכתבה „דולרים ירוקים נחלוקים לבניס" שהתפרסמה במוסף לשבת (18.7.86), חל שיבוש בפירסום תגובת דובר קופ"ח. להלן הנוסח המלא והמקורי:

„קופ"ח רואה בחומרה רבה מאוד תופעות מסוג זה ולא תסכת במאמצים לאתרן. קופ"ח מודאגת מהכללות שמצד אחד פוגעות בציבורי עובדים רחבים ומצד שני אינן מקבלות כיסוי על־ידי הבאת העובדות לידיעתנו כך שנוכל לטפל בהן.

„גם במקרה זה פונה קופ"ח לחבר גרעון שגיא ודורשת שהעובדות יובאו לידיעתה לשם פעולות מיידיות ונמרצות מצידה. במידה שהעובדות תאומתנה – אין כל ספק שקופ"ח תטפל בצורה מיידית ונמרצת כנדרש ובכל החומרה שהנושא ראוי לה".

עם זוכרי קופ"ח הסליחה.

המערכת

מפלגת הפועלים המאוחדת / המרכז
ישיבה פתוחה של מרכז מפ"ם
בהשתתפות מוזמנים
בנושא: האזרחים הערביים בישראל
תתקיים בנצרת ביום א' 27.7.86 באולם „הולילנד־אין" ברחוב פאולוס השישי (הרחוב הראשי של נצרת), מול מלון הגליל ולא כפי שפורסם קודם
● שלטים והכוונה בכניסות לנצרת
● החברים מתבקשים להביא עמם את החוברת.
שים לב לשינוי המקום!

ירידה חדה בייבוא הבטחוני לעומת יבוא סחורות מוגבר

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

הגרעון בחשבון הסחורות והשירותים במאזן התשלומים של ישראל, הסתכם ברבע הראשון של השנה כ־864 מיליוני דולר, כ־22 אחוז פחות מאשר בתקופה המקבילה אשתקד, על־כך הודיעה אתמול הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. הלשכה הוסיפה שרמת הגרעון היתה דומה לזו שנרשמה במוצע לרביע במחצית השניה של '85.

מנתוני הלשכה עולה שחלק גדול מהירידה בגרעון נבעה מירידה חדה ביבוא הבטחוני. ללא יבוא בטחוני היה הגרעון בחשבון הסחורות והשירותים כ־600 מיליון דולר כ־12 אחוז יותר מאשר בתקופה המקבילה אשתקד.

עוד עולה מהנתונים שהגרעון בחשבון הסחורות הגיע ל־96 מיליון דולר לעומת 60 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מהעליה הגדולה ביבוא הלא בטחוני.

הלשכה ציינה שכמעט כל הגרעון ברביע הראשון של השנה כוסה על־ידי מענקים מחו"ל. מענקים אלה הגיעו לכ־827 מיליון דולר ופירושו של דבר, גרעון של 37 מיליון דולר בלבד בחשבון השוטף של מאזן התשלומים.

גל גינויים לא־שאווה בעקבות דבריו בירדן

מאת מנחם ענברי כתב „על המשמר"

גל גינויים ומחאות הגובל באיומים נגד ראש עיריית עזה המודח ראשד א־שאווה, בעקבות הופעתו בטלוויזיה הירדנית בשבוע שעבר. הסטודנטים באוניברסיטת א־נג'אח בשכם למשל, פירסמו הודעה ובה קבעו כי א־שאווה חרג מן הקו הלאומי. בהודעה הושמע איום נגד כל אלה המבקשים להירתם למדיניותו של המלך.

ההודעה גם גינתה את תוכניות הפיתוח הכלכלי לשטחים שנועדו „לחנוק את הבעיה הפלשתינית בדולרים" כן יצאה ההודעה נגד דברי המלך חוסיין, כי דרוב הדרומים בשטחים עדיין לא אמר את דברו. ההודעה קובעת, כי את הפלשתינים מייצג אש"ף בהנהגת ערפאת.

במחנה חפליטים בלטה שליד שכם היתה השבת הפגנת נגד ירדן, והמפגינים גם יידו אבנים על אנשי הביטחון וגם על בתי אנשים החשודים בעיני תושבי המחנה כמשתפי־פעולה עם ישראל.

בוועידת המפד"ל

בורג: ספק אם ממשלת האחדות תחזיק מעמד

במעמד נשיא המדינה חיים הרצוג, ראש הממשלה שמעון פרס, ממלא מקום ראש הממשלה יצחק שמיר, יו"ר הכנסת שלמה הלל, הרבנים הראשיים לישראל, שרים, ח"כים, אישי ציבור וכאלף צירים, נפתחה אתמול בערב ועידת המפד"ל בבנייני האומה בירושלים.

בדברי ברכתו לבאי הוועידה קרא הנשיא הרצוג לדון במהלך הוועידה לא רק בסוגיות המפלגתיות, אלא בבעיות הלאומיות של עם ישראל. לדברי הנשיא, ענייני השעה דוחקים הצידה את הבעיות האמיתיות, את שאלות היסוד של מדינת ישראל „צריך שיהיה ויכוח בישראל — ויכוח בריא, ויכוח ענייני, ויכוח נוקב. אבל הוויכוח הזה חייב להיסוב על העיקר. הזמן חולף ובעיות היסוד אינן נעלמות".

דברים נוקבים השמיע שר הדתות ד"ר יוסף בורג, אשר אמר כי הוועידה היא מכריעה בוכות עצם קיומה והחלטותיה. השר בורג הביע ספק אם ממשלת האחדות תחזיק מעמד גם בעתיד. לדבריו „ספק אם המציאות הפוליטית תיענה בחיוב לנחיצות של קיום ממשלת האחדות". הוא הוסיף, כי אומנם המפד"ל ירדה במשקלה הפוליטי הן בייצוג בכנסת והן בייצוג ברשויות המקומיות „אבל זו הולשה פוליטית, המחנה הדתי לא נחלש". לדבריו, זו בעיה אירגונית וניתן יהיה לכבוש את המחנה הדתי לאומי כדי שיוהיה מכריע כבעבר.

הד"ר בורג תקף את התורים הקיצוניים אשר לדבריו מביאים לקיצוניות ולפילוג בין הדתיים ללא דתיים. כן תקף את הרעיון לסמן את הגרים בתעודות הזהות וכינה אותו „רעיון נואל".

השר בורג הדגיש, כי המפד"ל לא תשנה את היסודות עליה הוקמה לפני עשרות שנים, אלא הק תחזק ותכסס אותם. אותם יסודות הם לדברי שר הדתות אהבת התורה, אהבת ישראל והמדינה, ואהבת עם ישראל. (עתים)

אמש נמסר כי השופט המחוזי בת"א שטרוזמן, הוציא צו מניעה האוסר בחירת אישים ומוסדות בוועידת המפד"ל. הצו הוצא על רקע המחלוקת בוועידת המפד"ל בדבר מסקנות ועדת ינר

בורג, המר, ופרופ' משה בר־אשר בוועידת המפד"ל.

ח"כי מפ"ם ירדו לדרום במסגרת המאבק הציבורי לחוק שכר מינימום

ביום רביעי אמורה מפ"ם להעלות את הצעתה לחקיקת חוק שכר מינימום ■ הח"כים אלעזר גרנות, יאיר צבן, חייקה גרוסמן, ואמירה סרטני ביקרו בבאר־שבע, אופקים, אשקלון, ירוחם, נפגשו עם ועדי עובדים ופועלים, וקיבלו תמיכתם ביוזמת החקיקה

מאת שלי יחימוביץ', ירון אליוסף ורפאל גאון — כתבי "על המשמר"

ח"כי מפ"ם ירדו אתמול לישובי הדרום ונפגשו עם עובדי המפעלים השונים. הפגישות נעשו במסגרת ההכנות לקראת ההצבעה המחורשת בכנסת ביום רביעי השבוע, בנושא חוק שכר מינימום.

מזכ"ל מפ"ם אלעזר גרנות שביקר בבאר־שבע אמר, כי 130 ועדי עובדים המייצגים כ־40,000 עובדים, הביעו את תמיכתם במבצע של מפ"ם. ועדי העובדים חתמו על עצומה הקוראת לח"כים להצביע בכנסת בעד חוק שכר המינימום, לאחר שהתחייבו לכך בעבר בכתב.

גרנות ביקר במפעלים "בגיר", "טריומף" ו"עץ הערבה", בלוויית מזכיר האיגוד המקצועי בדרום מטעם מפ"ם, מוריס כלפון. "זהו מאבק שמעבר לחילוקי דעות פוליטיים", אמר גרנות. "מדינת ישראל חייבת בחשבון נפש רציני מאוד על מה שעשו לאתא. לא ניתן שתהיה חרפה נוספת. כמו אתא. אנו מאמינים שלחץ ציבורי יכריע את מחשבי החשבונות".

באופקים ביקרה ח"כ אמירה סרטני במפעלים "אומן", "אלישרא", ובמפעל לליטוש יהלומים. סרטני, שנפגשה עם העובדים יחד עם יו"ר המחלקה לאיגוד מקצועי דב אלקנתי ומזכירת סניף מפ"ם באופקים, מרים אורן, אמרה: "המעסיקים מנצלים את העובדה שיכולים להעסיק עובדים בכל שכר, והעובדים לא יתקוממו ולא ישבתו משום החשש מפיטורים. חוק שכר מינימום צריך גם להגן על העובדים מפני לחץ מסוג זה של המעסיקים".

ח"כ סרטני, שלוותה משך כל הסיור על־ידי מזכיר מועצת פועלי אופקים, סעדיה אלון, נפגשה גם עם עובדי מועצת הפועלים ועם ועד מפוטרי אופ־אר. ראש המועצה יחיאל בן טוב וסעדיה אלון הבטיחו לח"כ סרטני, כי ישלחו בעצמם מכתבים לח"כים ובהם תביעה להצבעה בעד אישור חוק שכר מינימום.

שכר נמוך — משק מפגר

"המאבק על שכר מינימום איננו רק בעייתם של מקבלי השכר הנמוך. זהו גם מאבק על דמות המשק והחברה בארץ מפני ששכר נמוך פירושו משק מפגר וחברה מפגרת — והעולם מלא דוגמאות". זאת אמר אתמול ח"כ יאיר צבן במועצת פועלי אשקלון, בפגישה עם ועדי העובדים לקראת העלאת הצעת החוק לשכר מינימום ע"י מפ"ם. צבן סיפר לחברי הוועדים המופתעים כי 62 ח"כים אמנם חתמו על התחייבות לתמוך בחוק שכר מינימום, אך הקואליציה הטילה על כך וטו, והבטיחה כי היא תביא את הענין לכנסת בעצמה. אך מאז עברה שנה ומפ"ם החליטה, כי הנושא אינו יכול לחכות עוד.

המשתתפים השמיעו טענות רבות על שכר נמוך ונשחק (500־600 ש"ח ב"לבידים" אחרי 20 שנות עבודה), חוסר תעסוקה לבנים, עובדים רבים מרי מן השטחים ועוד.

מזכיר מועצת הפועלים אריה עזור הבטיח לחברי הוועדים שרצו להוסיף לשאול ולשמוע כי יזמין את צבן לפגישה נוספת, ארוכה יותר.

תעסוקה... לאברכים

ח"כ חייקה גרוסמן סיירה אתמול בירוחם. גרוסמן פתחה את ביקורה במועצת הפועלים, שם שמעה סקירה על בעיות התעסוקה והשכר בעיירת הפיתוח הדרומית מפי דוד מסיקה, מזכיר מועצת הפועלים.

בירוחם יש כ־300 דורשי עבודה, שהם כ־15 אחוז מכוח העבודה בירוחם. זהו שיעור אבטלה מהגבוהים בארץ. ח"כ גרוסמן ביקרה בלוויית מזכיר מועצת הפועלים בבית המועצה המקומית.

המועצה המקומית בירוחם שלחה מכתבי פיטורין ל־51 מעובדיה (כ־25 אחוז מכח האדם שלה). המכתבים נשלחו למרות הוראת שר הפנים, שלא לפטר את העובדים אם לא תמצא להם תעסוקה חליפית. גרוסמן הגיעה בעת שהתקיימה במקום אסיפה של העובדים המפוטרים, וראשי הוועד. הכינוס גרם סערת רוחות בקרב העובדים המפוטרים. אשה אחת רצה לכיוון לשכתו של ראש המועצה וזעקה: "יש לי 4 ילדים בבית, מה אני אביא להם לאכול?".

משם נסעה ח"כ גרוסמן למפעל "פיניציה", ההסתדרותי. בפיניציה בעיות אחרות — במפעל עובדים שבעה ימים בשבוע, כדי לספק את הביקוש לבקבוקי זכוכית וכדי לא להשבית את תנור הזכוכית. לאחרונה פנה הרב הראשי לישראל, הרב שפירא, אל הנהלת המפעל והודיע כי אם לא תבוטל העבודה בשבת יסיר את הכשרות ממפעלי המשקאות הקלים המשתמשים בבקבוקים. אנשי פיניציה טענו כי משמעותו של ביטול העבודה בשבת תהיה פיטורין מידיים של כ־80 פועלים. ראשי ועד העובדים המקומי סיפרו כי בירוחם פועלת ישיבה גדולה וכי האברכים מסיתים את הצעירים במקום לחזור בתשובה. "כל תלמיד בישיבה, סיפרו אנשי המפעל, מקבל תמיכה חודשית של 350 דולר, יותר מפעם וחצי שכר המינימום במשק. הם סיפרו כי בקרב עובדי המפעל קיימת התמרמרות על דרישת הרבנות להפסיק את העבודה בשבת והפיטורין הכרוכים בה, וחלקם אף איימו לפגוע בישיבה ובתלמידיה.

את סיורה חתמה ח"כ גרוסמן במפעל "נגב קרמיקה". במפעל מועסקים עובדים מתחילים בתעריף שכר המינימום של היום: 334 ש"ח לחודש.

צבן: היעד — שכר מינימום שיהיה 50% מהשכר הממוצע במשק

מאת רפאל גאון כתב "על המשמר"

ח"כים של מפ"ם נפגשו היום בו זמנית עם ועדי עובדים בישובים שונים בדרום לשם מה

צבן: מטרת הפגישות האלו היא להכין את הקרקע להמשך המערכה הציבורית סביב חקיקת חוק שכר מינימום. הצעת החוק תועלה על־ידינו על שולחן הכנסת כנראה ביום ד' השבוע. אם זה לא יעמוד בסתירה לסדר היום שנקבע על־ידי נשיאות הכנסת.

מה עיקרי הצעת החוק

צבן: שכר המינימום (להבדיל מהכנסת מינימום) שיהיה חמישים אחוז מהשכר הממוצע במשק, כשקיימת הסכמה בינינו לבין הנהגת ההסתדרות שהיעד צריך להיות שישים אחוז מהשכר הממוצע. לעומת שכר המינימום שהוא כיום כ־30 עד 32 אחוז מהשכר הממוצע במשק (כ־335 ש"ח, כ־316 ש"ח בחודש שעבר). ברור שאם יגיעו באופן מדורג מ־32 אחוז ל־50 אחוז ולא מיד — גם זה יראה כבר הישג.

האם סיעות או ח"כים בודדים ממפלגות אחרות הבטיחו תמיכתם בהצעת החוק?

צבן: דבר זה נמצא בבירור עכשיו ואנחנו מאמינים שלחץ ציבורי בכלל ושל ועדי עובדים במיוחד עשוי לקדם את המאבק ולהביא לתוצאות טובות.

מהו חלקה של הפגישות עם הוועדים ברחבי הארץ בנושא זה

צבן: אני מקבל בכל המקומות תגובות על שחיקת שכר בכלל ובעיקר של מקבלי שכר נמוך. הנושא משול לחבית של חומר נפץ ואם הענין לא יטופל בזמן הקרוב — החבית עלולה להתפוצץ.

גרעון בסך 200 מיליון דולר גורם קשיים בהפעלת יוניפי"ל

מאת יהודה צור, כתב "על המשמר"

הגרעון המצטבר בסך 200 מיליון דולר גורם קשיים בהפעלת כוח האו"ם בדרום־לבנון. מקורות ביוניפי"ל מסרו שלכוח האו"ם בדרום לבנון קשיים במימון מגוון רב של פעולות, לרבות בתחום האזרחי.

לדברי גורמים ביוניפי"ל, מעבירות חלק מן החברות בכוח האו"ם את תרומותיהן הכספיות למימונו של הכוח באיחור, והדבר גורם לגרעון הולך וגדל. כוח יוניפי"ל המונה כ־6000 חיילים זקוק לכמעט מיליון דולר ביום למימון הכוח. ביוניפי"ל מטפלים גם במגוון של פעולות אזרחיות לרבות הענקת טיפול בריאות חינם לאלפי תושבים בדרום לבנון מרי חודש.

חלק מהקשיים הכספיים של כוח האו"ם נובעים מצמצום ניכר בחלקה של ארה"ב. ביוניפי"ל מרגישים שעשרות חיילים מכוח האו"ם נהרגו במשך שנות קיומו כדי לשמור על השקט בדרום לבנון.

האם שרתם בסווטו... בין הגופות?

צעירי מפ"ם בהפגנה מול תיאטרון ירושלים שבו התקיימה "הזמריה". בתצלום: מפגינה בלבוש של ה"קו־קלוקס־קלאן" (האירגון הגזעני האמריקני) שתורת הגזע שלו מיושמת הלכה למעשה במדינת האפרטהייד (תצלום: ירון קמינסקי / "חדשות")

צעירי מפ"ם שהפגינו נגד המקהלות מדרא"פ הוכו בידי שוטרים

מאת מוטי בסוק, כתב "על המשמר" בכנסת

"האם בסואטו, בין הגופות, כבר שרתם?" — זוהי אחת הכרזות שנשאו אתמול צעירי מפ"ם, אל מול תיאטרון ירושלים, בעת שבמקום נערכה "הזמריה".

צעירי ונוער מפ"ם, קיבלו את פני הבאים לזמריה "בתערוכת" כרזות. המפגינים קבלו נגד שיתוף … של מקהלה לבנה ומקהלה שחורה. חלק מן המפגינים היה לבוש בבגדי הקו־קלוס־קלאן.

בתוך אולם התיאטרון עצמו ישבו עשרה מהמפגינים. כשהחלה מנה המקהלה הדרום אפריקנית הלבנה לשיר קמו ממקומם בצוותא וצעדו לכיוון הבמה. מטרתם היתה למחות בשקט ואחרי כן לעזוב את האולם. כוח משטרה שהיה במקום, גילה עצבנות רבה. השוטרים ומפקדם התנפלו על העשרה, בצורה ברוטאלית והרחיקו אותם מהמקום, תוך שהם "מפליאים" מכותיהם במפגינים.

אנשים ואירועים

קרולין קנדי, בתו של הנשיא המנוח ג'ון קנדי, ובעלה היהודי אדווין שלוסברג, מצטלמים ליד הכנסיה הקתאולית שבה נערך טקס נישואיהם – בשבת. (צילום איפי)

קרולין קנדי נישאה לאדווין שלוסברג

היאניס פורט, ארה"ב. — קרולין קנדי, בת 28, בתו היחידה של נשיא ארה"ב המנוח, ג'ון קנדי, שנרצח בנובמבר 1963, נישאה בשבת לאיש עסקים ואמן תושב ניו־יורק, אדווין שלוסברג, בן 41.

הטקס הדתי של נישואי שלוסברג היהודי עם בתו של הנשיא הקתולי הראשון בתולדות ארה"ב לא כלל מיסה. רק כ־400 אורחים הוזמנו לקבלת הפנים, שנערכה לאחר הטקס בבית משפחת קנדי.

דובר המשפחה אמר, כי קרולין, הלומדת משפטים באוניברסיטת קולומביה, תשמור על שם משפחתה גם לאחר הנישואים. אדווין שלוסברג שאותו הכירה בסעודה שנערכה ב־1981, נתקבל יפה מאוד על ידי המשפחה. "האוהבת אותו" — אמרה אחת ממקורבי משפחת קנדי. (ע"צ, עדה)

אסיר ציון זונשיין קיבל משרה... בארה"ב

טוסה, אוקלאהומה. — אסיר ציון זאכר זונשיין הכלוא במחנה עבודה בסיביר, נתמנה למדריך בבית־ספר יהודי קטן באוקלאהומה, שם מציגים את תמונתו בכל האירועים.

בית־הספר מרוחק כמחצית כדור הארץ מבריה"מ, ו"עמיתיו" של זאכר זונשיין ו"הסטודנטים" שלו אינם בטוחים אם הוא יודע על המינוי שם זה.

המכון ללימודים יהודיים בלונדון מסר, כי זונשיין לימד עברית באופן פרטי. ב־1983, שנתיים אחרי שהגיש בקשה לעלות לישראל, פוטר ממשרתו הרשמית — מורה למתימטיקה ולפיסיקה. הוא נעצר בריגה במארס 1984, לאחר שהשתתף בהפגנה ליד תיאטרון במוסקבה למען הזכות לוותר על האזרחות הסובייטית. ביוני 1984 גזר עליו בית משפט מחוזי בריגה שלוש שנות עבודה במחנה עבודה, אחרי שנמצא אשם בהפצת מידע כוזב על המדינה הסובייטית.

הוא מרצה את מאסרו במחנה באזור אירקוטסק. הוא הכריז על שביתת רעב, הוחזק במשך שישה חודשים לפחות בתא ענישה ואושפז בבית חולים לאחר שלקה בצהבת.

"שוק מציאות" יפתח בקיבוץ ניר־אליהו

מאת ניצה רימון, כתבת "על המשמר"

קיבוץ ניר־אליהו הסמוך לכפר־סבא, חיפש לו מקור הכנסה נוסף והגה הקמת "שוק מציאות" דוגמת השווקים המפורסמים בלונדון ובפריס. … לרעיון סקר שערך הקיבוץ (באסיפת החברים נפלה החלטה כי במצב הכלכלי והחקלאות של היום יש להתאים את חיי הקיבוץ למציאות). שמואל אייל, מזכיר הקיבוץ מסר לכתבתנו, כי כל היצרנים אליהם פנה הקיבוץ הגיבו בהתלהבות לרעיון לפתוח שוק, ובפתיחה בעוד שבועיים תוקדש הכנסה לנושא "חזרה לבית הספר". הקיבוץ הכשיר שטח בכניסה לקיבוץ ובו הוכנו ומוקמים בימים אלו 200 דוכנים מקורים. כן סלל הקיבוץ שטח חניה שיוכל להכיל מאות מכוניות. בעוד שבועיים יחנך שוק הפישפשים ויהיה פתוח גם בשבתות.

"אנחנו יעני — מכבדים את היהודים"

זה ששה חודשים שהקונים היהודים מדירים רגליהם מהשוק בקלקיליה, מאז נפצע תושב סלעית מיריות, בעת שערך קניות במקום. משלחת סוחרים מקלקיליה שטחה את מצוקתה בפני ראש העיר, עבד רחמן אבו־סניני, והלה יזם צעד מאוד לא שגרתי, ופירסם מודעה גדולה בכלי התקשורת שבה קלקיליה מביעה "אהבה" ליהודים. "אהלן וסאהלן" אומרת המודעה ומזמינה את כל תושבי הכפרים והערים הסמוכות לקלקיליה לשוב ולפקוד את השוק המרכזי של העיר.

במודעה מבטיח ראש העיר להעניק לקונים כבוד רב ויחס נאות. בשיחה עם כתבת "על המשמר" אמר ראש העיר אבו־סניני: "שמונים אחוז מהסחורה בשוק קלקיליה נמכרה תמיד ליהודים. ומאז פסקה תנועת הקונים נגרמו נזקים כבדים לסוחרים. אני לא יודע מה קרה ליהודים, אולי הם פוחדים אולי הוזלו גם המחירים במקומות אחרים. אנחנו יעני מכבדים את היהודים ורוצים … קשרי מסחר, שלא יפחדו לבוא לקלקיליה. אנחנו לא אוכלים עוגות כמו בשכם או בטול־כרם". … ראש עירית קלקיליה את המעשה והבטיח להקים משמר … ערבי שיאבטח את השוק והסביבה. בינתיים … מעלה המודעה פלאים. ובשבת האחרונה כבר המה השוק … אמר בסיפוק ובקורת רוח ראש העיר. (ניצה רימון)

מפד"ל על שולחן הוועידה

"היום"

גרעון מצטבר אלקטוראלי

במפד"ל המצומקת מחכים עכשיו ל"שבע השנים השמנות", אך קשה להאמין כי הכוונות הטובות יעקרו מן השורש דפוסי התנהגות ותיקי שנים

מאת דורית גפן

ועידת המפד"ל, אשר נפתחה אמש בירושלים, וויכוחיה יימשכו שלושה ימים בתל־אביב, היא עוד מהלך חשוב בתהליך השיקום של המפלגה הדתית לאומית. במפד"ל מקווים, כי בשנת 1989, המועד החוקי של הבחירות לכנסת ה־12, יתחילו שבע "השנים השמנות".

אכן, מאז הבחירות ב־1981 עברו על המפד"ל שנים רזות, שבהן הצטמקה והלכה עד כלי הכר. ב־1977, שנת המהפך הפוליטי, נמנתה המפד"ל לכנסת ה־9 עם נדוניה נכבדה של שנים־עשר מנדטים, שאותם הביאה לאיחוד עם הליכוד. היתה זו המפד"ל, שפתחה את הדלת למנחם בגין אל השלטון. בגין, כהיה אסיר־תודה, גמל לה בכבוד רב וביחס מיוחד, אשר היה כשמן בעצמותיהם של ראשי מעסקיה. מה גם שלבם היה כבד על ובגין בכל יחסו אליהם. במפד"ל היו אז עדיין תחת רישומו של "התרגיל המבריק" של יצחק רבין — בעקבות פרשת נחיתת המטוסים בערב שבת.

אלא שחיזוק־הדעת של ראשי המפד"ל, אשר התייצבו עם הליכוד בעמדותיו הקיצוניות, היתה מוקדמת מדי והסתברה כטעות נסית. תוצאות הבחירות ב־1981 ירדו על ראשי מנהיגי המפד"ל כמקלחת של מים קרים. הם הוכו בהלם כאשר הסתבר להם, כי מפלגתם איבדה מחצית מכוחה — וזכתה לשישה מנדטים בלבד. את הזעזוע העיקרי חוו אז זבולון המר, שכן יותר מכל חבריו בצמרת המפד"ל, היה זה הוא שהפליג באלופות ובאשליות — ערב אותן בחירות — על כך שלמפד"ל "היפה" יש סיכוי סביר לפרוץ אל מעבר לאלקטוראט הדתי המסורתי שלה, והיא יכולה עוד לגדול ולהגדיל את השפעתה הפוליטית.

מתחרים מבפנים

המציאות העגומה היתה קשה מאוד לעיכול, לא רק לזבולון המר, אלא לרבים במפד"ל. מאפיינית של אותה מציאות ב־1981 היא, שהתחיה ותמ"י נגסו חלק ניכר מכוחה של המפד"ל. חלק מן הבוחרים עברו לליכוד לכשעצמו, אם כי מעט, יחסית לשתי המפלגות הדתיות.

גם הבחירות ב־1984 לא האירו פנים למפד"ל. שוב קמו לה מתחרים מבפנים — חיים דרוקמן ויוסף שפירא, שהקימו את מצד, והתייצבו לבחירות יחד עם פא"י ברשימה משותפת — "מורשה". שוב נגרע כוחה של המפד"ל — הפעם רק בשליש, והיא נכנסה לכנסת ה־11 עם ארבעה מנדטים.

פרגמטיסטים, הרואים את הכל מבעד לנוחיות הקואליציונית, יאמרו כי גם עם שישה מנדטים, ואפילו עם ארבעה מנדטים — עדיין נותר בידי המפד"ל כושר תמרון מניפולטורי בין המערך לליכוד. אך ראיה צינית כזאת, תוך השלמה עם תהליך הגרעון האלקטוראלי המצטבר, היתה עלולה להביא את המפד"ל בעוד מערכת בחירות אחת או שתיים אל שוקת שבורה ויבשה. האלטרנטיבה היחידה במצב זה היתה לנסות ולהתחיל בתהליך רציני של שיקום ובנייה־מחדש של המפלגה, מתוך מגמה כפולה: תיקון הפגמים והעיוותים הפנימיים — ארגוניים ואידאולוגיים — שגרמו לדירדורה, והידברות מחודשת עם כל הקבוצות והפרטים שנטשו אותה מאז 81', לטובת מפלגות אחרות.

מהפך תקנוני

שתי ועדות הוקמו מייד לאחר הבחירות, ועליהן הוטלה המשימה הכבדה למצוא את הסיבות לנפילתה של המפד"ל ולהציע דרכים לשיקומה. ועדות יגר ופריבס עשו מלאכה רצינית, וזכו לגיבוי רחב מאוד. הן הוליכו את המפד"ל למיפקד גדול, אשר התפקדו בו כמאה וחמישים אלף איש, ולבחירות פנימיות, שבהן השתתפו כתשעים אלף חברים. כל המבצע הזה הוכן לקראת הוועידה המתכנסת היום. היא זו שתצטרך — על פי ההצעות של הוועדה — לחולל מהפך ארגוני ותקנוני.

ראשי הוועדה מקווים, כי מהפך זה ישים קץ לתופעת הסיעות הפנימיות בתוך המפלגה, שגרמה לדעת רבים לחידוד היריבויות הפנימיות, ולהחרפת המאבקים הבינאישיים בתוכה. הוועדות המליצו על בחירת מוסדות חדשים — לא עוד על פי הסכמים בין הסיעות, אלא בבחירות אמיתיות, וקביעת נוהלי בחירה של המועמדים לכנסת ולתפקידים ייצוגיים. הכוונות הטובות של ועדת הוועידה ושל מחברי החוקה יעמדו במבחן רציני ראשון בוועידה עצמה — שם יעמדו ההצעות לדיון והכרעה.

השאלה הגדולה שקשה יהיה לתת לה תשובה החלטית כבר בוועידה או בזמן הקרוב היא: האם השינויים הארגוניים־תקנוניים פורמליסטיים יוכלו לעקור מן השורש דפוסי התנהגות, שנקבעו במשך שנים רבות. מה גם, שכל השינויים המוצעים על ידי ועדת הוועידה עלולים כמובן לפגוע בקבוצות־כוח במפד"ל, אשר מטבע הדברים לא יוותרו ללא מאבק על הכוח שצברו במפלגה במשך השנים.

וד"ר בורג דבק עדיין בכסאו

הניתוח הצליח...

השאלה אם "החולה" יחיה תיבחן היום בוועידת המפלגה, כאשר ייערכו ההצבעות על הצעות יגר־פריבס, מבריאי המפלגה

מאת חיים מרגלית

הניתוח הצליח — אמר לי אחד מראשי המפד"ל — והשאלה אם החולה יחיה תיבחן היום בוועידת המפלגה.

"על איזה ניתוח אתה מדבר, ולמי הדבקת את המחלה?" שאלתי.

חששות כמו פתוח שסתום אצל איש־שיחי, חניך בני עקיבא, גדל צנחנים, קצונה ופעילות במפד"ל, מפלגה שלדבריו שברה את ליבו. כן, הוא מזוהה עם אחת הסיעות, אבל נמאס לו מכל המתנהלים בין הסיעות.

"לפני שנה וחצי", הוא אומר, "הבינה המפד"ל שאם לא ייעשה משהו דראסטי, אחת דינה למות". כוונתו לוועדה שבראשה עמד יצחק יגר, מנכ"ל חברת הבנייה "משהב", ליגר עוד עורך־הדין ד"ר ישעיהו פריבס והיו בה עוד עשרה מראשי היהדות הדתית הלאומית. הרכב הוועדה העיד על שאיפה להחזיר לחיק המפד"ל "צאן שתעה" — יוסקה שפירא, שר ללא תיק, וח"כ חיים דרוקמן, אנשי "מצד־מורשה" ואלה שערקו ל"התחיה" כמו חנן פורת וחבריו.

הוועדה ישבה ושמעה במשך תקופה ארוכה חברים פעילים ושהיו פעילים. גם איש שיחי הופיע לפניה, ויצא ממנה ספקני מאוד.

"הוועדה החליטה על מיפקד כללי", הוא מזכיר ומוסיף, כי את המיפקד ניסו למסור לחברה ליחסי־ציבור שאין לה אינטרס במפלגה, כדי להגיע להערכה אובייקטיבית. החברה שלקחה על עצמה את המיפקד נסוגה, משום שלא הבינה את המנטאליות המיוחדת של המפלגה.

התמוטטות תפגע במועסקים

ועדת יגר־פריבס לקחה את העניינים בידיים ואירגנה את המיפקד, בשיתופם של עסקנים ותיקים בתוך הסניפים. עסקנים הוא מרגיש, שקראו כנראה את דו"ח ועדת יגר־פריבס, בו נאמר בין השאר כי "הטישטוש האידיאולוגי המאפיין את המפד"ל בשנים האחרונות נתן אף הוא את אותותיו בירידת קרנה של המפלגה ובנטישה המונית של בוחריה ותומכיה".

במפד"ל, אומר איש שיחי, יש קבוצה של עסקנים ופעילים רציניים מאוד. המפלגה חשובה להם. למפד"ל יש בנק, עיתון ומפעלים כלכליים רציניים ביותר. התמוטטות עשויה לפגוע פגיעה ישירה באלפי מועסקים. הוא מוסיף, כי תוצאות המיפקד הפתיעו את כולם. התפקדו 146 אלף איש. מובן שמייד עלו חשדות על "ג'ובים" וזיופים. לדבריו, "ההתפקדות שיקפה מציאות של חזרת בנים אובדים, שיצאו לרעות בשדות זרים".

נסיון להסיל חומות

ועדת יגר־פריבס ראתה כי טוב והציעה קיום בחירות פנימיות. הן יגר והן פריבס הם אנשי מפד"ל ותיקים, היודעים את צאן מרעיתם ואת גודל וגודש תאוות־השררה של חבריהם כמו ד"ר בורג, בן־נתן, מלמר, המר, בן־מאיר, שאקי ואחרים, ולכן הציעו כי הבוחרים יוכלו לתת קולם רק ל־25 אחוז מהמועמדים באזור הבחירה שלהם. במציאות של הסניפים היה כל בוחר מצביע עבור שני נציגים לוועידה. יגר ופריבס חשבו כי בדרך זו יוזרם דם חדש למפלגה ויופלו אחת ולתמיד החומות שהפרידו בין הסיעות היריבות: "למפנה", סיעת בורג־בן־נתן; "הצעירים", סיעת המר ובן־מאיר; סיעת שאקי, חברות ואחרים.

בבחירות, שהתקיימו ב־3 ביוני השנה השתתפו בפועל מאה אלף איש, שהם 70 אחוז מהמתפקדים. הישג לא רגיל לוועדת יגר־פריבס. אך תוצאות הבחירות לא הביאו לחידוש שקיוו לו אנשי הוועדה. "למפנה" אספה 30 אחוז, עוד 30 אחוז קיבלו "הצעירים", "מצד" — 24 אחוז, שאקי — 8 אחוזים, חברות — 6 אחוזים והשאר — אחוזים בודדים.

הנגנון של המפד"ל, טוען איש שיחי, רצה אז כי יגר ופריבס יילכו הביתה. טענו כי המנדט שלהם נגמר ביום הבחירות, אך גם יגר וגם פריבס הבינו שאסור להם לקבל את תכתיב העסקנים. שניהם צברו יוקרה רבה וידעו כי לא יימצא עסקן שיאמר להם מה לעשות. הם גם לא ישבו בשקט, אלא הודיעו כי עליהם להביא לוועידה תוכנית פעולה להבראה ממשית של המפד"ל ולשינוי חוקת המפלגה. הם מציעים כי המפד"ל תאמץ את החלטת מפלגת העבודה, כי לא יכהן נציג המפלגה יותר משתי קאדנציות וכדי להמשיך עליו לקבל יותר מ־60 אחוז מקולות חברי המרכז.

כוונתם היתה שקופה וברורה: הם רוצים לגמור אחת ולתמיד עם הקביעות של יוסף בורג בממשלה, שנמשכת כבר שנות דור. חוסר הסבלנות כלפי דוקטור בורג מאחדת עכשיו את רוב חברי המפד"ל, ששבעו מחוכמותיו והתחכמויותיו. הם רצו להביא לסיום עבודתו של בן נתן, מנכ"ל המפד"ל, שגם הוא נמאס על כולם. יגר ופריבס מציעים להקטין את מרכז המפד"ל ל־400 איש, במקום 1000 איש. שמציעים "הצעירים" בשותפות עם "למפנה". שתי סיעות אלה רוצות ועד־פועל בן 400 חברים והנהלה בת 100, ואילו יגר־פריבס מציעים ועד־פועל של 101 והנהלה בת 37 חברים, כלומר, שבירת המסגרות הקיימות, בהן אפשר היה להקים קואליציות שונות ומשונות של בעלי עניין, שהמפד"ל מצטיינת בהם.

מחסום שתי הקאדנציות

"ההצבעה על הצעות אלה", הוא אומר, "תיערך היום. אם יגר־פריבס יזכו לרוב, יהיה זה סימן שהחל עידן חדש. אם לא, סימן שדבר לא השתנה. בינתיים הסימנים אינם טובים. בורג הצליח להתעלם מכולם והוא נשאר בכסאו עד למושב השני של הוועידה, שיתכנס בחודש ספטמבר. אם התקדים הוא המושב השני של ועידת התחיה, אז לא ידוע באיזה ספטמבר מדובר ב־86, 87 ואולי בשנת 2000. במושב הוועידה צריכים להיבחר בעלי תפקידים, כמו בן־נתן, שאם יתקבל תיקון יגר־פריבס (שתי קאדנציות או 60 אחוז) מעמדם בסכנה. גם מעמדם של המר ובן־מאיר לא יהיה חזק ויש במפד"ל אורבים לתפקידים.

יושבים על הגדר

לקואליציה נלך עם מי שייתן לנו יותר ■ אני לא כל־כך רואה את ד"ר בורג הולך ■ אם תהיה הצעת שלום רצינית צריך ללכת למשאל־עם — דברי נחום לנגנטל, מזכיר הדור הצעיר

מאת ירון אליוסף

מה שמטריד את אנשי הדור הצעיר במפד"ל ואת נחום לנגנטל, העומד בראשו, ערב פתיחת ועידת השיקום של המפד"ל, זה שוועדת פריבס, הוועדה המכינה את הוועידה, לא הביחה בהם במתוח נסרד וסירבה להעניק להם מקומות בוועידה ובמרכז. "בכולם הכירו במחוז", אומר לנגנטל, "ביישובי יו"ש, בקיבוצים, במושבים, בנשים, רק בנו לא. זה חלק מבעיית המפד"ל מהדור הצעיר. לא מתייחסים אלינו".

מתוך אלף צירי הוועידה ישנם כ־300 צעירי הדור הצעיר — עד 35. אך רק 60 מהם חברים ופעילים בדור הצעיר. "הצלחנו להכניס 60 צירים", אומר לנגנטל, "וזהו הישג גדול, התמודדו בסניפים ככל חבר".

לנגנטל גאה על כי תהליך ביטול הסיעות במפד"ל יושם לראשונה בדור הצעיר. "ביטלנו את כל הסיעות והמחנות בדור הצעיר. יש אצלנו חברים מכל הזרמים ובעלי כל ההשקפות במפד"ל, אבל מנסים לפעול כגוף אחד".

בניגוד לתנועות הצעירות שבמפלגות האחרות, אנשי הדור הצעיר של המפד"ל לא רואים את עצמם כגורם מרדני ומתסיס. "אני לא מקבל מרדנות כדרך", אומר לנגנטל, "למען שיקום המפלגה אני מציע פרופיל לתקופה מסויימת. המפד"ל נמצאת בפתחו של תהליך שיקום ארוך ואנחנו מנסים להשתלב, ככל האפשר".

לנגנטל אומר כי הדור הצעיר יימנע מלקחת חלק במאבק הסיעתי והפרסונאלי במפלגה. "לא גיבשנו אפילו דעה", הוא אומר, "לגבי בחירת השר שיחליף את הד"ר בורג. יש אצלנו הלכי־רוח, אבל זה לא אקטואלי היום. הבחירה תיערך רק בעוד חודשיים. ובכלל, אני לא כל־כך רואה את בורג הולך".

בנושא אחד מתכונן לנגנטל להיאבק בוועידה: התנגדות חריפה לקביעת מרכז של 400 חברים, כהצעת ועדת פריבס. בדור הצעיר היו מעדיפים שצירי הוועידה יהפכו כולם לחברי מרכז, וחלקם לא יקופח.

עד מתי מתכוננת המפד"ל לפסוח על שתי הסעיפים, בין אוריינטציה לתנועת העבודה לבין אוריינטציה לליכוד?

"אני לא חושב", אומר לנגנטל, "שאנחנו צריכים לפתח אוריינטציה לאחד הכיוונים. המפד"ל צריכה לפתח אוריינטציה עצמאית. חלק מהבעיות של המפד"ל נובעות מכך שהיא לא יודעת מה להציע. כבר מזמן לא נערכו בירורים רעיוניים במפלגה, ואנחנו לא יודעים בדיוק מה אנחנו. צריך לפתח מפד"ל עצמאית. לקואליציה נלך עם מי שייתן לנו יותר. אני קרוב יותר בדעותי החברתיות לתנועת־העבודה מאשר לליכוד, אבל אני נץ בדעותי האחרות. אני סבור שהמפד"ל צריכה ללכת לקואליציה בכל פעם בהתאם לנסיבות, עם מי שיכול להבטיח לה יותר".

מתוך נכונותם "להוריד פרופיל" ולהיות שותפים שקטים ולא בעייתיים בתהליך שיקום המפלגה, לא מתעסקים צעירי המפד"ל באידיאולוגיה, והדבר היחידי שמסתייע בתוכנית של צעירי המפד"ל, הוא המהירות שבה אימצו לעצמם אנשים צעירים אלה אידיאולוגיה של ישיבה על הגדר. כך: "המפד"ל לא צריכה להכריע עכשיו בעמדתה בנושא השטחים. אנו מציעים, שאם תהיה פעם הצעת שלום רצינית, כה נצטרך לשלם בשטחים תמורת שלום, יובא הנושא למשאל־עם. אז נחליט גם אנחנו".

ועוד: "אין כל סתירה בין ציונות לשמירת מצוות. אני מתנגד לריקודים מעורבים, בנים ובנות, אבל מצדד בשירות בצה"ל". וגם: "החילוניים והדתיים צריכים לשבת ביניהם בנינוחות ומתוך כבוד הדדי, ולנסח אמנה חברתית של היחסים ביניהם".

ובנושא חינוך: "אנו הולכים להציע שזרם נוע"ם בחינוך (בתי־ספר דתיים, בהם מקבלים חינוך תורני מורחב מזה של הממלכתי־דתי, ונחשבים עקב כך לפרטיים. מאוכלסים ברובם בני־טובים ממשפחות מבוססות ואשכנזיות) יוכפף לזרם הממלכתי־דתי, כדי שגם מעוטי היכולת יוכלו לקבל חינוך תורני מוגבר".

צעירי המפד"ל מנסים, בכל כוחם, לנקוט דרך של "בין לבין", לא להכריע, לא לנקוט דעה ולא להרגיז אף אחד. נחום לנגנטל חושב שעיקר האיום על הדור הצעיר של המפד"ל מגיע מהדור הצעיר של התחיה, מצד אחד, ומאגודת ישראל, מצד שני. שוב — בין לבין. עד כמה שהדבר תלוי בדור הצעיר, תמשיך המפד"ל להיות גוף חסר כל ייחוד וחסר עמוד שידרה. המשיך לשבת על הגדר. ד"ר בורג לימד את המפד"ל לשבת על הגדר משיקולים פרגמטיים. אצל הדור הצעיר זו כבר אידיאולוגיה.

נחום לנגנטל. פרגמטיות שהפכה לאידיאולוגיה (צילום: "חדשות")

מכתבים לעורך

מיפגש בין הקטבים

נפתלי היקר,

עוד מעט תצא הכנסת לפגרת הקיץ. נבחרי העם שלנו זוכים להרבה חודשי חופשה בשנה. אולי הם ראויים למנוחה זו לאחר המאמץ העצום שהם מקדישים לפעולות החקיקה, שהן לכאורה אחד התפקידים של הפרלמנט שלנו. חבל רק שהמאמצים הללו אינם מניבים פרי רב.

קח לדוגמה הצעת חוק אחת שהונחה על שולחן הכנסת לפני 450 ימים, כלומר, לפני כמעט שנה וחצי. שר המשפטים דאז משה ניסים הביא לכנסת הצעה מוסכמת על הממשלה, כלומר, מוסכמת על לפחות 90 חברי הכנסת מן הקואליציה ועל החלק השמאלי של האופוזיציה. אך החוק עדיין לא אושר.

אין צורך לנחש הרבה — מדובר בחוק האוסר הסתה גזענית. לידתו היתה בימי שיא ההשתוללות של הגזען הפאשיסטי ח"כ מאיר כהנא, כשהיה נדמה כי לא יימצאו עוררים על אישור מהיר של החוק גם בספסלי הימין של הכנסת. אין טעם לחזור כאן על הסחבת שגרמה לכך, שגם בימי קיץ 1986 אנו שוב שומעים כי הכנסת כנראה „לא תיפסק" לאשר את החוק עד לצאתה לפגרה בראשית החודש הבא. תחילה יצר הליכוד 'לינקג'' בין החוק הזה לבין הצעת החוק האוסרת מגעים עם אש"ף, לאחר מכן גילו לפתע הדתיים שתורת ישראל ושופריה עלולים להפליל את עצמם עם קבלת חוק זה.

לא הייתי נדרש כלל לסיפור הקודר הזה של המחסומים המוצבים דווקא במדינת ישראל מפני חוק אנטי־גזעני, לולא התופעה המשונה, אולי אף המדהימה, של התנגדות לקבלת החוק גם מאי־אלו חוגים המדברים בשם השמאל בארץ. הנה קראתי לא מזמן בעיתוננו את מאמרו של יוסי אמיתי, האומר מפורשות: „הסחבת בהליכי החקיקה של חוק זה היא סחבת מבורכת וראויה לכל שבח (הדגשה של המחבר), ראוי היה — ממשיך יוסי אמיתי — שהצעת חוק זו (לא רק בניסוח „מרוכך" זה מחייב אלמנט „הכוונה" בטרם יינקטו אמצעים נגד המסיתים לגזענות, אלא אף בניסוחה המקורי, „הנועז") תיסחב ותעוכב לאורך ימים בישיבותיה של ועדת החוקה, חוק ומשפט. אילו ניתן היה לגנוז אותה כליל — מוטב היה לכולנו".

תחילה לא האמנתי למקרא הדברים, שהרי אני מכיר את יוסי אמיתי כאיש בעל דעות מתקדמות, הרחוק מן הגזענות. מה פתאום ההתלהבות הזאת מן הסחבת באישור החוק ומה הציפייה לגניזתו המוחלטת? האומנם יוסי אמיתי הפך לפתע לבעל־ברית של ח"כ גאולה כהן? שאלתי את עצמי. מנהיגת „התחייה" הרי פועלת ממש כמוהו לקבורת החוק נגד ההסתה הגזענית. או שמא יוסי אמיתי התרשם מן הפעלתנות של הלובי הדתי, במיוחד של אגפיו החרדים הקיצוניים? ואומנם לא טעיתי בניחושי. יוסי אמיתי מודה בהמשך רשימתו כי „נראה לי שיש משהו בדבריה של ח"כ גאולה כהן, הנתלית באילן גבוה כמו השופט העליון חיים כהן, אשר העלה ספיקות רציניים באשר לעצם השימוש במינוח „גזענות" בהקשר זה".

עדיין לא הבנתי לאן חותר יוסי אמיתי בטיעוניו המפותלים, המסתמכים על בעלת מוניטין כמו גאולה כהן. מבוכתי גברה עוד יותר, כאשר יוסי אמיתי מגיע למסקנה, כי דווקא רבים מאנשי הימין והמרכז, שמקובל — על־פי הגדרה פשטנית — לראותם כ„גזענים", אינם סבורים, כי הערבים מהווים גזע נחות. הם דווקא „מבינים" אותם ורואים בהם ציבור בוגר ונבון, בעל אינטרסים לאומיים ולגיטימיים. לאחר מתן תעודת יושר כזאת לימין המשוחרר, אליבא דאמיתי, מרגשות גזעניים, אולי באמת כל המהומה סביב החוק נגד הסתה גזענית היתה מיותרת. מה לנו להילחם נגד הגזענות, כאשר דווקא

הימין הוא אנטי־גזעני?

איני יודע באיזו ארץ חי יוסי אמיתי, כנראה בישראל, אך לא בזו שאני מכיר אותה. הוא אינו קורא ואינו שומע את ההתבטאויות נוסח „להרוג את כל הערבים", „הערבי המלוכלך", „לגרש את הערבים מן הארץ", ורבות אחרות מסוג זה. יוסי אמיתי אינו סבור, כי קיימת בעיית גזענות בארץ. את תנועת „כך" אין הוא מזכיר כלל (למרות האחוזים הניכרים שהיא צוברת עדיין בקרב הצעירים). בעיניו „הבעיה האמיתית היא הבעיה הפוליטית", וגם בכך יש לו מכנה משותף עם הימין, הליכוד, התחייה והאחרים, בהבדל קטן — הימין רוצה לנשל את הערבים בישראל מזכותם לשוויון מלא בפני החוק ובחיי המעשה, בעוד שיוסי אמיתי מבקש להילחם במגמות אלה.

מה הקשר בין שני אלה, למה החוק נגד הגזענות יימנע את המאבק נגד שלילת הזכויות החוקיות של הערבים? גם לכך יש לו ליוסי תשובה מן המוכן: „חקיקת החוק נגד הגזענות מסיחה את הדעת מן העיקר, ולא נועדה אלא ליצור תדמית נאורה למדינת ישראל", אכן דרך מחשבתו של יוסי אמיתי מזכירה לי בהכרח אותה דוגמאטיות של הקומוניסטים בזמנו, אשר התנגדו לכל מאבק סוציאלי של הסוציאל־דימוקראטים לתיקון תנאי העבודה של הפועלים בטענה, כי ה„רפורמיסטים" הללו מנסים להסיח את הדעת מן העיקר, כלומר מן הצורך להילחם למען המהפיכה הפרולטארית, עד למהפיכה מוטב שיורע מצבם של הפועלים, מוטב שתגבר התמרמרותם וזעמם, מוטב שהמדינה הקאפיטאליסטית לא תזכה לתדמית נאורה. כל זאת על פי האסכולה הידועה: „ככל שהמצב יהיה גרוע יותר כן ייטב". היה נדמה לי, כי דוגמאטיזם כזה חלף עבר מן העולם.

אני, וכמותי לא מעטים, לוחמים למען קבלת החוק נגד הגזענות, אך במקביל לא פסקתי להילחם למען שוויון זכויות מלא לערבים, למען נסיגה מן הגדה, הפסקת הכיבוש, והכרה בזכויות העם הפלשתיני להגדרה עצמית. לא למען הערבים אני נלחם נגד הגזענות, אלא למען עצמי, למען היהודים שאינם מסוגלים לחיות באווירה של גזענות. יתר על כן, אודה על חטאי — אני כן דואג לתדמית נאורה של ישראל, איני רוצה שידמו אותה לדרום־אפריקה. ייתכן כי איני מתקדם די הצורך בעיני יוסי אמיתי. אני פשוט איני מסוגל „להתקדם" עד כדי הסכמה עם גאולה כהן. ועוד הערה־שאלה אחת. יוסי אמיתי סבור, כי הפסוק בהצעת החוק המדבר „נגד פסילת קיומה של ישראל כמדינתו של העם היהודי" קובע שחור על גבי לבן, „כי אין להם (ל־700 אלף ערביי ישראל) חלק ונחלה במדינה הזאת". אכן, לא סברתי שהחוק נגד הגזענות צריך היה לכלול תוספת כזאת, שאינה שייכת לנושא המקורי של החקיקה. אך האומנם כופר יוסי אמיתי בהגדרה של מדינת ישראל כמדינתו של העם היהודי? אם כן, מוטב שיאמר זאת באופן ברור. לי לא ברור כלל למה מדינת ישראל כמדינה יהודית (על פי ההגדרה של החלטת האו"ם) צריכה או חייבת לגרום לכך שלערביי ישראל „לא יהיה חלק ונחלה" במדינה הזאת.

קראתי פעם סיפור של שחקנית גדולה, אשר טענה בעקבות נסיונה על הבמה, כי לעתים אין להבחין בין בכי לבין צחוק. פעם פרצה בצחוק היסטרי על הבמה במקום בסצנה דרמאטית מאוד שהיה עליה לבכות בה. הקהל לא הבחין כלל שהיא צוחקת אלא התרגש עד לדמעות מן ה„בכי" של השחקנית, שלא היה ולא נברא. נדמה, כי זו הדוגמה הקלאסית להתקרבות הקטבים הקיצוניים עד כדי דמיון ביניהם. יוסי אמיתי מסיים את רשימתו בברכה לסחבת ול„סוחבים" את החוק, ואני בטוח, כי גאולה כהן בוודאי מצטרפת אל ברכתו. אולי לא רק היא.

שלך בידידות, מאוריק גפן

לא ל„לביא" הזה פיללנו

כחול־לבן תוצרת חוץ

מאת אלכס פישמן

טקס גלילה של מטוס חדיש, או טקס השקת ספינה מטיפוס חדש, הם בדרך כלל מאורע הבא לסכם פרק נכבד בתחום הפיתוח, פתיחת דרך המלך לקראת ייצור המטוס או הספינה וכניסתם ההדרגתית לשירות מבצעי. אולם, אין דברים אלה אמורים לגבי טקס הגלילה של מטוס הלביא. טקס הגלילה היום, בתעשייה האווירית, אינו מבטיח כלל, כי המטוס, סביבו מכרכרים היום אלפי אורחים, ייצא אי־פעם לייצור סידרתי או ייכנס לשירות חיל האוויר הישראלי כשהוא מצוין בתכונות היסודיות המיוצגות באב־הטיפוס הנוכחי.

מבחינתה של מערכת הביטחון והתעשייה האווירית, טקס הגלילה אינו סוף דרך אלא נקודת ציון במירוץ נגד הזמן אותו מנהלת התעשייה האווירית, במגמה להשיג נקודות זכות אל מול הביקורת הציבורית והמקצועית ואל מול לחצים אמריקניים להפסקת הפרוייקט במתכונתו הנוכחית.

גם המתנגדים המובהקים למטוס הלביא בדרג המדיני בישראל, במוסדות הכלכליים ובדרג הצבאי אינם רוצים את חיסולו של המטוס. התביעה להפסקת הפרוייקט מתייחסת לעובדה שהמטוס, כפי שהוא רואה אור היום, אינו עונה על הדרישה המקורית שעמדה מאחורי הפרוייקט. אי לכך התביעה היא לחזור לתכנית פחות יומרנית ויותר כלכלית. איש היום אינו מציע לשוב אל תוכנית המקורית של הלביא, כפי שהותוותה בתקופת כהונתו של עזר וייצמן כשר ביטחון החל ב־1977. האלטרנטיבות שמציגים היום המתנגדים, שמספרם ומשקלם הציבורי הולך וגדל, הן קופרודוקציה עם ארה"ב, כאשר זו תספק את הגוף וישראל תספק את התוכן, האוויוניקה, על פי דרכיה היא.

כבר עתה, למעשה, מיוצרים למעלה מ־50 אחוז ממטוס הלביא בארה"ב. הוסיפו לכך את המנוע אשר ייוצר אף הוא בארה"ב, ולפנינו מטוס שחלק הארי שלו ממילא נבנה על־ידי מפעלי תעופה, אלקטרוניקה ומנועים בארה"ב.

בתעשייה האווירית תולים תקוות כי בחלוף השנים, במהלך הייצור הסידרתי של המטוס, יהיו הדגמים המאוחרים שלו, בחלקם הגדול, מתוצרת כחול־לבן. זה יתרחש כאשר המנוע ייוצר אי־פעם בישראל, דבר שיקרה כאשר המפעלים לחומרים מורכבים, העושים את צעדיהם בישראל, יגיעו אי־פעם לרמה בה יוכלו לספק את הצרכים של מטוס הלביא. או אז, להערכת אנשי התעשייה האווירית, ייפתר המכשול של התלות בידע ובתעשיות האמריקניות.

קריסה כלכלית בתוצאה מהרפתקאה

אך עוד חזון למועד. בינתיים מפעל ישראלי, מנועי בית־שמש — אשר בעבר התמודד היטב עם שיפוץ מנועי סילון וייצור חלק הארי של מנועים למטוסי קרב אמריקניים של חיל האוויר — קרס כלכלית. קריסה זו היא תוצאה ישירה של הרפתקאה שיזמה מערכת הביטחון, לייצר את המנוע 1120 למטוס הלביא. השקעות העתק בתשתית לייצור המנוע, וניהול כושל ובזבזני, הביאו למפולת של מפעל מנועי בית־שמש עוד בטרם הוחל בייצורו של המנוע הראשון. אגב, מנוע זה, המיוצר בחברת „פרט אנד וויתני", טרם נוסה באוויר. עוד הימור שנטלו על עצמם אנשי התעשייה האווירית ואנשי חיל האוויר, אשר דחפו את פרוייקט הלביא לגירסתו הנוכחית.

המטוס המוצג היום הוא אחד משישה אב־טיפוס, שהתעשייה האווירית מתכננת לייצר עד ליציאתו מקו הייצור של המטוס הסידרתי הראשון, על־פי התכנון — באפריל 1990. טיסת הבכורה של אב־הטיפוס הראשון תתקיים על־פי התכנית בספטמבר השנה. שלושת אבי־הטיפוס הראשונים לא ישאו בתוכם את אותה אוויוניקה מתקדמת שתוכננה עבור מטוס הלביא.

בקרביהם תושתל אוויוניקה של מטוס הכפיר המשופר. אב־הטיפוס השלישי, ה־B־3, יטוס רק באוקטובר 1988. שני אבות־הטיפוס האחרונים בסידרת הניסויים, מטוס ה־A־1 והמטוס הדו־מושבי A־2 ישמשו לבחינת האוויוניקה הייחודית. כאב הטיפוס הראשון B־1 מושתלים 1300 אביזרים שסופקו ע"י קבלני משנה באירופה ובארה"ב. מחשב בקרת הטיסה מפותח מארה"ב. הכנפיים מיוצרות בחברת „גרומן" האמריקאית. לפי שעה, בידי התעשייה האווירית שני מנועים בלבד של 1120.

איש אינו מבטיח כי באותה מערכת לחצים בה פועלת התעשייה האווירית ובמירוץ שהיא מנהלת כנגד הזמן ישתנה הרכב הלביא לטובת „תוצרת כחול־לבן".

מירוץ עקר

אנשי התעשייה האווירית, שיחגגו את טקס הגלילה, יכולים לחיות גאים באותם תחומים ייחודיים המהווים את היתרון היחסי של התעשייה הישראלית המתקדמת. הם יכולים להתגאות באוויוניקה מן המתקדמות בעולם, במערכות לבקרת תקלות מן המשוכללות בעולם ובמיזעור מערכות, שהוא בבחינת פריצת דרך בתחומים מסוימים, ובמערכת פליטת טייס ייחודית — המצאה של חיל האוויר. את זאת איש לא יקח מהם. אך חידושים אלו רק מבליטים את הכורח הקיים בשיתוף פעולה עם ארה"ב בתחום בו לאמריקנים הידע והנסיון — בניית גוף ומנוע למטוס.

כדי להגיע לטקס הגלילה עבדו אנשי התעשייה האווירית שעסקו בלביא שלוש משמרות רצופות ביום ויתרו על חופשות. אך זהו מירוץ עקר. סופו, שההיגיון הכלכלי והצרכים המבצעיים של חיל האוויר יכריעו בכיוון של חשיבה על האלטרנטיבות.

טקס גלילת המטוס, החגיגה התקשורתית סביבו, החשיפה הגדולה לציבור — הם בבחינת הזדמנות פז, בה ראשי התעשייה האווירית וראשי מערכת הבטחון — החל בעזר וייצמן, המשך בארנס ומנכ"ל המשרד בזמנו, מנחם מירון, וכלה בשר הביטחון, יצחק רבין, ומנכ"ל משרדו כעבר, מפקד חיל האוויר וראש אג"מ בצה"ל, האלוף דוד עברי — יעמדו בפני הציבור ויסבירו כיצד התרחש התהליך. תהליך שראשיתו בפיתוח מטוס, שעלותו אמורה היתה להגיע ל־800־700 מיליון דולר, כאשר עלות כל מטוס סידרתי אמורה היתה להסתכם בכשבעה מיליון דולר.

מטוס תקיפה קטן, שמטרתו להחליף בסד"כ חיל האוויר את מטוסי ה„כפיר" וה„סקייהוק", מתייצב היום לטקס הגלילה, כשהוא מטוס ובו מנוע גדול יותר (לא המנוע עליו הוחלט במקור). עלות הפיתוח שלו הגיעה לכשני מיליארד דולר, ומחיר מטוס היוצא מקו הייצור, ללא עלות הפיתוח, כפול ויותר מכפי שתוכנן במקור. זהו מטוס המנסה להתחרות בתכונותיו במטוס הקרב האמריקאני F־16 על דגמיו המתקדמים. במקום סוס עבודה זול, הניתן לייצור במיספרים גדולים והמותאם לצרכים ממשיים של צי מטוסי הקרב של חיל האוויר, התקבל מטוס יקר, שעלותו עלולה לשבש את המירקם העדין של הרכב הכוח של חיל האוויר.

מי אחראי לתחשיבים הסותרים?

שר הביטחון הנוכחי, יצחק רבין, צריך לבדוק היטב באגף הכספים של משרדו ולגלות מי אחראי לתחשיבים הסותרים לגבי עלות פיתוחו וייצורו של המטוס, נתונים שעמדו בבסיס החלטתו להמשיך בפרוייקט. היכן הן אותן סטנוגרמות של ישיבות ממשלה בהן הוחלט בתקופת כהונתו של מנחם בגין כשר הביטחון לעבור מן המנוע הקטן אל המנוע הגדול? ובכלל, איך אותו [illegible] קטן התגלגל והפך לנשר אימתני הבולע את נתחי הבשר המיועדים לבניין עוצמתו הצבאית של צה"ל בתחום היבשה?

תהליך החקירה הוא חיוני מאין כמוהו. מטוס הלביא הוא למעשה מטוס הקרב הישראלי הראשון. זהו הפרוייקט הלאומי [illegible] הגדולים שידעה מדינת ישראל אי־פעם. יש להפיק לקחים בכדי לא לחזור על [illegible]. לצורך כך יש לדעת: כיצד התגלגל הגלגל? [illegible] קבלת ההחלטות? מהו טיב הקשרים של המפעלים האמריקניים המעורבים בפרויקט [illegible] הגדול יותר? האם היו אינטרסים בקשרים של חברות אמריקניות אלה ואחרות ומה [illegible]

כל עוד לא יובהרו עניינים אלו [illegible] יחלחלו כרעל ולא יניחו ללביא להמריא בשלום.

„ממזר" אווירונאוטי

מאת אבי בניהו

בחיל האוויר מסרבים קצינים בכירים להתבטא בפומבי בנוגע לפרוייקט פיתוח וייצור הלביא. עם זאת, מטוס הקרב העתידי של חיל האוויר זוכה לקיתונות של ביקורת בחיל.

קצין בכיר בחיל, איתו שוחחתי באחרונה, אמר לי שלא לציטוט כי רבים וטובים בחיל־האוויר מתנגדים לפרוייקט כולו מתחילתו ועד סופו ואף מביעים דעתם זו בפורומים צה"ליים סגורים. הזעם על הקיצוץ בשעות הטיסה ובתקציב הכולל של צה"ל וחיל האוויר מוצא ביטוי בביקורות אלו.

מפקד חיל האוויר האלוף עמוס לפידות, שעמד בראש פרוייקט „לביא" בתחילת דרכו, מצדד נכון לעכשיו בפרוייקט. לפני כשלושה חודשים, בהופעה בפני כנס אנשי ביטוח בתל־אביב, אמר לפידות, בתשובה לשאלה, כי חיל האוויר יכול להסתדר גם ללא ה„לביא" וכי מטוסים אמריקניים מתקדמים יספקו את חיל האוויר. גם ראש אג"ת, האלוף אביהו בן־נון, איש חיל האוויר ואחד המועמדים לתפקיד מפקד החיל, ידוע בהתנגדותו הנמרצת למטוס ועימו חבורה רצינית.

מי שהחל בפיתוח המטוס, שר הבטחון ומפקד חיל האוויר לשעבר עזר וייצמן, טוען בפני מקורביו: „לא לילד הזה פיללתי, אני אב לא חוקי של הלביא". השר וייצמן ביקש בשעתו לפתח מטוס כחול־לבן, שיחליף בהדרגה את מטוסי ה„כפיר" וה„סקייהוק". מה שמתבשל עתה באולמות התעשייה האווירית הוא מטוס מתקדם, המתחרה עם הקרב האמריקני, למורת־רוחם של יצרני המטוס בארצות־הברית".

הרמטכ"ל משה לוי בהופעות [illegible] מביע תמיכה ב„לביא" ומציין את [illegible] שהפיתוח והייצור הינם „עניין לאומי [illegible] ולא רק עבודה עבור צה"ל וחיל האוויר". [illegible] שיגר לפני זמן מה הנחיה בכתב לאלופי המטכ"ל, והורה להם שלא להתייחס בהתבטאויות ובראיונות לעיתונות אל כמה [illegible] המצויים בעיצומו של ויכוח ציבורי: [illegible] השב"כ, פרשת פולארד ופרוייקט הלביא. לפני שניתנה ההוראה (וגם אחריה [illegible] פעם אחת) יצאו מספר אלופי צה"ל [illegible] נוקבת נגד המטוס.

זכורה התבטאותו של סגן הרמטכ"ל [illegible] שומרון, ושל ראש המפח"ש אלוף [illegible] שאמר: „אולי הלביא ימריא - אבל [illegible] ישקע". ראיון עם אלוף דרורי לגלי צה"ל [illegible] שורר עדיין בשל קטע בו הוא מגנה [illegible] ה„לביא". מפקד חיל הים, שפרוייקט [illegible] יושבים זמן רב על שולחן הדיונים [illegible] לאישור תקציבי, המתבטא אף הוא [illegible] שבתחשיבי הלביא הייתי מקים לי [illegible] לחיל הים".

היום בערב, עם „טקס הגלילה" של [illegible] והצגתו של „האב טיפוס" בפני [illegible] מקווים בתעשייה האווירית ובמשרד [illegible] כי ציון הדרך החגיגי ימתן את [illegible] מבית ומחוץ או אפילו יהפוך את [illegible] לביא, לא לביא?", „ימריא או לא ימריא" [illegible] אקטואלית, נראה שכך אכן יקרה.

קרובים רחוקים

מאת עוזי מחניימי

עיראק

אטום אטום תרדוף

העיראקים „חוגגים" את יום השנה החמישי להפצצת הכור הגרעיני שלהם על־ידי ישראל. כך כותב העיתון הממשלתי „אל תורה": „היום חל יום השנה החמישי להפצצה הציונית הנפשעת על הכור הגרעיני למטרות שלום, תמוז". מטוסי אף־16 ואף־15 הטילו 16 טון של פצצות על הכור, לאחר שחדרו לתחום האווירי של שתי מדינות ערביות. המסע הנורא הציוני־אמריקני נגד עיראק ערב הפצצתו של הכור נועד להנחית מהלומת בזק על הוליה קדמית של הקידמה המדעית והכלכלית של עיראק.

„אין זה סוד, שרכישת ידע וטכנולוגיה גרעינית על־ידי עיראק מחייבת שימוש באטום כמו בתחומי פיתוח אחרים. האתגרים שעיראק עומדת בפניהם מחייבים אותה לרכוש את מיטב הידע המודרני. יש להעמיד את נסיונה העשיר של עיראק בתחום זה למען ההתפתחות המשותפת של מדינות ערב והעלאת רמתן. עיראק חתרה ללא לאות למצוא אסטראטגיה שתביא לשילוב הקידמה הצבאית עם תועלת החברה. מסיבה זו שיתוף הפעולה הציוני־איראני־האימפריאליסטי בהפצצת הכור הגרעיני הוא סמל ליכולת המדעית והתרבותית של הערבים ונסיון לחסל את הקידמה הערבית.

„חמש שנים לאחר הפצצת הכור מוכיחות שכל נסיונות הציונים למנוע מעיראק לצעוד בדרך הקידמה המדעית והטכנולוגית, ולהסיגה לעידן הבורות והאפלה, הם נסיונות שנגזר עליהם להיכשל, משום שעיראק נחושה בדעתה לרכוש את הידע הגרעיני, שהינו אחד מאמצעינו להתקדם ולהבטיח חיים ראויים לקראת שנת אלפיים לכל האומה הערבית.

„מחמת העדרו של תפקיד יעיל ומכריע לאום ולמעצמות, שומה על הקהילה הבינלאומית להגביר את מאמציה כדי לשים קץ לסחטנות הגרעינית הציונית ולהמשך התוקפנות האיראנית, למען בטחון האזור ויציבותו וחיזוק השלום בעולם.

„ההפצצות הישראליות לא יצליחו"...

מצרים

העיתונות המצרית התייחסה לתקיפת מטוסי חיל־האוויר הישראלי בעקבות נסיון חדירת החוליה סמוך לראש הנקרה: „הקרב הימי שהתרחש ב־11 ביולי בין ספינות הקרב, מטוסי הקרב והמסוקים הישראליים לבין קבוצת הפידאיים הפלשתינים, וכן הפצצת [illegible] על מחנה הפליטים עין אל־חילווה, מדגישים שוב את החשיבות להשגת פתרון צודק לאזור. ההפצצות הישראליות לא יצליחו לשים קץ לרוח המרי וההתנגדות הפלשתינית, המדגישה תמיד את ישותה ומוכיחה כי העם הפלשתיני מסוגל לחיות בדרך של מאבק, עד שישיב את זכויותיו ויבסס את ישותו העצמאית ביתר עמי העולם. אף פעולת הנקם הישראלית לא תעצור את פעילות הטרור הפראית. הפעולות הפדאיות זרעו בשורות הציונים מבוכה ופחד, על אף העובדה שהציונים מנסים להפחית את מספר האבדות שנגרמו להם".

כבוד עצמי

סעודיה

להלן מאמר מערכת בעיתון הסעודי „עוכאט":

„כאשר החליטה סעודיה לבטל את בקשתה לרכוש טילים מארה"ב, הרי בעמדתה זו [illegible] והיא מדגישה את הדברים הבאים:

● היא מסוגלת לספק את צרכיה בתחום [illegible] והציוד מכל מקום ובתנאים הטובים ביותר.

● אין היא מעוניינת להיות נטל על שום [illegible] קשה לגיטימית העלולה להביא הישגים לצדדים אחרים, הפועלים בכל האמצעים כדי לנצל את הנסיבות לטובתם ולממש אינטרסים שלהם, בדיוק כפי שזה נעשה על־ידי הלובי הציוני בארה"ב הידידותית.

● הנשק לגבינו במדינה זו קשור עם הרצון הלאומי וחופש הבחירה המלא. לא נרשה בשום פנים לפגוע בהם או שהם יהיו נתונים לסחיטה כלשהי מצד גורמים כלשהם בכל שתהיה זהותם או מניעיהם. לפיכך חופשיים אנו בבחירת העיתוי לקניה ובבחירת סוג הנשק שבו אנו חפצים. כמו כן בחירת המקום והמועד המתאימים כדי לספק כל סוג נשק שהוא שאנו זקוקים לו בפועל.

● ככל שיהיה סוג הנשק או יעילותו או טווחו — וכפי שתמיד הדגשנו — הרי הוא ישאר בשליטתה של יד לאומית סעודית, חשוקה להשתמש בו להגנה על המולדת והישגיה, וכן כדי לחזק את כוח רצונה העצמאי ולגבש א תפקידה הערבי והאיסלאמי החיובי לשירות הבטחון והיציבות.

צעד זה נובע מן ההכרה של הממשלה, כי יש לנו היכולת לפעול מעל בסיס רחב של יחסי ידידות וקשרים טובים עם הרבה גורמים לאומיים, השוקדים על שמירת האינטרסים המשותפים והמעריכים את עמדותינו. בכך אין אנו נכנסים למבוי סתום אלא אנו פועלים מתוך חירות גמורה, במגמה לספק את צרכינו המעשיים בנשק ובציוד הגנתי במסגרת הכלל של גיוון מקורות הנשק. כמו כן אנו משלמים מחיר ואין אנו מטילים מעמסה על אף אחד.

אנו גם לא רוצים כי בקשתנו הלגיטימית תשמש הזדמנות ללחץ ולנקיטת שיטות של סחיטה או לניצול הנסיבות ולהשגת הישגים מצד אויבינו.

בצעד כרוך זה אנו מרגישים את יכולתנו לספק את צרכינו המעשיים: מבחינת הנשק שאנו רוצים, מכל מקום ובתנאים הטובים ביותר ובחופשיות גדולה בבחירת העיתוי ואיכות הנשק ובבחירת מקור הנשק. הנסיון בעבר הוכיח כי אנו מסוגלים להשיג את הנשק שאנו חפצים בו ואת הציוד להגנת המולדת.

הם יורים גם בילדים

עיראק

מפקד כוחות „קדיסייה" לצבא העיראקי, [illegible] את המלחמה הארוכה ביותר נגד איראן. [illegible] את העיראקים לנקוט [illegible] אמוציה עיראקית [illegible] יודע לצטט כתב של [illegible] אשר סיפר כי [illegible] לאחרונה לשורה הקרב [illegible] בני 10 עד 15. אלה מכניסים [illegible] גדודים למוות. [illegible] צריך רק לזכור כי [illegible] כתבים של עיתון [illegible] של צדאם חוסיין.

ישראל עדיין אויב מספר 1

מצרים

העיתון המצרי הממשלתי אל גומהוריה [illegible] לעיתונות האופוזיציה [illegible] אלו היא למשל להימנע [illegible] לצבא. כך כותב [illegible]: „יש לשמור על [illegible] לדון בענייני ביטחון [illegible] העיתונים. הסיבה העיקרית [illegible] להישאר חזק, וישראל [illegible] מספר 1. מה שהיה בינינו לבין [illegible] לא נפסק, והיא לא הפגינה עד [illegible] לשלום. ואפילו בעת שלום [illegible] כדי שהדיאלוג יהיה [illegible] של אחד הצדדים, [illegible] שמנגד".

„אירועים מצערים"

ירדן

ההתקוממות באוניברסיטת אל־ירמוך בירדן, לפני כחודשיים, החרידה את השלטונות הירדניים משלוותם הנינוחה וניערה אותה מתדמית מדינתם כשלווה שבין המדינות הערביות. מסקנותיהם הגלויות של הירדנים מהאירועים באו לידי ביטוי באיגרת ששלח המלך חוסיין אל ראש ממשלתו זיד אל רפאעי. וכך כותב המלך הירדני:

אתם יודעים, כפי שיודע כל אזרח ירדני וכל מי שצופה לעבר האזור בכלל ולעבר ירדן בפרט, כי היציבות והבטחון ששררו במשך 15 השנים שחלפו היו וישארו בסיס לרווחה ולגאוות מולדתנו ולשגשוג עמנו.

אולם מצב זה נתקל בשלב מסויים בנסיונות לערער את היציבות והבטחון על־ידי קבוצה קטנה, אשר בחרה את אוניברסיטת „ירמוך" במקום לבטא את מחשבותיה.

קבוצה זו העלתה תביעות אקדמיות בקרב הסטודנטים.

זהו מצב טבעי אפשרי בכל המכונים המדעיים. קבוצה זו ניסתה באמצעות כמה תלמידים, אשר מתנגדים למגמה המדעית הנהוגה באוניברסיטה, להעביר את התביעות הללו ממסגרתן האקדמית למסגרת מדינית. קבוצה זו קיוותה להגשים את מטרותיה ולשנות את דרך הדו־שיח התרבותי המקובל במקרים כאלה לדרך של מהומות, הזרה לחברה שלנו. בעקבות זאת התרחשו אירועים מצערים באוניברסיטת „ירמוך" ב־13־14 במאי, אשר במהלכם פגעו במרבית התלמידים ובמשפחותיהם, אשר שלחו את ילדיהן לרכוש השכלה במוסד זה. למרות מה שאירע ולמרות תוכניותיהם ושאיפותיהם של מחרחרי הריב, לא היה נסיון זה יותר מאשר פגם ביציבותנו. וזאת הודות לסטודנטים ודבקותם במטרה אשר לשמה הצטרפו לאוניברסיטה, והודות לעירנותם של מנגנוני הבטחון ובטחונם של האזרחים לנוכח עיקרי מדיניותם והגנתם.

מדו"ח ועדת השרים שמונתה לבדוק את האירועים באוניברסיטה עולה, כי יש להסדיר כמה עניינים הקשורים בחינוך הגבוה ובמוסדותיו ופיתוחו. כדי שיעלה בקנה אחד עם המטרות של עמנו.

מלכתחילה, כאשר הטלנו על הממשלה ב־18/2/62 להקים ועדה מלכותית „לענייני חינוך במדינה, הדגשנו את חובת המדינה להעניק הזדמנויות להכשרת האזרחים בחינוך הגבוה.

מלכתחילה, כאשר נטלנו אחריות זו הצבנו לנגד עינינו את מטרת בניית האזרח המשכיל, המייצר והממושמע.

אלמלא היציבות, המודעות והדו־שיח הבונה לא היה שגשוג כלכלי, חינוך ובנייה. אינני יודע אם במקרה פורסמו בעיתונות העולמית, בחודשיים שקדמו לאירועים ב„ירמוך", ידיעות רבות על היציבות בירדן והנסיון להסביר את סודה של יציבות זו, למרות הסכסוכים וההתנגשויות באזור.

אינני יודע, אם עלינו להשיב להם, כי סודנו פשוט וטמון בכך שאנו עם הארמוני וההומוגני, שבחר בדרך של הסכמה ודו־שיח והתלכדות סביב הנהגתו ומוסדותיו.

מצרים

הצנזורה מונעה חשיפת „טומאת היהודים"

הצנזורה המצרית התערבה לאחרונה בתוכניתו של מטיף ידוע, כדי למנוע הרעת היחסים בין מצרים לישראל. המדובר בשייח מחמד מתולי אל שערווי, אשר במשך חג הרמדאן מגיש בטלוויזיה המצרית מדי יום תוכנית דתית, שיש לה מיליוני מעריצים. בתוכניתו המקורית של שערווי שובצו פסוקי קוראן המוכיחים את „טומאתם של היהודים והמזהירים מפני הקשר עימם".

העיתון הדתי אל נור, המוסר את הידיעה, מוסיף כי במסדרונות הטלוויזיה נשמעת שוב ושוב הדעה, כי סיבה להתערבותו של הצנזור נעוצה במחאה שהגישה השגרירות הישראלית בקאהיר נגד תוכניותיו של שערווי.

בינתיים מייצאים... גרוטאות

לבנון

בין שאר הצרות שנפלו עליהם, סובלים הלבנונים גם ממשבר כלכלי חמור. כדי להרוויח כמה גרושים שכה חסרים להם, החלו הלבנונים ליצא לחו"ל גרוטאות. ובנמל ביירות מתנהלת תנועה ערה של יצוא גרוטאות לחו"ל.

עקב הגידול בכמויות הגרוטאות התפתח סכסוך חריף בין החברות המייצאות אותן לבין לשכת הספנות בנמלי ביירות וטריפולי, מאחר שהגרוטאות נופלות לעיתים למים וגורמות לקשיים במעבר אוניות בנמלי ביירות וטריפולי.

הסיבה לפרוספריטי בגרוטאות היא ההרס הנרחב שנגרם בלבנון בכלל ובביירות בפרט בשתים־עשרה השנים העקובות מדם של מלחמת האזרחים. מכוניות תופת למיניהן הינן מכרה זהב לסוחרי גרוטאות אשר ממהרים וגוררים אותן ממקום הפיצוץ למחסניהם.

צמאים למים

סוריה

הבצורת שאנו סובלים ממנה כאן פגעה גם בשכנינו מצפון – הסורים. עיתון מפלגת השלטון „אל בעת" הקדיש כתבת תחקיר לנושא משבר המים בעיירה סוידא שבדרום סוריה והוא כותב: „הנושא הנדון, הנוגע ליותר מ־80,000 תושבי סוידא, הועלה במועצת העם במושבה הנוכחי. יו"ר המועצה הקים ועדה לבדוק את הנושא של מחסור וטיב מי השתייה בסוידא. הסיבה הראשונה שנמצאה למיעוט המים ואיכותם הירודה היא הבצורת. לדברי עורכי הדו"ח, כמות המים הדרושה לתושבי סוידא מוערכת כ־15 אלף קוב ליום, ואילו בפועל מקבלת סוידא לא יותר מ־7200 מ"ק ליום, כלומר, מחצית הכמות. כדי להתגבר על המחסור הקריטי השנה הציעה הוועדה להעביר לאזור דרום סוריה מים בצינורות מצפון המדינה וכן ממעיינות באזור, אשר שפיעתם אינה מנוצלת דיה.

עידוד עלייה

ירדן

מנכ"ל מחלקת המכס הירדנית מסר לאחרונה, כי כל מרכזי הגבול אויישו בפקידים, כדי להקל על כניסתם של המהגרים הירדנים. מנהל המכס מסר כי יפקדו את בתי המכס במעברי הגבול של ירדן לשחרר חפצים אישיים, רהיטים, כלי בית ללא מס. הוא הוסיף כי הפטור יחול גם על ציוד חשמלי וביתי, הפטור לא יחול על מכשירי וידאו, מזגני אוויר, שטיחים ומנורות קריסטל.

הפטור ממס אצל הירדנים מותנה בכך, שבעל הפטור או כמה מבני משפחתו באים להשתקע בירדן. לצורך זה יתחייבו להציג תעודה על הרשמת הילדים לבית־ספר בירדן והוכחת עבודה בחברה או מקום עבודה ירדני כלשהו [illegible]

מידע ישיר מארה"ב

סעודיה

[illegible]

רשות הקורא

גן מאיר — החניון יוקם מתחת

ביום 14.7.86 התפרסמה בעיתונכם כתבה תחת הכותרת „דברו אליו בפרחים", בה נטען, כביכול, שעיריית תל־אביב עומדת להפוך את גן מאיר לחניון.

עורבא פרח. גן מאיר לא יהפך לחניון, ולא תוכנן להפוך לחניון. על־פי התוכנית ייבנה מתחתיו חניון, והגן יפרח מעליו כפי שנעשה בכל בירות אירופה.

זאת ועוד. כתבכם, המתבסס על מידע לא בדוק, מסיק מסקנות על אהבת הפרחים של ראש העיר, וכאן הוא ממש מגזים. בשנים האחרונות הקימה קרן תל־אביב לפיתוח למעלה מ־20 גנים חדשים בעיר. כל איי התנועה כוסו בירק, פרחים ודקלים. ליד שכונת התקווה מוקם פארק דרום, שישווה בגודלו לגני יהושע, ועוד.

כתבכם עלה על עצמו בקובעו: „האפשר להתפלא על נטייתו של צ'יץ' לאשר את הרס הגנים הירוקים בעיר?" — זו ממש הוצאת דיבה, ואני מצפה, נוסף על פירסום מכתבי זה, להתנצלות.

בני כהן, דובר עיריית ת"א

אילן שיינפלד מגיב:

שמחתי מאוד להיוודע על אהבת הפרחים של ראש עיריית תל־אביב שלמה להט. ואם, בלהט אהבת הטבע שלי, כתבתי דברים אותם מכנה דובר העירייה בני כהן „הוצאת דיבה", הריני מתנצל על כתיבתם.

אולם הדובר יודע, כי רשימתי „דברו אליו בפרחים" לא באה להוציא דיבה על ראש העיר, שאני מוקירו עד מאוד, אלא להכניס פרחים ללשכתו, ואהבת הטבע בליבו. ויותר מכך, אם ישנה בליבו אהבת טבע, ודאי ישמח אם יקבל פרחים ללשכתו, ואם יוזמן למסעדה צמחונית, ואם יתארגנו ועדי השכונות ויטעו גנים ברחבי העיר. ומהי, אם כן, הרבותא?

לפיכך הריני מודיע, כי השבוע אשלח זר פרחים ללשכת רה"ע, ואני מקווה כי עוד תושבים יעשו כן, ואף ללשכת הדובר, כי הדובר עם פרחים, הריהו דובר — כפה רחים.

מי יצר את בעיית עזה

הלהיט האחרון של חוגי השמאל היא רצועת עזה. מבליטים את העוני והצפיפות, תוך כדי הפניית אצבע מאשימה כלפי ישראל.

אנשי השמאל „שכחו", שהגורם להיווצרות הבעיה היו מדינות ערב, שניסו לזרוק אותנו לים ב־1948 וב־1967. אם הערבים היו מוכנים להעביר לפליטים בעזה את הרכוש והעסקים שהיהודים השאירו אחריהם במנוסתם ממדינות ערב, לא היתה קיימת כלל הבעיה של רצועת עזה.

מדינות ערב יצרו את הבעיה והן אחראיות לפתרונה. לישראל הזכות להחזיק ברצועה כל עוד הדבר נחוץ לבטחונה.

אברהם כהן, ירושלים

לא אגדתי אלא בן־דב

אינני נוטה לתקן שגיאות קטנות הנופלות ברשימותי, באשמתי או שלא באשמתי. הפעם חייב זאת, לא רק לקורא, אלא לתולדות הקולנוע בארץ.

ברשימותי על שאול גוסקינד („מה מריץ את שאול גוסקינד", „על המשמר", 18.7.86) מסרתי כי גוסקינד הפיק בשנת 1928 בפולין את סרטו של ברוך אגדתי „זאת היא הארץ" — סיפור ששמעתי מפיו, ולא נתתי את דעתי על כך שהסרט הופק בשנת 1935 או 1936. בימים אלה נתקלתי, בספרייה הלאומית בירושלים, בגליונות של דו־שבועון שיצא ביידיש בוורשה, „פילם וועלט" („עולם הקולנוע"). שם מצאתי, בשני גליונות משנת 1928, מודעות על עמוד שלם המכריזות את הקרנתו בפולין של הסרט המהולל „ארץ־ישראל קמה לתחיה" בהפקתו של י. בן־דב ירושלים. הסרט, בעשר מערכות (שעה וחצי), מספר על עלייה, התפתחות הארץ, על עיר וקיבוץ. ההפצה של שאול גוסקינד. ודאי אני חשיבות בפירסום תיקון זה, כי כשמדובר בסרט ארץ־ישראלי וביחוד בסרטים ארוכים שהוצגו באירופה, ידועים לציבור רק שני שמות — נתן אקסלרוד וברוך אגדתי — ואילו י. בן־דב הוא פרה־היסטוריה שאבדה עליה הכלח. אכן, חלוץ הסרט הישראלי בן־דב עשה סרטים דוקומנטריים רבים והסרט הנ"ל, ששמו המקורי היה „יהודה קמה לתחיה", זכה לפופולריות רבה באירופה וטוב להיזכר בו. ועוד תיקון, בהזדמנות זו: הסרט „סברה" הופק בשנת 1934.

נתן גרוס

רוח מדברית

מאת שלי יחימוביץ'

ירוחם כבר לא באופנה

אולי דרושה הקרנה חוזרת של "לחם"...

ירוחם שוב גועשת: הפעם מדובר בפיטורי עובדים מהמועצה המקומית. 50 מתוך 180 עובדי המועצה קיבלו מכתבי פיטורים. הפיטורים כשלעצמם הם צעד הכרחי שהמועצה מחוייבת לו, ומחאה על הפיטורים היתה מתרחשת בכל מקרה, אלא שהביקורת הפעם, היא שוב בנוסח יהודי לירוחם.

העובדים המפוטרים טוענים כי הפיטורים אינם ענייניים, כי הם נעשו בשרירות־לב ובלי התייעצות עם שום גורם, לרבות הוועד. יתר על כן — כל מי שפצה אי־פעם את פיו נגד ראשות המועצה — מצא עצמו, באורח פלא, בחוץ. עובדי המועצה הכריזו לפי שעה על סכסוך עבודה. לא יתכן, הם אומרים, שבעיירה עם רמת אבטלה כזו של ירוחם — יפוטרו במחי יד 50 עובדים.

השביתה הזו מעוררת מחדש את השאלה מה נעשה מאז הדו"ח השערורייתי, שפורסם לפני שישה חודשים ודן בניהולה הכושל של העיירה. אברהם וסקר, איש מפ"ם ותושב העיירה, שיגר השבוע מכתב לשר הפנים יצחק פרץ. במכתבו נאמר בין שאר: "בינואר 86 פורסם דו"ח המבקר יהושע מאירי... עד היום לא נעשה דבר לתיקון הליקויים שהועלו בדו"ח... יו"ר המועצה ממשיך בדרכו הקודמת, עם ליקויים וניהול כושל כבעבר, כמו אי־קיום ישיבות מועצה ואי מסירת פרוטוקולים. אין ועדות, אין ועדת ביקורת, אין מבקר פנים, אין אישורי תקציב זה כשלוש שנים, יש הוצאות כספיות לא חוקיות וחריגות תקציביות..."

בירוחם, מסתבר, אין כל חדש. הסרט "לחם" פתח בזמנו אופנת כתיבה על ירוחם, אבל אופנה טיבה שהיא חולפת. לדבר על מצוקת ירוחם זה כבר לא "אין".

בירוחם, על כל פנים, נשארו עם המצוקה, האבטלה, הניהול הכושל, האדישות. אולי הקרנה חוזרת של "לחם" תשפר את המצב.

לגעת ולהריח

עיוורים יכולים להריח, למשש, לטעום. העובדה הזו, טבעה שהיא משתכחת, והעיוור נתפס כמי ששרוי בעולם אטום לחלוטין.

במכון הביולוגי למדעי הטבע בבית־יציב בבאר־שבע, זכרו מה יכול העיוור לעשות. 12 עיוורים מכל רחבי הארץ, רובם אקדמאים, סיימו בשבוע שעבר סמינר ראשון ויחיד במינו, בו יכלו, אולי בפעם הראשונה בחייהם, לגעת בטבע נגיעה של ממש.

חמישה ימים נמשך הסמינר הייחודי הזה. העיוורים ביקרו בגן הזואולוגי, נכנסו לכלובים, ומיששו את החיות. גם נחש לא ארסי זכה ללטיפות אינספור.

בסמינר גם קיבלו המשתתפים חומר עיוני בכתב ברייל, וקראו מפות־תבליט של הנגב. בסופו של הסמינר אפשר היה לראות מרצים ומשתתפים כאחד — כשהם נסערים ומרוצים וגם שופעי תכניות לעתיד.

גן בוטאני המיועד לעיוורים הוא עוד אחד מהרעיונות יוצאי הדופן של המכון הביולוגי. בגן הוצבו כבר שלטים בכתב ברייל, ולרשות המבקרים הועמדו קלטות הסבר. המבקרים גם מוזמנים להריח ולגעת.

מטפטפים לסין

יש גם הצלחות בדרום השחון. ההצלחה הגדולה שבהן, לפי שעה, קשורה דווקא במים. מפעל "נטפים" שבקיבוץ חצרים נחשב כיום למוביל בעולם בתחום ההשקייה והטפטוף. בשנה שעברה היה מחזור המפעל 80 מיליון דולר, מהם 10 מיליון דולר ליצוא.

מפעלי "נטפים" כוללים, לאמיתו של דבר, שלושה קיבוצים, כל אחד מהם באזור שונה מבחינה אקלימית. בחצרים — מזג אוויר יבש וחם, מעט משקעים ואדמה חולית; בקיבוץ מגל־גבעות, מזג אוויר ממוזג ואדמה כבדה, ובקיבוץ יפתח — מזג אוויר קריר, אדמה כבדה וכמות משקעים גבוהה יחסית. הפיזור האקלימי הזה, הוא שהביא לכך שמערכות ההשקייה של "נטפים" מתאימות לכל סוג מים, קרקע, גידול ואקלים.

ב־1970 הושקו באמצעות מערכת "נטפים" רק 10 אחוז משטח החקלאות בישראל. כיום מושקים בטפטוף 85 אחוז מהגידולים. מלבד זאת, ולכאן נישאות בעצם העיניים, מותקנות המערכות ב־52 מדינות בעולם.

"נטפים" פועלת בהתמדה לאיתור ולפיתוח שווקים בחו"ל. הצינורות השחורים הדקים מרשתים כבר כמה יבשות; מאוסטרליה ועד אפריקה, מגואטמלה לאריזונה, מהפיליפינים לאריזונה. גם סין הצטרפה לאחרונה ללקוחות "נטפים", אבל בעניין זה מעדיפים במפעל להחריש.

החודש ביקר במפעל ראש הממשלה שמעון פרס. בחצרים ביקשו ממנו לזרז את מפעל ה"שפדן" — העברת שפכי גוש דן להשקאת הנגב. מי השפדן, כשהם מטופטפים בטפטפות של חצרים, עשויים להביא להקלה משמעותית של משטר המים הקשה והאכזר שהוטל על הנגב. פרס אמר שיבדוק.

שיהיה בריא

בית־החולים סורוקה לא ידע זה זמן רב הצפה כזו של נכבדים בדואים מהנגב. עכשיו אפשר לראות רבים מהם, בעיקר תושבי העיירה רהט, כשהם יושבים דואגים בפתח המחלקה לטיפול נמרץ. במחלקה זו מאושפז שאפיק אל־הוזייל, שנפצע קשה בתאונת דרכים.

שאפיק, בן רהט, שחקן במכבי פתח־תקווה, היה בדרכו לאימון בכורה של מכבי פתח־תקווה, כאשר התהפך עם רכבו סמוך לנתיבות. הוא סובל משברים באפו, בעצם הבריח שלו ובאחת מראותיו. את מה שמסמל שאפיק אל־הוזייל עבור צעירי רהט, אפשר היה לראות במשחק שנערך לפני שנה בעיירת הולדתו. שאפיק הביא עימו את מכבי פתח־תקווה על נשות שחקניה וילדיהם. מכבי שיחקה נגד הקבוצה המקומית של רהט. המקומיים הפסידו, אבל השמחה, למרות הכל, היתה גדולה.

ילדי רהט עקבו אז קרועי עיניים אחרי שאפיק המשחק. בעיירה, שבה תרבות הכדורגל היא מפותחת להפליא, שאפיק הוא מודל לחיקוי. מודל לחיקוי, אבל לא מושא לקנאה. ברהט מפרגנים לשאפיק.

פציעתו של שאפיק היא אסון קולקטיבי ולא אסון למשפחתו בלבד. על מה שמתרחש בימים אלה בבית החולים סורוקה, מלמדת יותר מכל העובדה שדוברת בית החולים, תמי לוננפלד, נאלצה לפרסם הודעה מיוחדת, בה מתבקשים האוהדים למתן את ביקוריהם. הביקורים הללו, כך נאמר, מפריעים לשאפיק ומפריעים לרופאים.

בינתיים אפשר להצטרף לתושבי רהט ולאחל לשאפיק החלמה מלאה.

שכר עבדים

במפעל "חסין־אש" בבאר־שבע שבתו בשבוע שעבר. הפעם, שלא על רקע תביעות כספיות. עובדי המפעל מבקשים דבר פשוט: להפסיק להעסיק את עובדי הקבלנים.

30 מתוך מאה עובדי־חסין אש הם עובדים משום־מקום. בלי זכויות, בלי ותק, בלי ביטוח, בלי רישום אפילו. הראיסים — לרוב תושבי דימונה או הרצועה — אוספים אותם באקראי, חותמים חוזה עם הנהלת המפעל ומספקים פועלים לפי ראש. 70 העובדים האחרים במפעל הם עובדים מאוגדים כחוק.

התופעה הזו, ראשית לכל — היא בלתי־אנושית ובלתי־הוגנת. "עובדי הקבלנים" — מנערים בני 14 תושבי הרצועה ועד למובטלים מבוגרים מדימונה ומירוחם — מקבלים שכר עבדים בעבור עבודתם. ההסתדרות מעולם לא התערבה לטובתם, שכן מעמדם אינו מעוגן בהסכם קיבוצי. ברצון הקבלן יועסקו, וברצון הקבלן יפוטרו. התופעה הזו מתפשטת ומתעצמת, אין כמעט מפעל בדרום (כולל מפעלים הסתדרותיים) — שאינו מעסיק עובדי קבלנים. וכי מה יכול להיות נוח מזה?

מעבר למצבם המכביש של עובדי הקבלנים — יש להעסקתם השלכה ישירה על מצבם של העובדים המאוגדים כחוק. בחסין־אש, למשל (שהוא מפעל הסתדרותי), הרגישו העובדים הקבועים שמעמדם הולך ומתקפח. מספרם של עובדי הקבלנים גדל בשיטתיות — כוחו של ועד העובדים, כפועל יוצא, הלך ופחת. פחות ופחות עובדים משתייכים לוועד, יותר ויותר עובדים ניתנים לפיטורים מידיים, כמובן בלי פיצויים.

מכלל התופעות, שסכומן הביא, בשנים האחרונות, לשחיקה דראסטית במעמד העובדים — תופעת העסקת עובדי הקבלנים היא החמורה והפחות ידועה שבהן, ואולי תהיה ההסתדרות ראש־חץ במאבק להפסקת התופעה, ותהיה הראשונה שתורה על הפסקת השיטה במפעליה?

שמש חצות

תסמונת צ'רנוביל וחותם רייגן

ביוני־יולי השמש אינה שוקעת

רובנימי, עיירה פינלנדית השוכנת בחוג הקוטב הצפוני נחשבת כבירת לאפלנד. אך לאפים רואים שם רק במוזיאון, המרשים למדי והכולל ציורים מקוריים על חיי הלאפים מלפני מאות שנים. ברובנימי השמש אינה שוקעת בקיץ ומארחינו מפינלנד קיוו ללמדנו שבפינלנד, לא ישנים בקיץ.

אלף תיירים מגיעים מדי שנה לרובנימי, בשנים רגילות. השנה סבלה פינלנד מתסמונת צ'רנוביל, ומחותם רייגן. גם רייגן וגם צ'רנוביל הפחידו את התיירים ואם כי עדיין אין נתונים סטטיסטיים מדוייקים, מספר התיירים השנה ירד בהרבה. בתי המלון בהלסינקי הורידו את המחירים עד כדי שליש, מה שמאפשר אפילו לתייר הישראלי לעמוד ביוקר המאפיין את סקנדינביה.

ברובנימי מומלץ לבקר רק בקיץ. בחורף האיזור מיועד רק לאוהדי הסקי ולאלה המסוגלים לעמוד בטמפרטורה שהיא תמיד מתחת לאפס ומגיעה לעיתים ל־20 מעלות מתחת לאפס. הטמפרטורה הנמוכה ביותר נמדדה בחורף 1941 — 45.3 מעלות צלזיוס. בחודשים מאי־יוני חם למדי ובין ה־6 ביוני ל־8 ביולי השמש אינה שוקעת כלל. בחודש זה עשוי להיות חם למדי והחום עשוי להגיע עד כדי 30—25 מעלות, אך גם בממוצע רב־שנתי נרשם חום של כ־15 מעלות.

העיירה התפרסמה בזמנה במלחמת העולם השנייה, כאשר כ־200 אלף מגייסות הגרמנים כבשו את צפון פינלנד. חטיבה גרמנית אחת שכנה ברובנימי. בעת הנסיגה, באוקטובר 1944, הרסו הגרמנים את רובנימי עד היסוד ופינו את 9000 תושביה. מאז נבנתה העיר מחדש ומספר תושביה מגיע כיום לכ־30,000, רובם נשים. שיעור האבטלה בעיר נע בין 17—11 אחוזים, הנהנים מדמי אבטלה נדיבים למדי, ברוח מדיניות הרווחה של מדינות סקנדינביה.

כל זה אינו צריך להפריע לתייר, היכול ליהנות ברובנימי משירותי תיירות מפותחים וממזון לאפי המבוסס על בשרו של אייל הצפון ודגים. בתי המלון טובים, צפונית לעיירה אתר מיוחד, בו מעניקים לתייר תעודה המעידה כי ביקר בחוג הקוטב, השוכן 66.34 מעלות צפונה לקו המשווה.

המימשל הפיני וגורמי התיירות עושים מאמצים בלתי נלאים לשכנע את העולם כי שום סכנה אינה נשקפת לאירופה מהקרינה, וכי זו השפיעה רק על האזורים הקרובים לצ'רנוביל שבברית"מ. אף בפולין, בה ננקטו צעדי מניעה של בדיקות יוד באזורים הקרובים לגבול האוקראיני, התברר בדיעבד כי לא היתה כל סכנה. בפינלנד ניתן פרסום בולט לדו"ח ארגון הבריאות העולמי, לפיו לא היתה כל סכנה רדיואקטיבית, אפילו בשבוע הראשון של התאונה, בסוף אפריל, פרט לאיזור בן 50—30 ק"מ סביב צ'רנוביל. בפינלנד הרגישו, כי אפילו אם הרדיואקטיביות היתה גוברת פי כמה אלפים, לא היה בכך משום סכנה לקיום אנושי. המאסה הקריטית של רדיואקטיביות הגורמת למוות מיידי היא 1000 ראם, ו־100 ראם הוא המינימום הגורם זיהום סביבתי. בטבע קיים 0.3 ראם רדיואקטיביות טבעית כל שנה, בעוד שבפינלנד נמדדה רדיואקטיביות סביב ה־0.2—0.01 ראם ביוני ולא היה כל סיכון לבריאות הציבור.

לכן, אמרו מארחינו הפיניים, לא היתה כל סיבה להימנע מביקור בפינלנד, משחייה באגמים או בים, מאכילת כל סוגי המזון, מטיול ביערות או אף משתיית מי גשמים. לאור הסברים אלה אפשר היה להירגע ולתת את הדעת ללימוד העובדות על החקלאות, הכלכלה והמדיניות הפינית.

צבי טימור

(רשימה ראשונה)

[illegible] בבורסה

ירידות ברוב הענפים

אתמול ירדו כל מדדי השערים של המניות. ערך השוק של המניות החופשיות ירד בכ־1.5%. הירידה הגדולה ביותר — 2.4% — נרשמה במדד השערים של מניות חברות להשקעה. במניות ההסדר היה עודף היצע של חצי מיליון ש"ח. בשוק איגרות החוב הסתכמו עודפי ההיצע ב־2 מיליוני ש"ח, מזה מיליון ש"ח בצמודות למדד ומיליון ש"ח בצמודות למט"ח.

הציבור הוציא אתמול מקרנות הנאמנות 5.2 מיליון ש"ח, מזה 1.5 מיליון ש"ח ממתמחות במניות ו־3.7 מיליון ש"ח מ"סולידיות".

הדולר השחור נע אתמול בין 1.575 ל־1.585 ש"ח, כמו ביום ו'.

במלווה קצר מועד נעו התשואות החודשיות בין 1.43% ל־1.53% והתשואות השנתיות בין 18.70% ל־19.00%, תוך מחזור של כ־9 מיליוני ש"ח.

בשוק המניות ירדו אתמול 210 שערים, לעומת 67 שעלו ו־69 שנשארו בלי שינוי. ב־57 נ"ע היתה הפסקת מסחר. 42 שערים ירדו ב־5% ויותר ו־7 עלו ב־5% ויותר. נרשמו 9 "מוכרים בלבד" ו־2 "קונים בלבד". המניה הפעילה ביותר היתה של בנק הפועלים ע"ש, שהמחזור בה הגיע ל־416 אלף ש"ח. המחזור במניות ההסדר הסתכם ב־1.5 מיליון ש"ח.

במניות ההסדר ירדו (ב־%) אי די בי א' — 0.3; אגוד רג' — 1.6; דיסקונט ב' — 0.2; דיסקונט א' — 1; מזרחי ש' — 1.5; מזרחי מ' — 0.4; פועלים ש' — 0.4; כללי — 1.1; בל"ל — 0.7. לעומתן עלתה אי די בי ב' — 0.3. התשואות נעו בין 12.5—14.1%.

גם במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר היו רק ירידות שערים: אוצה"ח — [illegible]; כללי מ"ר 1 — 0.9; הבינלאומי — [illegible]; [illegible] — 4.8.

במניות החופשיות ירדו ב־10%: [illegible] 0.5, ישרס, עמק, תאת, אלרן מ', [illegible] נרשם שער "מוכרים בלבד" פעם שנייה ברציפות. לעומתן לא עלתה אף לא אחת ב־10%. המחזור במניות החופשיות הסתכם ב־3.3 מיליון ש"ח. התנודות הגבוהות ביותר בענפי המסחר השונים היו במניות: ביטוח — איתן (ירדה ב־8.4%); בנפט... ושירותים — יענא (9.6%); בתעשייה — [illegible] עמק (10%); חיפושי נפט — [illegible] (+5.3%).

בשוק איגרות החוב היו ירידות [illegible] ויציבות בצמודות למדד ותנודות לשני הכיוונים בצמודות למט"ח. המחזור [illegible] ל־7 מיליוני ש"ח, מזה 3.7 מיליון [illegible] בצמודות ב־80% למדד בלבד. ערך השוק של הצמודות למדד ירד ב־0.09% ושל הצמודות למט"ח ירד ב־0.03%.

★ בנק הספנות הודיע על רווח [illegible] של 300 אלף ש"ח במחצית השנה שנסתיימה ב־30.6.86, לעומת הפסד מתואם של [illegible] מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

★ "עצמור" בנק למשכנתאות [illegible] הפסד בסך 116 אלפי ש"ח במחצית השנה שנסתיימה ב־30.6.86, לעומת כ־[illegible] ש"ח הפסד מתואם במחצית השנה הראשונה של 1985.

אלחנן הורוביץ

ניצחון השכל העקום

מאת סבר פלוצקר

בחלוף הקיץ והרוטציה נחגוג, באוקטובר הקרוב, בצינעה מובנת, מלאת שלוש שנים למפולת מניות הבנקים. צניעותה של החגיגה הצפויה מוכתבת על־ידי הממדים הזעירים של הלקחים שהופקו. שני מוסדות ממלכתיים (מבקר המדינה וועדת חקירה משפטית מיוחדת) ותריסר צוותים של מומחים, אובייקטיביים וסובייקטיביים כאחד, העמיקו חקור באירוע זה, ואף הגישו מלוא חופניים מסקנות, והמלצות מן המסקנות. והתוצאה הממשית של אחד ממסעי המברק הציבורי המקיפים שידע המימסד הכלכלי הישראלי, הריהי לפנינו, במלוא קטנותה: ארנסט יפת אולץ להתפטר מתפקידיו בבנק לאומי. זהו זה, ולא אחרת. זוהי התוצאה המעשית היחידה הרשומה בשטח מעבודתם המואצת והמהולמדת של הוועדות והצוותים. כדי להשיג זאת, לאמור הדחה ממלכתית של איש אחד, חבל היה על הזמן, המרץ, הכסף והמעמד.

נתחיל מן הסוף: ההמלצות "האישיות" של ועדת בייסקי. אלו נוסחו ככתבי־נידוי־וחרם, אך מאחורי הלשון הדתית הסתתרה עקרות הפעולות, שנתגלתה מיד. בקרב המאה ב' נגד ר' ובנק ישראל נגד רקנאטי ניצח רקנאטי: הוא התפטר מכמה מישרות בדרג הביניים, ונשאר מחזיק בכמה מישרות בדרג העליון, נדבות הפעולות בבנק דיסקונט. בלשון דיוית, האיש חרץ לשון להמלצות הוועדה.

נגיד בנק ישראל, ד"ר משה מנדלבאום, קבר מיוזמתו על סף הקדנציה הבעייתית שלו. הכלעצמי לא הכרתי ולו אישיות כלכלית־ציבורית אחת שסברה כי מגיעה למנדלבאום קדנציה נוספת, לאור תיפקודו השנוי במחלוקת. ביג דיל, הקדימו לו את ההתפטרות ברבע שנה.

ועוד בתחום האישי: גיורא גזית. המלצות ועדת בייסקי כלל וכלל לא חייבו את התפטרותו מבנק הפועלים, ולא כל שכן מתפקידי ניהול בכירים במשק העובדים. גזית נהג לנהוג קצת כמו אציל נעלב, וחבריו בהסתדרות ובחברת העובדים בחרו לנהוג כמי שלא ראו ולא שמעו. אני סבור, כי גזית עוד יתבקש לשוב אל המערכת הפיננסית ההסתדרותית, שאין לה מומחים כמותו לוותר עליהם. גם אפרים ריינר ישוב, בין היתר מפני שהיה משהו אבסורדי בפיטוריו מכהונתו כ"אציל" בארה"ב.

אז נשאר יפת בתוך. מוכן אני לקבל התערבויות על כל סכום שהוא, כי גם שריד אחד ולא־עקרוני זה מן ההמלצות ה"אישיות" יישכח עד מהרה מהזיכרון הקולקטיבי וארנסט יפת יוזמן לשוב אל המימסד הניהולי הבכיר, אם פה או שם או במקום אחר.

אבל נניח שאפילו הצלחנו (אנחנו, כלומר דעת הקהל) להקדים לתמיד את פרישתו של שלושת האנשים המנוסים ביותר בפיננסים הישראליים מן העיסוק הכלכלי, והאיש יעבור לתעשיה וכרוכות. האם לשם כך היה כדאי כל הרעש והרעש הזה? כל הוועדות, כל הדיונים, כל מאמצי המערכת חוצבי הלהבות? כל הפעם, שנמשך שלוש שנים כמעט? לא.

בחזרה להריסות

אשר להמלצות האופרטיביות והמיבניות של הוועדה, כלומר איך לשנות, לייעל ולהבטיח את שוק ההון מפני הישנותם של בעיי שיגעון דומים, נמצאו בדרך כלל הבלצות עצמן לקויות מן המצב השורר כשאת. יתרה מזו: הברוך הועבר בקלילות, של לבנים, שאין לה כבר מה להפסיד, ממגרש הדירקטוריון שלו כמות גדולה מאור של השבת מאור רעיונית, ולמעשה העביר את הכבש אל ועדת החקירה. ועדת החקירה עסקה עמוק במניין מדוקדק של כשלונם של ראשי הבנקאות, וכשהגיע תור הבלצות המוסריות אזלו ככל הנראה הזמן והתקציב (ואולי גם הרוח המניע). ואלה נתחברו על הברך, טלאי על טלאי, באופן פארטאצ'י לגמרי. ועדת טופחים בין־מישרדית והוכיחה בקלות את אשר טען "על המשמר" מיום פירסום דו"ח בייסקי, לאמור — שאין טעם תאורטי ואין דרך מעשית לממש את רוב המהפך המוצע על־ידיו בשוק ההון. בעיקר, מפני שמהפך כזה אין מציעים כלאחר יד, אין מעתיקים אותו ממציאות כלכלית אחרת (של בריטניה) ואין רצים לפרסמו ברבים לפני שהגופים שעל כתפיהם תוטל מלאכת ההפיכה — בנק ישראל, האוצר, הבנקים עצמם.

המסע תם איפוא, ואנו חוזרים בדיוק למקום שבו התחלנו, אבל עייפים כל־כך, סחוטים עד כדי... האין ביכולתנו לעשות עוד צעד כלשהו? נראה אף שחזרנו, בעצם, אל ההריסות כמו באוקטובר 1983 — מיליארדי דולרים של התחייבות ממשלתית חתומה בחוק לפרוע למי שיכפין את "מניות הבנקים" שבידיו — ניירות ערך כביכול שלא היו מניות ושלא היה להם ערך.

בועת המניות ולא נפחת הוויסות

טעותן של הוועדות, הראציו העקום שכיוון את חקירותיהן, נבע מרכזותן בנושא הלא־נכון של הבדיקה. הן עסקו בחשיפת כל מחדלי ה"וויסות", במקום לעסוק בהופעתן ובגורלן של "המניות". למה כוונתי? הוויסות הגלוי והחשאי־למחצה, היה רק אחד המנגנונים שכמותם נמצאים תמיד תחת היד, כאשר ציבור שלם מתחיל לנפח לעצמו בועה פיננסית ענקית; אבל העיקר הוא לא השיטה של הניפוח, אלא התפקיד החברתי־פוליטי של הבועה המתנפחת עצמה.

השאלה, בקיצור, איננה איך ויסתו, הריצו, שיכנעו וסגרו, אלא את מי זה שירת.

בהיסטוריה של עמים ומשקים ידועים מקרים רבים של שגיונות פיננסיים נוסח ויסות המניות שלנו, ואף חמורים ומגוחכים ממנו עשרת מונים (החל מ"בועת הים הצפוני"), ותמיד אפשר להצביע על קיומו של איזה מנגנון־שוק לא יעיל, המתיר מעשי איוולת כאלה. בדרך כלל, המנגנונים והמוסדות כשלעצמם פגומים במעט, ומנוצלים לפעמים לרעה על־ידי רודפי הבצע. אבל הם קורסים תחתם ובוגדים בשליחותם כאשר העם, כולו או־רובו, המכור לחלום ההתעשרות באספמיה, מתחיל להשתמש בהם בעוצמה בלתי מוגבלת.

אירוע מניות הבנקים של ישראל הוא מקרה קלאסי של בועה, שהשלטון היה מעוניין לקיימה, משום שהיא שירתה את אחת המטרות המובהקות של הפופוליזם הלאומני, וגם העממי — להעלות את רמת העושר הכלכלי של העם בלי להתאמץ. אין כל רע בגידול רווחה כתוצאה מגידול ביצירה. להיפך; כל מטרתה של הפעילות הכלכלית היא להגדיל את סך־הכל שמחת החיים שלנו ושל ילדינו. אך הנה אנו נכנסים עוד מעט כבר אל העשור השני שבו הצריכה האזרחית והצבאית רצה ומקדימה את התוצר בקילומטרים רבים של סיוע חוץ מאסיבי, וזו תמצית בעייתנו.

לכן צריך היה לחקור את תופעת "המניות", משמע את השאלה איך התפתו ואיך פיתו את עצמם אזרחים הגיוניים והגונים להאמין שיש דבר כזה כמו נייר־ערך חסר כל סיכון, נזיל לחלוטין, שערכו הריאלי עולה משנה לשנה, ושהמלאי שלו הוא כמעט בלתי נדלה. קיומו של מוסד "מניות" שכזה שירת את הממשלה בדיוק ברגעים הקריטיים, כאשר צריך היה ליצור אשליה של עושר לאומי, של התעשרות סלולה, של חלום מתוק דיו להטביע בו את כל מחדלי הפוליטיקה, המלחמה והסיפוח שהיה לכיבוש. כלכלי לפחות.

בועת מניות הבנקים מילאה פונקציה מרדימה מרכזית במדיניות הפנים והחוץ של ממשלות ישראל. היא היתה הקרם־של־הקרם בציפוי העוגה השרופה. היא היתה כשמן על גלגלי האידאולוגיה הסהרורית של אני־ ואפסי־עוד, של אימפריה מזרח־תיכונית זעירה המכה שנית ושלישית ורביעית.

הנושאים הללו לא נחקרו על־ידי הוועדות; הם היו מחוץ לכתב הסמכויות. אפילו עניינים פרוזאיים יותר, אך עדיין שייכים מטבעם לתחומי הכלכלה המדינית, כמו משחקי הכוח בין בנקים מסחריים לבין הבנק המרכזי והממשלה, או כמו היחס שבין עצמאות פיננסית לפיקוח ממשלתי בבנקאות ישראלית, שמייבשים מגבוה את יוזמתה, מחשש לקיום מרכז של עוצמה כלכלית הנפרד מן האטאטיזם השליט — כל אלה לא נפתחו ולא נחקרו. מה כן? הפטנט של הביקוש הנסוג למניה, למשל, ממש כאילו המינהג הזה הוא האחראי הראשי לוויסות.

והלא ביקוש נסוג, כמו משגל נסוג, אינו מוליד דבר.

לישחק ב"אילו"

לו, אילו, אילמלא. מלים של בריחה, של התנייה שלאחר מעשה. דו"חות של ועדות ממלכתיות מרבים להשתמש בהם, ואפשר שאין ברירה, אך בעיני הפרשה של חקירת ויסות מניות הבנקים תמוהה ומדהימה לא פחות מן הוויסות עצמו, ואולי ראויה לוועדה משלה. איך נתפספס הכל, איך לא הושג שום דבר חשוב באמת, ואיך נשארנו, כאמור, עם כל הזבל הזה הקרוי "מניות הבנקים" כשהוא מובטח בערכו הדולרי על־ידי הממשלה המסוחררת, ורק בלי ארנסט יפת כראש בנק לאומי.

כפתיח לדין־וחשבון אפשרי של ועדה עתידה היפותטית לעניין "החקירה של מפולת מניות הבנקים" אשתמש גם אני בכמה "אילו": אילו נחקר העניין כראוי, אילמלא התמקדו החקירות בניהול עסקים במקום בניהול פוליטיקה, אילמלא צרות אופקיהן של הוועדות, היתה המלצתן העיקרית אחת ויחידה — אותו הציבור, שפותה להאמין בבועת הוויסות, הוא שצריך לשלם את מחיר התפוצצותן של האשליות, כדי שהאשליות תוצרת ממשלתו לא יוכלו לסנוורו מחדש, שוב ושוב. כדי שלא יהיה קורבן בעתיד למימשל של ג'ולות צבעוניות, הרותם את רצונו הטבעי של האזרח לחיים יותר טובים לעגלת צרכיו המדיניים האפלים. בפוליטיקה, כדי שהמוזם ישלם, גם המוזהם צריך לשלם ולתבוע את שכרו מן הפוליטיקאי. בעלי המניות צריכים להיפגע כדי לא יאפשרו עוד בקלות כזאת לבלבל ולזבל להם את תבונתם; כדי שלא יוותרו בקלות ראש כזאת על שיקול הדעת העצמאי ועל הזכות לדעת מה שווה כמה, ולאן מוליכם המימשל כשהוא נותן להם לנצח במשחקי הג'ולות.

מי שיספרו עוד שלושה מיליארד דולר בנכסיהם הפיננסיים ("מניות שבהסדר" יוצאו מן ההסדר), יזהרו היטב למי להצביע בבחירות הקרובות; כך לא ינוקו האשמים.

150 דולר לישיבה — שכר דירקטורים ב"פי.בי"

חברת "פי.בי. אחזקות" תשלם 150 דולר לכל דירקטור שלה עבור כל ישיבת דירקטוריון או ועדה מוועדותיו שבה ישתתף — כך סוכם בישיבת דירקטוריון החברה שהתקיימה באחרונה.

בישיבה זו נקבע, כי מספר הדירקטורים בחברה יהיה 9 — יגאל ארנון, צדיק בינו, יעקב ברין, דוד וינשל, מנחם ידיד, יהודה לוי, גד פרופר, אלחנן שנון ושלמה תוסיה־כהן, המייצג בחברה את איש העסקים ג'ק נאסר, שרכש את השליטה בחברה.

עוד קבעה האסיפה, כי בעוד הדירקטורים יקבלו את השכר החדש רק מתחילת אוגוסט, יקבל יו"ר הדירקטוריון גמול עבור מילוי תפקידים מיוחדים בסכום השווה ל־1,500 דולר לחודש, למפרע מיום 15.6.86.

א.ש.

כאלף עובדים דרושים לתעשייה

85 מתוך 163 מפעלים שנסקרו בחודש יוני על־ידי המחלקה לניהול תעשייתי בהתאחדות התעשיינים, נזקקים לכוח אדם. הסקירה נערכה באזורי הצפון, המרכז והדרום. מהממצאים עולה, כי בחודש יוני נדרשו 916 עובדים, מהם 407 מקצועיים ו־509 בלתי מקצועיים.

בדו"ח שמסרה המחלקה נאמר גם, כי במהלך החודש התקיימה מכינה לתעשייה לחיילים העומדים להשתחרר מצה"ל.

א.ש.

טור החדשות

עובדי דיסקונט נגד פיטורים — כולל רקנאטי

עובדי בנק דיסקונט פנו ביום שישי לראש הממשלה שמעון פרס בבקשה לקיים עימם פגישה דחופה. העובדים מבקשים לברר מדוע הסירו חלק משרי מפלגת העבודה את תמיכתם ברקנאטי — לטענת הוועד, למרות ההבטחות שניתנו להם מראש.

כן מבקשים העובדים להעמיד את ראש הממשלה על החומרה הרבה שבה הם רואים את הכוונה להביא לפיטוריהם של עובדים נוספים במערכת הבנקאות.

לדברי יו"ר ועד עובדי בנק דיסקונט, ריקי בכר, העובדים ייאבקו נמרצות נגד ניסיון להביא לפיטורי 30% נוספים מקרב עובדי הבנקים, לאחר שמאז 1984 פוטרו כבר 20% מהעובדים ושכרם של הנותרים נשחק מאוד.

העובדים טוענים גם נגד ההסתדרות, שלדבריהם אינה נותנת גב רחב יותר לעובדי הבנקים במאבק זה, ומעדיפה לרכז את עיקר פעילותה בנושאי השכר.

אייל שגב

רקנאטי התפטר מבנק נוסף

רפאל רקנאטי וליאון רקנאטי הודיעו ביום שישי על התפטרותם ממועצת המנהלים של הבנק לפיתוח ומשכנתאות, הנשלט על־ידי קבוצת דיסקונט. זהו שלב נוסף במימוש החלטתה של משפחת רקנאטי לפרוש מעסקיה בדיסקונט.

א.ש.

בורסה באווירה קייצית

עונת הקיץ, ויציאת אנשים רבים לחופשות, משפיעה על היקף הפעילות של הציבור בבורסה — מעריכים כלכלני אחד הבנקים בסקירתם על שוק ניירות הערך.

כלכלני הבנק מציינים את השחיקה הנומינאלית הגבוהה שחלה מתחילת חודש יוני ועד סוף השבוע שעבר בשערי המניות החופשיות, שהגיעה לכ־14 אחוז, בלי שהיה באמצע תיקון טכני משמעותי. עובדה זו כשלעצמה, מעריכים בבנקים, הבריחה משקיעים רבים מהשוק. כן מציינים כלכלני אותו בנק, שכלי התקשורת פירסמו ידיעות, מהן משתמעת התרופפות בהרשגיה של התוכנית הכלכלית על רקע פתיחת המו"מ על הסכמי השכר במשק. כל אלה, לדבריהם, גורמים לשוק המניות לפעול ברמה נמוכה, תוך המשך שחיקת השערים.

עם זאת מציינים כלכלני הבנק, כי השחיקה החזקה ברמת השערים, עשויה להביא לתיקון המצב בשוק בטווח הקרוב.

גם שוק האג"ח סבל בשבועות האחרונים מתהליך של ירידת שערים, שנבע בין היתר מהצפת השוק בהנפקות חדשות של קונצרנים ושל בנק ישראל, תנודות ניכרות בריבית של פקדונות שקליים, נטייה לירידות שערים של ההנפקות החדשות כבר ביום המסחר הראשון שלהן בבורסה (אוורים, תדיראן ומשאבים) והיערכות לגבי עלייה בשיעורי הריבית.

מצב זה, של תשואות גבוהות בשוק, שנוצרו בעקבות ירידות השערים, הביאו את מנהלי "פיא" לצאת במבצע בקרנות שלהם המתמחות בהשקעה באגרות חוב. בתקופה האחרונה, אומרים ב"פיא", הסתמנו בבורסה ירידות חדות בשערי אג"ח צמודות למדד. ירידות אלו מצאו ביטוי גם ברמת מחירי המיכרזים של הנפקות בנק ישראל. עקב כך השתפרה מאוד התשואה לפדיון באג"ח המדורגות, הן לטווחים קצרים והן לטווחים בינוניים וארוכים.

א.ש.

בנקים

שוב גרעונות נזילות

מערכת הבנקאות שוב נתונה בגרעונות נזילות הנאמדים בכ־300—250 מיליון ש"ח. בעקבות גרעונות אלה עלתה הריבית שמשלמים הבנקים על פקדונות "ג'מבו" לכדי 20.5—19 אחוז לשנה. לפני כשבוע נעה הריבית על פקדונות כאלה סביב 17.5—17 אחוז.

בבנקים חוששים עתה, כי אם יימשכו גרעונות הנזילות, ויגרמו עלייה נוספת בשיעורי הריבית על פקדונות, יביא הדבר לשחיקה ניכרת במרווחים שיש לבנקים מעסקות פיננסיות, שכן הריבית על הלוואות לא השתנתה.

במקביל מעריכים, כי העלאת הריבית על הפקדונות השקליים תביא מחדש כספים לאפיק זה, משום שאפיקי ההשקעה החלופיים אינם אטרקטיביים כיום.

להערכת הבנקאים, זוהי הסיבה לכך שבנק ישראל החל באחרונה לפרסם שיעורי תשואות על מק"מ (מלווה קצר מועד) במונחים של ריבית שנתית והגיע לתשואות של 19 אחוז לשנה, על מנת לעודד מעבר לאפיק השקלי.

א.ש.

פדרמן רכש, פדרמן מוכר

חברת "סונת", בשליטת משפחת פדרמן, שרכשה באחרונה את השליטה ב"עלית", הודיעה בסוף השבוע לבורסה כי היא מוכרת 7.3 אחוזים מהמניות שלה.

החברה מציינת בהודעתה כי העיסקה תיעשה מחוץ לבורסה, וכי המניות טרם הועברו לקונה והתמורה טרם שולמה ל"סונת". "העברת המניות עשויה להתבצע בימים הקרובים", נאמר בהודעה.

לפי הערכות של אנשי הבורסה, מדובר במכירת מניות למשקיע זר. לאחר עיסקה זו תחזיק משפחת פדרמן ב־32.5 אחוז ממניות "עלית".

במקביל לעיסקה זו נמסרה לבורסה הודעה נוספת של "עלית תעשיות מזון", שהיא חברה בת של "עלית חברה ישראלית לתעשיות שוקולדה וסוכריות" ועוסקת גם בייצור קפה — לפיה רכשה החברה מבעלי מניות המיעוט בחברה, שאחזו ב־26% בה, את אחזקתם בחברה תמורת 2 מיליון דולר. בעקבות זאת מחזיקה עתה "עלית" החברה־האם ב־75% ממניות החברה הבת. גם כאן מדובר בעיסקה שנעשתה עם משקיע זר.

העיסקה תמומן ממקורות עצמיים של החברה. מחצית התמורה תשולם במזומנים והמחצית השנייה בסוף דצמבר השנה.

א.ש.

"נפטא" הגבירה השקעותיה בקידוח בחבל הבשור

חברת חיפושי הנפט "נפטא" רכשה באחרונה מחברת "ישראמקו" את חלקה ב"עיסקת הנגב" (כ־4 אחוזים). בעקבות רכישה זו יהיו ל"נפטא" כ־9 אחוזים ברשיון "הבאר בבשור", ו־5 אחוזים ביתר הרשיונות.

התקציב המתוכנן של "עיסקת הנגב", שנחתמה במאי 1985, הוא כ־19 מיליון דולר לביצוע במשך 3 שנים. בינתיים מתרכזת הפעילות בביצוע סקרים סייסמיים.

חברת "נפטא" מסרה בימים אלה לבורסה, כי טרם סיימה את מבחני הכדאיות להפקה כלכלית של נפט בקידוח "רוני 1" שהגיע לעומק 2100 מ', ואשר בו נתגלו סימני נפט.

בסה"כ הוציאה החברה ברבעון שנסתיים ביוני 1986 — 364,764 דולר.

א.ש.

העורך הכלכלי: צבי טימור

בעריכת עלינא תורי

מבט ראשון

איום של התפוצצות

מאת דורית קידר

מרדכי אריאלי, צייר ותיק, חבר ב„אופקים חדשים". לא מעורה דיו בחיים האמנותיים. לא מציג. אין לו מרפקים. מעדיף את הסטודיו הקטן שבביתו הקטן אף הוא, מעוטר בגינה מטופחת.

כאשר האמן שוכח להעביר את הסינון הרציונלי שלו — בוקעות העבודות היפות ביותר. מאובנים, חפצים מואנשים או אנשים שהפכו מאובנים — הכל נמצא במערבולת של פעימות צבע חזק, תחת איזה איום של התפוצצות. אריאלי במיטבו הוא אמן הכאוס והאי־סדירות, אמן של צבעוניות פסיכודלית גועשת, כמו אותו פס אדום ומשוחור הבוקע מלמעלה ופוגע היישר אל תוך בריכה שכוכב כחול נפל לתוך בטנה והיא עצמה ממוקמת באמצעות עקומה בתוך פלנטות של כחולים וירוקים עזים. יש והדינמיקה נעשית לשירה אלגית חרישית כמו כתמי אדם אפור על רקע של אפרוריות ונראה שאיזה נטל חיים הטביע חותמתו כאן. לעומת עמיתיו מ„אופקים חדשים" ניחן אריאלי בגישה ישירה בוטה ואקספרסיבית מאוד.

פן לא מוכר דיו הוא תחום הרישומים ועבודות על עיתון. הכאוס והשחרור היוצרים נפלאות בשמנים. לעומת עבודות מאופקות וסדירות — הופך כאן לתושב קבע. ניתן לפגוש באוכל האבטיח, המרוכז כה במלאכתו. ישוב עירום, ברכיו בוקעות מחלקו התחתון של הנייר והוא כולו אומר נגיסת הפרי בקניבל להוט. אוכל האבטיח כמו החלילן, בעצם כמו האמן עצמו - שלמים בעשייתם ואפופים באווירת הנעשה.

קו הרישום — אם פיגורטיבי ואם כציור מופשט — בוטח בעצמו ומעצב את העלומים כמו את הזקנה בכנות ובכושר התעמקות פסיכולוגית. אריאלי הוא אמן שיש לחזור אליו ובעיקר לאותו פן של אי־סדירות אימפולסיבית שלו, המתממשת בצורה מרשימה מאוד דווקא בעבודות שהאמן מחשיב אולי פחות: צביעת קטעי עיתונים ורישומים.

מרדכי אריאלי – גישה ישירה, בוטה ואקספרסיבית

מוסיקה

הערב היה שייך לדומינגו

התזמורת הפילהרמונית בניצוח זובין מהטה בקונצרט השנתי בפארק הירקון עם פלאסידו דומינגו ויצחק פרלמן

מאת דוד אור

וודסטוק קמה לתחיה.

בפארק הירקון, במוצאי־שבת האחרונה, עם התזמורת הפילהרמונית, הטנור פלאסידו דומינגו והמנצח זובין מהטה.

לשבת על הדשא של האמפי־תיאטרון, לשמוע את צלילי הזוהב של דומינגו, לצפות בקלוז־אפים של המנצח והסולנים על מסכי הווידיאו הענקיים ולתת מבט בקהל הרבבות — (בלי להסתבן בהערכה מספרית), זוהי חוויה מוסיקאלית שהיא בראש ובראשונה תופעה חברתית.

הערב היה שייך לפלאסידו דומינגו. קול הטנור שלו עם הפראזות המוסיקאליות כל־כך ועם הרגש הפורץ הלהיבו את הקהל. הוא מילא את האמפיתיאטרון באישיותו הנון־שלאנטית. ניצח, שר בעברית, הזמין את הקהל לשירה בציבור של הדואט „לחיים" מ„לה־טרוויאטה" ובמיוחד ריגש ב„סנסואלה" הספרדית מנית אביו.

אמנם הרפרטואר של הערב היה בחלקו מקרי, „כוכבי הלכת" של הולסט היו כוכבי שביט שנשארו מהקונצרט הלפני האחרון למינויים, ופרלמן ידע כבר קונצרטים טובים יותר, והצטיין יותר כומר המגיש את הרפליקות לטנור המעולה — אך מי מדקדק בקטנות באירועים שכאלה. הערב היה מלא הפתעות וגימיקים. דומינגו והמקהלה הפילהרמונית שרו אריות מתוך „שמשון ודלילה" של סן־סנס בעברית. הטנור האורח הפך גם למנצח על הקהל ועל זמרת הסופרן רובין וייזל (קפטוטי, והיו גם זיקוקי דינור לפינאלה. מתנות לאורחים והתרמה למען נפגעי הרעש במקסיקו. הרפרטואר היה בנוסח „הלהיטים הגדולים" של האופרה. הקטעים היו קצרים. זה לא היה קונצרט רגיל למינויים. אולי היה זה קונצרט הכנה למנויים חדשים.

שיירות הנוער עם התרמילים שורמו לאמפיתיאטרון הפתוח, וקהל הרבבות של זקנים וצעירים, היו תופעה מרנינה.

התזמורת הפילהרמונית, שבימים אלה מתחילה בחגיגות ה־50 שלה, ראויה למילה חמה. כדאי לה להרבות בקטעי צרטים כאלו, לחפש דרכים נוספות להבאת קהלים חדשים לקונצרטים ולהוציא את המוסיקה הקלאסית מן האולמות אל המרחב הפתוח.

מחול ראשון

פולקלור מכל המינים

הלהקה הפולנית – קשה להתחרות ב„מזובשה"

מאת גיורא מנור

זו הפעם השישית נערך בחיפה פסטיבל הפולקלור הבינלאומי. הפעם, בהשתתפות להקות מתשע מדינות. המופע שראיתי כלל קטעים מסוגים שונים מאוד זה מזה – החל בלהקה מאוד אותנטית ולא מבויימת מפורטוגאל, ועד SHOW אמיתי, תוצרת להקת האוניברסיטה המורמונית בריגהאם־יאנג מיוטה ארה"ב. מלבד אלה הופיעו עוד להקה מקומית מפולין, נציגת לוקסמבורג, „להקת עמק שבע הטירות", וקבוצה רצינית מלונדון, היחידה במבחר זה שניסתה להציג ריקודים היסטוריים בנאמנות למחקר.

לצערי, החלק הפחות מהנה והמבייש קצת היו הנציגים שלנו באולימפיאדה־זוטא זו: להקת הייצוג מכרמיאל – כפי שהציג אותה המנחה העילג, שהצליח להוכיח את בורותו בכל פעם שהיה עליו לבטא מלה לועזית, ואפילו את שמות הלהקות לא טרח ללמוד להגות כהלכה לפני המופע – שאני מקווה כי אינה מייצגת דבר מלבד עצמה, ולהקה דרוזית מעוספיה אל־כרמל, שנראתה כמופע פולקלורי במועדון־לילה לתיירים.

הכרמיאלים הופיעו במחולות שאולים, שלא לומר „גנובים", ישירות מיונתן כרמון, אבל ללא המרץ והיכולת העיצובית שלו. בין אלה היה גם ריקוד חסידי מזויף, שאין בינו לבין החסידות דבר. הרקדנים היו לבושים בתלבושות דלות וצעקניות בצבעוניותן. לא הייתי מתעכב על להקה זו, אלמלא היתה המנהלת שלה, רפנה ברייל, גם המרכזת האמנותית של הפסטיבאל. אני מקווה שיתר הלהקות הישראליות שהופיעו בפסטיבאל היו על רמה גבוהה יותר, ושהמנהלת האמנותית משום עשתה פרוטקציה ללהקתה שלה, וזו הסיבה להשתתפותה.

אין ספק שמה שהלהיב את הקהל, ואי־אפשר היה שלא להתלהב משפע כזה של מרץ נעורים, חן טבעי ומקצועיות, היתה הלהקה מיוטה. אם המורמונים, שהחדרים כל־כך [illegible] כפי שנתגלו רקדניהם, יש לחרדים ממה לחשוש... למרות השעה המאוחרת דרש הקהל הנלהב עוד הדרן ועוד תוספת, ולא נתן לסטודנטים מסאלט לייק סיטי לרדת מהבימה.

אבל בעיני מצאו חן דווקא שתי להקות צנועות, שזכו למחיאות כפיים פושרות יחסית. כוונתי ל„LONDON FOLK DANCE" הבריטית, המתמחה במחולות־עם עתיקים, מלווים בכלים אותנטיים, וללהקה מפורטוגל, שנראתה כקבוצה אמיתית של איכרים, והביאה חגיגה עממית ותהלוכה דתית כמעט לא מבוימת, וזו הסיבה שפרטים יפים רבים בהופעה שלה כאילו הלכו לאיבוד. פרטים שכוריאוגראף מנוסה היה מעצב ומבליט.

נראה לי, שכנס כנושא מחולות־עם חייב להיות מוקדש בראש ובראשונה לחומר אמיתי כזה, וזו רק כשורה שניה למופעים תיאטראליים. אבל אז אולי נחוצה הנחיה, שתבליט את מה שיש לשים לב אליו, ולא גמגומיו המגוחכים של „מנחה", שאינו יודע מה הוא שח. כי מפגש בינלאומי כזה הוא קורס־כל הזדמנות ללמוד משהו.

להקת „עמק שבע הטירות" מלוקסמבורג הקטנה היתה חביבה, ושוב נחוץ היה להפנות את תשומת הלב לפרטי הריקודים המסורתיים הללו, כדי ליהנות מהם ממש. ניכר היה, שאנשי לוקסמבורג מאומנים היטב ושמים לב לתלבושות ולתנועה.

גם נציגי פולין, להקת האקדמיה לחקלאות ממחוז לובלין, שרה ורקדה בצורה המקובלת במופעים שכאלה במזרח־אירופה. אבל קשה היה להם להתחרות בזיכרון הטרי של מופעי „מאזובשה", שהיא אחת הטובות מסוגה בעולם. שיטת הבימוי הזכירה מאוד את „מאזובשה", רק שצעירים אלה אינם מקצוענים, וזה, כמובן, לא לטובתם, אם עורכים השוואה.

האודיטוריום המלא מפה לפה הוכיח, שיש בחיפה קהל האוהב פולקלור ומחולות־עם. לו המופע לא היה מתאחר בשלושים דקות, ולו ההנחיה היתה מתקבלת על הדעת, ולו הנציגים הישראליים היו עומדים על רמה [illegible]

קולנוע

אבות אכלו בוסר

„אהבה מטורפת" — בקולנוע אורלי בתל־אביב

מאת יעל ישראל

„אהבה מטורפת" הוא סרטו החדש של רוברט אלטמן בהפקת גולן־גלובוס. אלטמן, מחשובי במאי אמריקה ובעל סגנון אישי מאוד, הביא לנו בשנות ה־60־70 רשימה של סרטים מעולים כ„מ.א.ש.", „שלום לנצח", „נשוויל", „המהמר", „בפלו ביל והאינדיאנים", „קווינטט", „החתונה", „ג'ימי דין, ג'ימי דין", „שלוש נשים" ואחרים. בשנים האחרונות הוא עשה את גירסתו ל„פופאי" ואת „סטרימס". לסרטו „אהבה מטורפת" הוא נטל מחזה משל המחזאי החם ביותר בארה"ב ביום, שהוא סם שאפרד בן ה־43, איש יפה ומסקרן, מחזאי ובמאי מצליח ומפורסם, ובשנים האחרונות גם שחקן קולנוע כריזמטי. בחיים הוא בן־זוגה של השחקנית־מפיקה ג'סיקה לנג („קנטרי").

שאפרד הוא סיפור הצלחה בקנה־מידה אמריקני. סיפור אגדה. סיפור מהסרטים. הוא הקאובוי האמריקני האחרון שממלא בחייו ובמחזותיו אחר כל הקודים של קאובוי: שתקן, מחוספס, זאב בודד, קצת קשוח אך רגיש. גם במחזותיו עסק לרוב במערב התיכון האמריקני על אוויריו הצחיחים והרחבים המאוכלסים בדלילות בחוות ובאנשים קשי־יום. הקריירה שלו כוללת את המחזות „המערב האמיתי", „קאובוי" ואחרים. הופעות בסרטים „ימים ברקיע" של טרנס מאליק, „קנטרי", „החומר האמיתי" ואחרים, והופעה באחד ממחזותיו על הבמה. במילה אחת: שאפרד הוא פנטסיה, גיבור אמריקני.

שאפרד מופיע ב„אהבה מטורפת" בתפקיד ראשי, ודומה שהוא האיש האידיאלי לגילום יציר כפיו אדי. קאובוי אגדי, קשוח ומחוספס, המעביר סוסים בקרון ומאוהב באשה שהיא אחותו למחצה. את אחותו מאי מגלמת השחקנית היפה קים באסינגר, אותה ראינו לאחרונה בסרט „תשעה וחצי שבועות" כנערה השבויה במערכת יחסים סאדו־מאזוכיסטית עם גבר משונה. גם בסרטו של אלטמן היא שבויה במערכת יחסים אובססיבית והרסנית עם אחיה.

אהבתם של אדי ומאי היא אהבה גדולה מן החיים, אהבה אגדית. הם מכורים זה לזו בתערובת של יחסי משיכה־דחייה, כשהאיום המוסרי של גילוי עריות מרחף כל הזמן מעל יחסיהם. בשביל מאי שום גבר אינו יכול למלא את מקום אחיה־אהובה. היא נמלטת ממנו לעיירה שכוחה (והמעוצבת בסרט כשום־מקום קלאסי ולאדריאליסטי בתערובת של תפאורה תיאטרלית וסממני סוראליזם). אך בסתר ליבה היא מחכה שהוא יבוא כבר אחריה. היא יודעת שהוא יגיע, ואכן, כמהרה הוא בא לחפשה.

מאי מקבלת את אחיה בפחד, כאיילה נרדפת הרוצה להימלט מגורלה אך אינה עומדת בתשוקתה האסורה. גם אדי, שהלך לרעות אצל נשים זרות, חוזר לאהובתו אשר בלעדיה אינו יכול לחיות.

מאי מנהלת מוטל דרכים עלוב ומשחקת משחק של חתול ועכבר עם אדי. בלילה מגיעים למוטל זוג עם ילדה קטנה ואשה מפוארת שרוצה לרצות את אדי ובמקום שורץ גם זקן אנונימי (הרי קווירו), שגר בין גרוטאות ומגיח כצל לתוך שיחותיהם של אדי ומאי.

דמויות אלו נועדו להאיר את יחסיהם של האח והאחות השבויים באהבה האסורה. כסמלים וגם כדמויות המצאות בתת־ההכרה של הגיבורים: כך, למשל, הזקן הוא אביהם ולא רק הלך נודד, האשה היא מין שליחה מסתורית, הזוג הם הוריה של מאי בצעירותם והילדה הבלונדית הקטנה היא מאי כילדה — צופה באמה ואביה שפקד אותם רק אחת לכמה חודשים, משום שבשאר הזמן כילה את זמנו עם אשתו הרישמית ובנם (הוא אדי). מאי ואדי המבוגרים כמו חוזים בהשתקפות שלב בילדותם, וכך אנו מבינים איך הכל התחיל.

סרטו של אלטמן העשוי כדרמה וחצי באורח תיאטרלי למדי מעמת את האב והאם עם ילדיו. אמרו: אבות אכלו בוסר ושיני בנים תקהינה. ואכן, בסרט אשמת „גילוי העריות" מוטלת על כתפי האב, שבצעירותו חי בביגמיה ורקד על שתי החתונות. כתום ושם מתברר לאדי ולמאי שלעולם לא יוכלו להיות זה בלי זו וכי גורלם נקבע לעד יחדיו. אדי שסגרו מעגל ועזבו מאחור את אביהם המשותף לשאת ברגשות האשם. הם מתאהבים בלב שלם וקל. אגב, המחזה „מכורים לאהבה" הועלה בשנה שעברה מעל בימת התיאטרון נוה־צדק עם ארנון ועינת עצמון בתפקידי האח והאחות.

„אהבה מטורפת" – איום מוסרי. בתמונה: קים באסינגר וסם שפארד

תקליטים

נלסון והחצי השני

מאת עופר ניר

ניל יאנג הסביר, כאשר סיפר על תקליט הקאנטרי שלו „דרכים ישנות", כי בחר לעבור לסגנון זה, משום האנושיות המאפיינת אותו. הקאנטרי, אמר יאנג, אינו זונח את כוכביו, ומאפשר להם לחזור, בכבוד ואהבה, הרבה אהבה. זמרי הקאנטרי אוהבים לשיר זה עם זה, בדואטים. אולי זו רק אשליה, אבל נדמה כאילו הם גם מפרגנים יותר, הרבה יותר, זה לזה, ביחס לכוכבי רוק.

כל ההקדמה הזאת לא באה אלא להציג תקליט־אוסף חדש של וילי נלסון, הנקרא „חצי נלסון". נלסון, בן 53, ותיק בתחום הקאנטרי, והוא הוציא עשרות תקליטים. והתקליט מאות שירים, ואוהבים מהם, יחד עם כוכבי־קאנטרי אחרים. אבל לא רק איתם. התקליט הזה מציג עשרה דואטים שכאלה. ביניהם, אחד עם ניל יאנג, שהופיע במקור בתקליטו של האחרון (ראה לעיל).

נלסון, שנראה כמו הכלאה בין פיראט ואינדיאני, שר בקול רך, סדוק, אבל מתוק כמו רוטב שוקולד על פנקייק. אין כמו וילי נלסון לרגעים רומנטיים, שאינם טובלים בשמאלץ. הוא נמנה עם הזמרים שכיף להאזין להם, ללא מחויבות, בלי צורך במאמץ שכלי רב מדי. פשוט לשים על המקול ולהאזין, הכי טוב שאפשר.

לבד מן הדואט שלו עם ניל יאנג, „האם ישנם עדיין קאובויס אמיתיים?", הוא שר עם זמרי קאנטרי ידועים כמו מרל הגארד, ג'ורג' ג'ונס, מל טיליס, האנק ויליאמס, המנוח, שהוא קלאסה בפני עצמה, הוא שר יחד עם ליאון ראסל — מוסיקאי שהגליה לקאנטרי עם רוק ובלוז וכל מה שיש — את הלהיט הידוע של להקת „המתגלגלות": „נשות שעשועים". עם ריי צ'רלס, שמגיע ממוסיקת הבלוז והנשמה [illegible]

„חצי נלסון", וילי נלסון, [illegible]

בעריכת דוד ארן

האטום – אהבה צרפתית

היה זה הפיזיקאי הצרפתי אנרי בקרל, שגילה את קרינת המתכת אורניום. בפאריס, זמן קצר לאחר־מכן, הקדישה אשה צעירה את עבודת הדוקטור שלה לאותן „קרני בקרל" המוזרות, וטבעה את המושג „ראדיואקטיביות". מארי קירי הגיעה לפירסום עולמי. יחד עם בעלה, פייר קירי, הצליחה להפיק דציגראם של ראדיום טהור. בשנת 1903 זכה הזוג קירי בפרס נובל.

צרפת חוגגת ללא דאגה את מהפכותיה הפוליטיות והמדעיות. בצרפת יש משקל רב למה שנובע ממסורת. מאז ראשית המאה כאשר מארי קירי ילידת פולין חשה כי „הקרינה הבלתי־מובנת של האורניום היא תכונה של האטום", שייך כל הקשור באטום למיכלול הנכסים הלאומיים של צרפת. „מאדאם קירי" כינתה עצמה „אידיאליסטית פוזיטיביסטית" ובכך קלעה לרחשי נפשו של העם הצרפתי. צ'רנוביל וכיוצא בה אינם מסוגלים לשנות את האידיאליזם הזה: מדע הינו קידמה והסיכון משתלם — וזהו ה„אני מאמין" של הצרפתים. מארי קירי מתה כתוצאה מקרינה. בעלה פייר נדרס על־ידי עגלת סוסים. הרי סופו של כל אדם למות. רק אצל בקרל התעוררה מחשבה שניה, כאשר נכווה בעת שנשא בכיס מעילו מבחנה עם כמות זעירה של ראדיום: „אני אוהב את הראדיום הזה, אך לפעמים הוא מרגיז אותי", אמר.

עד היום הזה האהבה חזקה יותר מן הפחד. מראשיתו היה האטום בן טיפוחים של השמאל. המפורסמים בחוקריו הצטרפו אל המפלגה הקומוניסטית. בין הקומוניסטים וטכנוקראטים גרעיניים, שאורח מחשבתם של שניהם הוא אוטוריטארי, קמה ברית־„של־תכלית": אחרי צ'רנוביל ביקשו שניהם לשבש את המידע שנמסר לציבור. „הומאניטה" הקומוניסטי הוקיע את ההתרגשות הכללית כתוצאה של „מסע־צלב אנטי־קומוניסטי של הסי.איי.איי". ורשויות האטום עטו סודיות. את השתיקה הפרו רק כדי לשקר, ולפרסם (תחילה) תוצאות כוזבות של מידת הקרינה. מדיניות האטום הצרפתית עודנה טבועה בחותם ה„סטאליניזם".

יורשיו של חוג קירי היו בתם אירן והחתן פרדריק ז'וליו־קירי, שאף הם זכו (ב־1935) בפרס נובל. אירן נשארה אוהדת שקטה של המפלגה הקומוניסטית, ואילו פרדריק הצטרף אליה. המדען, אשר גילה את הראדיואקטיביות המלאכותית וחקר את תגובות השרשרת באורניום, זכה לפירסום רב והפך לאחד החשובים בין חברי המפלגה. הממשלה שלאחר מלחמת־העולם השנייה מינתה אותו לנציב עליון לאנרגיה האטומית. אחרי פרישתו ב־1950 הפכוהו הסובייטים ליו"ר „מועצת השלום העולמית". בינתיים עלה למעמד של חבר הוועד המרכזי. וכאשר נפטר, אירגן לו הגנראל דה־גול לוויה ממלכתית.

בשאלת הגרעין אין קרב בין הימין והשמאל בצרפת. רק הודות להישגיו של קודמו ראש הממשלה הסוציאליסטי גי מולה, יכול דה־גול להקים תוך זמן קצר את „כוח ההרתעה" האטומי של צרפת. רק בהיותו באופוזיציה התנגד פראנסוא מיטראן לאטום. מפלגתו הסוציאליסטית כמעט לא מתחה ביקורת במערכת ההרגעה של הממשלה הימנית, אשר נקטה רק זמן רב אחרי צ'רנוביל אמצעי זהירות ולבסוף פירסמה מידע גלוי יותר.

השדולה האטומית הצרפתית היא כנראה החזקה ביותר מסוגה בעולם. 44 כורי הכוח האטומיים הפעילים, וה־18 המצויים בבנייה, מעידים על נצחון הנציבות לאנרגיה האטומית, שנוהלה לפנים על־ידי פרדריק ז'וליו־קירי. מונופול הענק הממלכתי „אלקטריסיטה דה־פראנס" הוא מעוז האיגוד המקצועי הקומוניסטי. כאשר נפסקה ב־1981 תוכנית האטום הצרפתית לשלושה חודשים, קרא האיגוד המקצועי להפגנות בעד המשך בניית כורי־כוח. ומשנשקפה ב־1958 לכור ברנלי בברטיין סכנת סגירה, חסמו תושבי הכפרים בסביבה את הגישה למפעל: „שיתוקו פירושו לגבינו גזר־דין מוות כלכלי".

הצרפתים אינם מטילים ספק באטום, מאחר שנהפך לסמל העצמאות הלאומית. מי שפוגע בו בא על עונשו — כמו „גרינפיס". ביקוע הגרעין הינו אמצעי לקיום הלאומי. זה חל על „כוח ההרתעה" וכן על כורי הכוח, המספקים 65 אחוזים מכלל החשמל בצרפת. „לו לגרמנים היו יותר כורי כוח, כי־אז לא היו נאלצים לקנות נפט לובי ולשלם דמי־כיס לקדאפי", התריע דיפלומאט צרפתי.

בשיא משבר צ'רנוביל החזירה הטלוויזיה הצרפתית את סדר הערכים הנכון: תחילה שידרה מוסיקה צבאית וצילומי אוויר מרהיבים, חדשות היום דיווחו על הישגיו של הטיל הצרפתי החדש אסמ"פ, בעל העוצמה העולה פי 15 על זו של פצצת הירושימה: לאחר־מכן באה ידיעה על הניסוי הגרעיני האחרון בשונית האטומית מורואורה: ורק בסוף הודיע הקריין בקצרה על האסון הגרעיני בבריה"מ.

צ'רנוביל נדחתה והודחקה, מאחר שעודה ערך־יסוד של החברה הצרפתית. החברה האטומית הינה בהכרח ריכוזית, ועל הפצצה האטומית כתב פעם יועצו של מיטראן, רז'י דברה, שהיא „נשק מלוכני", משום שעליה מחליט רק איש אחד. צרפת היא קרקע גידול נוח להתפתחות משק אטומי אטאטיסטי וביורוקראטי. האטום והמסורת תואמים זה את זה...

רוזה דרדוק, „די צייט"

קדחת המחול

מדיניות התרבות היומרנית של שר־התרבות הצרפתי לשעבר ז'אק לאנג לא נשאה פרי בכל התחומים, אך למחול בן־זמננו היא נתנה תנופה ללא תקדים. צרפתים וצרפתיות לוהטים בקדחת המחול, כוריאוגראפים צעירים השתחררו בשנים האחרונות מן ההשפעות האמריקניות ופיתחו סגנון משלהם. גם שר־התרבות החדש, פראנסואה ליאוטאר הבטיח ללכת, בנושא זה, בעקבות קודמו.

צרפת עומדת ליטול מארה"ב את הבכורה בשטח המחול. אלפי בני עשרה, נשים וגברים, מאמנים בפאריס כלבר את גופם במשך שעות ומכף רגל (או יותר נכון: מבהונות רגליהם) ועד קודקוד. מדי ערב מציגים כוריאוגראפים וכוריאוגראפיות צעירים את יצירותיהם החדשות ביותר.

שר־התרבות המתקדם ז'אק לאנג העלה תוך חמש שנים את תקציב המחול פי שלושה, בכ־20 מיליוני דולארים תמך ב־1985 בגאות המחול הגוברת, היצע הקורסים למחול בבתי־ספר ממלכתיים הוגדל במידה ניכרת, הוגדרו אפשרויות ההכשרה בשיטות תנועה עדכניות. אם הכול יתפתח לפי התוכנית, ייפתח בשנה הבאה במארסיי בית־ספר חדיש למחול.

את הנתח הגדול ביותר בולע, כבעבר, הבאלט של האופרה, אך גם נציגי זרמים אחרים אינם יוצאים בידיים ריקות. נוסף על כך שיחרר משרד־התרבות כספים להפצתן של יצירות מחול. כך, למשל, אפשרה האגודה ל„תיאטרון למחול בן־זמננו", לקרב את הקהל הרחב למתרחש בתחום המחול החדיש. תיאטרון זה מארגן מופעים ומעמיד אולמות־אימון לרשותן של קבוצות מחול. אגודות דומות קמות, בתמיכת משרד התרבות, גם באיזורים מחוץ לפאריס, שאינם נופלים בנדיבות־לבם מן המשרד הממשלתי, ונכונים לסייע לחלוצים בתחום המחול.

ז'אק לאנג אף איפשר למחול גישה אל אמצעי התקשורת המודרניים. כבר לפני שלוש שנים נפתח ב„סינמאטק פראנסייז" ארכיון למחול. סעיף מיוחד בתקציב איפשר צילומי־וידיאו של הצגות מחול. והרשת השנייה של הטלוויזיה הצרפתית מפיקה תוכנית המוקדשת אך־ורק למחול.

לתנופה הסנסאציונית בעולם המחול הצרפתי תרמה גם יוזמה פרטית. מחמת המחסור באולמות לאימונים רכשו חסידי מחול בתי־חרושת, בתי דפוס, בתי־מלאכה ומחסנים נטושים והתאימום למטרתם. כיום מתחרים לא רק רקדנים ומורים לריקוד על אולמות מסוג זה, אלא גם מפיקי סרטים וצלמי פירסומת רואים בהם מקומות מתאימים למטרותיהם, ושוכרים אותם לימים רבים.

לא כל אלה שעוסקים באימונים המפרכים חושבים על קאריירה ב„באלט של האופרה" או בלהקות מחול בעלות־שם. המניעים הרעיונים למחול פשוט מספקים צרכים המתקפחים בחיי יום יום. כך התפתח המחול, שרק לפני זמן קצר היה אך עיסוק לעילית, לעניין כללי, שאין בו חשיבות לכשרון ושבו „ייעור" הוא מלה זרה.

כאן ממלאת גם האופנה תפקיד. את התלבושות ליצירת „ג'ינוסיס" של הכוריאוגראפ־הכוכב מוריס בז'אר יצר „קיסר האופנה" האיטלקי ג'אני ורסאצ'ה.

עד לפני שנים מועטות עמדו יצירותיהם של הכוריאוגראפים הצרפתים תחת השפעתו המכרעת של עולם המחול האמריקני. כיום שיחזרו צרפתים צעירים רבים סגנון משלהם. חלק מן האוואנגארד השתחרר מן ההשפעות ומגלה התעניינות מחודשת ביחיד ובסבך קשריו החברתיים. הבדידות, החיפוש אחרי הזולת, קשיי תקשורת מוצגים בחלקם בהומור וחלקם בלעג. כל מי שעיצובי מחול מעניינים אותו לא רק כמוצר צריכה, יכול לעבוד בסופי שבוע, ואף במשך שבועות, באינטנסיביות יחד עם האמנים שמחוץ למימסד המחול הצרפתי. כאן עומד במרכז לא כמות ושלמות טכנית, אלא חיפוש אחרי איכות, אחרי התוך של מבע הגוף.

[illegible]

מאת יוסף שמי

תותבת — גם לאוזן

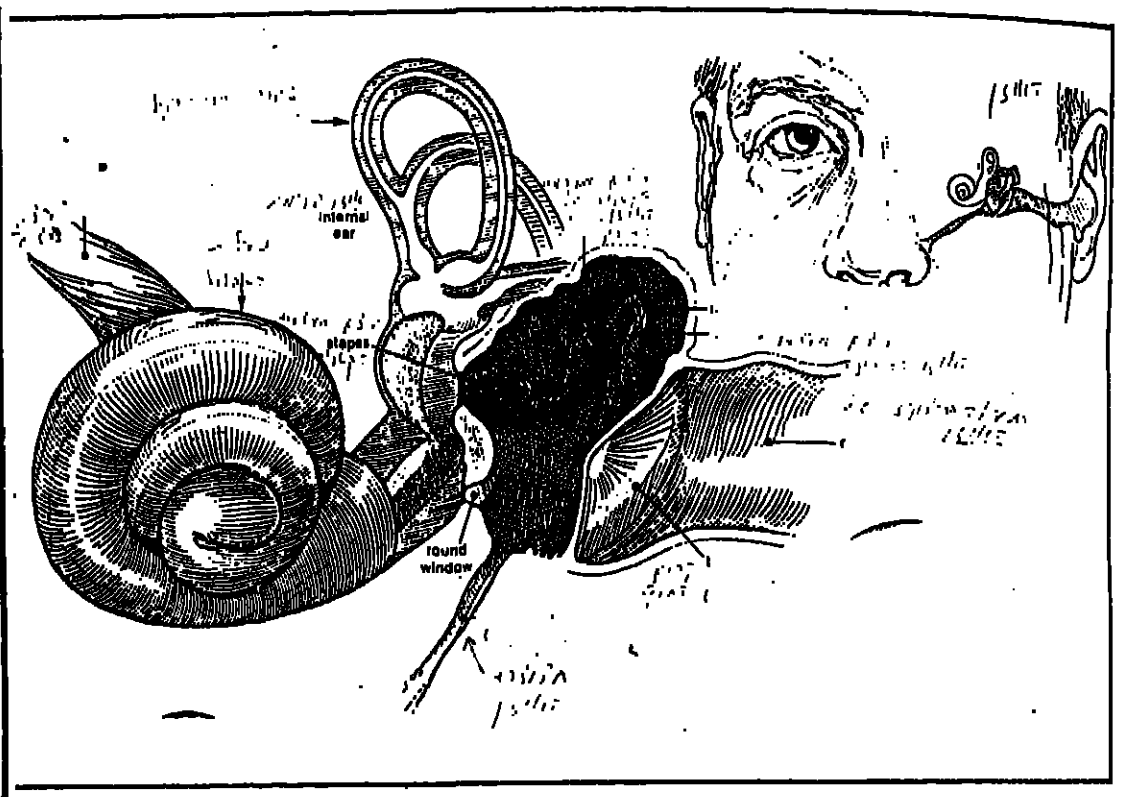

התקדמות במדעי הפיזיולוגיה והאלקטרוניקה מאפשרת את שיקום השמיעה אצל סוגים מסויימים של חירשים בזכות שילוב בין החלקים הטבעיים של האוזן לבין מרכיבים שנים מאלקטרוניקה. כך נוצרה תותבת יחידה מסוגה, המורכבת מתעלת השבלול שבאוזן ומאלקטרודות.

במקרים מסויימים מקור החירשות הוא בפגיעה בפעולה של התאים הסנסוריים הנמצאים בתעלת השבלול של האוזן. בתעלה זו מתקיים תהליך של הפיכת אותות מיכניים לאותות חשמליים, המועברים „על גבי העצב" למוח. במקרה שנגרם נזק לתאים העדינים נוצר נתק בין האוזן, הקולטת אותות מבחוץ, לבין העצב, המעביר אותם למוח. למעשה, הנקודה העוסקת בהפיכת אות מיכנית לאות חשמלית אינה פועלת.

פרופ' קלאוס מורגנשטרן מהקליניקה למחלות א.א.ג. בדיסלדורף הוא אחד מחלוצי הרופאים העוסקים בהשתלה של אלקטרודות אל תוך תעלת השבלול ובשילוב בין תאי הגוף לבין מרכיבים אלקטרוניים. בראיון לשבועון פולני הוא מפרט את שיטתו הנותנת תקווה ללוקים בשמיעה.

ראשית חוכמה, אומר הפרופ' מורגנשטרן, יש לדאוג לפציינט. השתלת אלקטרודות אל תוך תעלת השבלול היא דבר חדש לגמרי. המטפלים נזהרים שלא לגרום לשינויים בתוך קטע זה של האוזן, שכן שינויים כאלה עלולים לסתום את הגולל על טיפולים אחרים, משוכללים יותר. על סמך נתונים היסטולוגיים (בדיקת הרקמות) נקבע, כי השתלת אלקטרודות גורמת נזקים בלתי הפיכים לתעלת השבלול.

מלבד השתלת האלקטרודות, ללוקה בשמיעה מוכנס סטימולטור ועיד לאוור הרקה. גודלו כגודל קפסולה. הסטימולטור הוא קופסה אלקטרונית, המעבירה גירוי חשמלי אל האלקטרודות. מן האלקטרודות עובר הגירוי אל עצב השמע ואל המוח. (מעין אלחוט). כן מושתלת בתעלת האוזן גם אנטנה, שקצהו של החוט שלה מגיע עד עור התוף. נוסף על כל אלה יש לפציינט עוד קפסולה, אותה הוא מכניס למבוא השמע החיצון, ועוד אנטנה חיצונית, הקשורה במקרופרוססור.

נשמע מסובך? נכון, זה מסובך וכנראה גם מסורבל. אין לשכוח שארבע או שמונה אלקטרודות אמורות להחליף את אלפי התאים המרפדים את תעלת השבלול. התותבת מהווה תחליף פרימיטיבי לאוזן כשירה של אדם רגיל, אך לאדם חירש, היכול לפתע לשמוע נקישת דלת או צילצול פעמון, רעש מכונית מתקרבת ושריקת קומקום — זהו הישג עצום. בעזרת מספר מוגבל של צלילים, בשילוב עם מעקב אחרי תנועות השפתיים, יכול החירש להבין הרבה יותר. כך הוא גם יכול לשמוע את עצמו ולתקן את דיבורו.

יש כמה בעיות המכבידות על ביצוע מוצלח של השתלת תותבת במערכת השמיעה של החירש. בין הבעיות: מיקומן של האלקטרודות, גודל האנטנה וגודלה של הקופסה. ככל שהאלקטרוניקה תגיע למיזעור, כן ניתן יהיה לתמרן טוב יותר עם המרכיבים השונים של התותבת. כך תתקדם ההשתלה במקביל להתקדמות בבדיקת פעילות המוח. כבר עכשיו נבנית מערכת של טומוגרפיה פוזיטרונית, המאפשרת „מיפוי פעילות המוח בכפוף לגירויים שונים".

לקליטת המילים יש שלבים שונים: ביניהם השלב של הצלילים, ואחריו השלב של האימפולסים החשמליים אותם מעביר העצב אל המוח. פרופ' מורגנשטרן מקווה כי בעתיד הקרוב ניתן יהיה לפסוח על שלב הצלילים, ושפת הדיבור תתורגם ישירות לאותות חשמליים. בדרך זו ניתן יהיה לעזור לחירשים בצורה מושלמת יותר, שכן תהיה תחנה אחת פחות בדרך.

השיטה של פרופ' מורגנשטרן אינה היחידה. בעולם יש כמה מרכזים בהם עוסקים בהשתלת תותבות במערכת השמיעה של החירשים. אך בארה"ב בוצעו עד כה 125 השתלות, במכון בקלן — 124 לפי הדגם הישן ועוד 26 לפי דגם חדש יותר. הפרופסור מורגנשטרן ביצע רק עשר השתלות. יש מרכז השתלות נוסף באוסטרליה, אך הוא מתייחס לנושא כאל סוד מיסחרי. אצל פרופ' מורגנשטרן ההשתלה עולה 25 אלף מרק — המיועדים לכיסוי ההוצאות. לכך יש להוסיף עוד את עלות התירגול, הנמשך זמן רב למדי ותלוי ברמתו של החולה ובבדיקת „שיתוף הפעולה" שלו עם המיתקן.

סטטיסטיקה של סיכון

כבר מיום הולדתו חשוף האדם לכל מיני סכנות, הנובעות מבנה הגוף, של מרכיבים שונים בגופו והשפעתם של גורמים חיצוניים, המונה למחלות זיהומיות, תאונות, אסונות טבע ועוד.

אורך החיים של בני האדם תלוי בגורמים שונים, כגון התקופה בה הם חיים, הסביבה הטבעית ועוד. מדד סיכון החיים מעמיד בראש הטבלה אנשים בגיל 85 ומעלה. ככל שהגיל יורד, כן פוחת הסיכון. בגיל 10־15 הסיכון הוא הקטן ביותר. אילו הצליחו בני אדם לגרום לכך שהסיכון האופייני לגיל זה היה נשמר, כי אז ניתן היה להגיע לאורך חיים של 5,000 שנה.

לפי הסטטיסטיקה, עד גיל שנה הסיכון [illegible]

כאבי ראש של קירחים

גם במערב־גרמניה הולכים בעקבות האופנה האמריקנית. הגרמנים החלו להשתמש בתרופה להעלאת לחץ דם, הנקראת „לונולוקס", למטרה אחרת — הצמחת שיער על הקרחת. בבתי־המרקחת הופכים את התרופה המקורית לאבקה ומדריכים את הצרכנים כיצד להשתמש בה על־ידי מריחה על עור הקרקפת.

הידיעות בעיתונים, המגדירות את התרופה ב„המצאת המאה", גרמו רוגז רב אצל שלטונות הבריאות. הם פירסמו אזהרה המתריעה מפני התמוטטות מערכת מחזור הדם. ואכן, בארה"ב כבר נרשמו כמה מקרי מוות אצל אנשים אשר השתמשו ב„לונולוקס" ומרחו אותו על עורם כמשחה.

כבר מראשית שנת 1977 עוסקים יצרני התרופה בתופעות הלוואי הנגרמות על־ידי הלונולוקס. נמצא, כי שבועות מספר אחרי נטילת התרופה לשם העלאת לחץ הדם, צמחו לנוטלים אותה „איי שיער" על המצח, הרקות ואף על הגוף. הדבר קרה גם אצל ילדים ונשים. החוקרים מצאו כי חומר פעיל, הנמצא בתרופה הקרוי מינוקסידיל, מעודד את העורקים ומרענן את התאים המצמיחים שיער.

עם זאת, אין הנושא אבוד. סקר שנעשה ב־27 מרכזים בארה"ב בדק את השפעת המינוקסידיל במינון נמוך, והעלה כי אצל שלושה מכל ארבעה מטופלים צמח השיער. חברה פרמצבטית ידועה כבר פנתה לרשות המזון והתרופות בארה"ב וביקשה לאשר את הפצת התרופה לשם הצמחת שיער אצל קרחים, אולם לעת עתה לא נראה שהבקשה תיענה. כבר נמסר על אי־דיוקים בדיווחים על תוצאות הטיפול, ויודע כי אין נתונים מלאים אודות תופעות לוואי. כך לא דווח על שלפוחיות שנוצרו במקום מריחת המישחה, ולא דווח על מקרים בהם שטפה המישחה מהראש את המצח והאוזניים, דבר שעלול לגרום לצמיחת שיער על המצח דווקא. המומחים מוסיפים כי התרופה עלולה לגרום לצבירת נוזלים בגוף, להעלאת קצב הדופק, לקשיי נשימה ועוד.

ובכל זאת, למרות כל ההסתייגויות הרפואיות הכפילה שלושה חברת לונולוקס את ערך מניותיה בבורסה. רוכשי המניות שלה בטוחים שהקירחים ימהרו אליה...

בתום קרב הענקים הניף הננס האמריקני את גביע העולם

ארה"ב כבר הוליכה בהפרש בטוח – 60:78, לפני שהדוב הרוסי התעורר והקטין עד כדי שתי נקודות אבל הסיום היה של האמריקנים שניצחו 85:87 ושלחו את הכדורסלן הנמוך ביותר באליפות לקבל את הגביע

12 אלף צופים חזו למעשה במשחק גמר חד צדדי שהתחמם בשמונה הדקות האחרונות, אבל כל מאמצי הסובייטים להשיג נצחון לא נשאו פרי.

פתיחה אמריקאית משכנעת

ארצות הברית פתחה ביתרון 0:4. הסובייטים איזנו ל־4:4 ואז באה הבריחה הראשונה של האמריקאים שקבעו 4:12 ו־12:22 לזכותם.

סבוניס וחבריו החלו להתאושש מהפתיחה המדהימה של האמריקאים. הם הקטינו ל־26:20 ו־31:30 מסל של קורטינאטיס.

בדקה ה־14 היתה התוצאה 30:33 לארה"ב, בדקה ה־35:18 לארה"ב ובמחצית 38:48.

האמריקאים עלו עם פתיחת המחצית השניה ליתרון 12 נקודות (38:50), והמשיכו לשלוט במגרש. 54:68, 58:74 ו־60:78 בדקה ה־33.

יתרון בטוח?

יתרון זה נראה בטוח. אבל... בריה"מ נכנסה למערכה. במצב של 70:81 היא קלעה 7 נקודות ללא מענה והתוצאה הופחתה עד 4 נקודות — 77:81.

הדרמה היתה בעיצומה. שתי דקות לסיום 77:83. עוד סל אמריקאי — 77:85. הכל נגמר? עדיין לא. דקה ו־18 שניות לפני הסיום קבעו הסובייטים 80:85 וסל שלוש נקודות של חומיצ'וס העלה נקודות של חומיצ'וס.

במצב של 85:87 כשנותרו 4 שניות ו־4 מאיות לסיום איבדו האמריקאיים כדור וולטרס בזריקת התאבדות לא הצליח להשוות.

תוגה מול צהלה

עם שריקת הסיום של השופטים ריגאס מיוון ומאגיני מצרפת נותרו שחקני בריה"מ המועצות על הספסל, בעוד שהאמריקאיים תגגו.

ארה"ב, עם נבחרת צעירה (18־21), גילתה מה כוחה של ההגנה. האמריקאיים סגרו את שחקני בריה"מ וגם כשאלה השתחררו לא הצליחו לקלוע והירבו להחטיא.

בריה"מ, לעומת תרגילים אמריקאיים מלהיבים, היתה ביום חלש ביותר. אפילו כוכבה סאבוניס לא הצליח תמיד מול האמריקאים הזריזים.

ארצות הברית זכתה אמש, בפעם השניה בתולדותיה, באליפות העולם בכדורסל כשניצחה במשחק גמר דרמטי במדריד את ברית המועצות, האלופה הקודמת, 85:87. ארצות הברית חידשה ימיה בקדם לאחר שזכתה בפעם הראשונה בכבר העולמי לפני 32 שנה.

האמריקאים היו ראויים לנצחונם. הם הכתיבו את הקצב והחזיקו ביוזמה ברוב שלבי המשחק ושמונה דקות לסיום הוליכו בהפרש 18 נקודות — 60:78 — ואחר־כך 63:80. אולם אז החלו הסובייטים ללחוץ, ניצלו את חוסר הנסיון של האמריקאים והורידו ל־83:85 בזכות קליעות של שלוש נקודות של חומיצ'וס.

הדירוג הסופי

1. ארה"ב
2. בריה"מ
3. יוגוסלביה
4. בראזיל
5. ספרד
6. איטליה
7. ישראל
8. קנדה
9. סין
10. יוון
11. קובה
12. ארגנטינה

את ברומטר המתח — 83:85, 48 שניות לסיום.

ארה"ב קבעה 83:87 ובריה"מ הגיבה. מיד — 85:87. ההזדמנות האחרונה של וולטרס לא נוצלה.

אכן מאמצי הסובייטים לתקן את מה שלא הצליחו לאורך כל המשחק, בשניות האחרונות, כמו שעשו נגד יוגוסלביה לא הצליחו.

לא כל יום פורים.

הקפטן הננס הניף הגביע

הנסיך פילפה העניק את הגביע העולמי לטיירון בוגס, הקפטן הננס של ארצות הברית.

נשיא הועד האולימפי הבינלאומי, חואן אנטוניו סאמארנש העניק את המדליות לשלוש הנבחרות הראשונות — ארה"ב, בריה"מ ויוגוסלביה.

● קלעו לארה"ב: קני סמית 23, רובינסון 20, צ'ארלס סמית 17, אמאקר 9, גיליאן 8, מאקי 6, אליוט 2 ושאו 2.

● קלעו לבריה"מ: חומיצ'וס 17, טיכוננקו 16, סאבוניס 16, טארקנוב 13, וולקוב 8, בלושטייני 7, קורטינאייטיס 6 וולטרס 2.

ישראל פז, שליחנו לאליפות העולם בכדורסל ספרד 1986

צריך לדעת מתי לנצח

סיכום ראשון של שליחנו לאליפות העולם בכדורסל, ישראל פז, מסיים בנימה אופטימית: "להתראות בעוד ארבע שנים בארגנטינה".

נבחרת ישראל הגיעה להישגה הגדול מאז: שידעה להתעלות בשלושה משחקים קובעים באליפות העולם בספרד. תחילה היה זה במשחק עם קובה (78:88) באליפות, העלה אותנו לשלב השני, בברצלונה. אחר־כך בא הנצחון הדרמטי על יוון (79:82) שהקפיץ אותנו לבית ק"ש ושלישי היה אותו הנצחון החשוב על קנדה (84:97) במקום שביעי. המבוזר מאוד, צריך לדעת מתי לנצח.

המאמן הישראלי מורה על 5 נצחונות לעומת 5 הפסדים. לבד מהפסד לאוסטרליה (98:91) הפסדנו ל־4 נבחרות טובות מאיתנו, הנוטות שנים רבות בצמרת העולמית: בריה"מ (114:77), ספרד (94:65), ברזיל (90:75) ואיטליה (100:78).

מה שהפריע לי למשחקים אלה לא היה כלל ההפרשים כמו הצורה בה הופיעה ישראל. היו אלה תבוסות של ממש. בעבר ידעה ישראל לעמוד בכבוד, בעיקר נגד נבחרות של איטליה וספרד ואף לנצחן ואילו הזמן וכולה הנבחרת "כצאן לטבח". היא לא גילתה כושר והגנות.

שיא שמרן מורי

המאמן צבי שרף, שאני מעריך שגם מרי, כ־9 משחקים פתח כמות המשיכה (ליפין, ברקוביץ', דניאל, מרסר ולאסוף).

רק במשחק האחרון, נגד קנדה, הכניס את ארי רוזנברג כרכו במקום לייפן וגורדון. רוזנברג הוכיח את עצמו והיה שותף למחצית הישראלית הגדולה נגד קנדה (45:46). הוא ריכז טוב יותר מאשר שקמיים. שני צעירים לייפן וגורדון, "כוכבי" של אליפות העולם היו הגדול עבורם. רכז כמו

ישראל אלימלך היה חסר לנו מאוד בספרד.

בעיה אחרת היתה בקשר לגבוהים שלנו, לאוואן מרסר, אחרי פתיחה חלשה וההוארד לאסוף עשר עבודה אדירה. הם שיחקו בלחץ משום שלא היו להם מחליפים מתאימים על הספסל. לאסוף שיחק יותר מכל שחקן אחר באליפות כולה: 6 שעות, עשרים ואחת דקות, ושלושים ותשע שניות. ממוצע של 37 דקות ו־35 שניות למשחק — מאמץ גדול מדי. אבל לאסוף, לבד מהמשחק עם איטליה, שמר בדרך כלל על יציבות והיה אחד השותפים הגדולים להצלחה.

מרסר שיחק 5 שעות, 28 דקות ו־26 שניות. תחילה צלע אבל כשהתעורר הפך לעמוד התווך של הנבחרת. הוא היה בין תריסר הריבאונדרים הטובים ביותר באליפות כולה — 67. (50 בהגנה, 17 בהתקפה). מרסר היה גם קלעי מצוין, אחוז ההצלחה שלו מן השדה היה מעולה 66 מ־107 נסיונות — 61 אחוזי הצלחה. אסור לשכוח שמרסר שיחק מתחת לסלים נגד הגבוהים הטובים בעולם.

האחוזים של מיקי ודורון

קלעי החוץ שלנו שבעבר הכריעו — בהעדר גבוהים טובים — משחקים רבים וחשובים לא היו במיטבם.

אם מיקי ברקוביץ' קבע 43 אחוז (129־56) ודורון ג'מצ'י — 45 אחוז (129־59) זה בהחלט לא מספיק.

מיקי מדבר על אפשרות פרישה מהנבחרת. לדעתי, הוא עוד יכול לתרום רבות. מיקי הוא מנהיג במגרש. היו לו משחקים מצויינים בהם סייע לנבחרת לנצח. הצעתי האישית למיקי: כל עוד אתה יכול לתרום — עשה זאת.

ג'מצ'י איכזב קשות ברוב המשחקים. ציפינו ממנו להרבה יותר בהתקפה. רק במשחקים כודדים למולנו חשובים — התעלה לשיאו. לעומת זאת השתפר בהגנה ותופקד לשמור על שחקני מפתח של היריב.

דורון שפע ומוטי דניאל, ממצטייני הנבחרת באליפות אירופה, דרגה ב בבלגיה, לא קיבלו אשראי מספיק. שפע לא נוצל די. כל פעם שהוכנס תרם. דניאל איבד מבטחונו בהתקפה. נראה שהישיבה על הספסל פגעה קשה במוראל שלו.

עופר יעקבי, תומר שטיינהר, ניר רכליס ואריה רוזנברג — ראו רק לעיתים רחוקות את המגרש.

26 משחקים בחודשיים וחצי

העומס הגדול של 10 משחקים תוך 15 יום נפל על 8־7 שחקנים. זו גם הסיבה לחוסר היכולת לשמור על יציבות בדרך־כלל. אין לשכוח שתוך חודשיים וחצי שיחקו רוב השחקנים 26 משחקים בינלאומיים — 10 באליפות העולם, 9 באליפות אירופה, דרגה ב' בבלגיה, 4 בקנדה ו־3 נגד בלגיה בארץ.

ישראל היתה אחת הנבחרות הבודדות שהתבססה על מספר כה קטן של שחקנים, בעיקר גבוהים. לעיתים היתה הרגשה שהישראלים אינם יודעים מה לעשות, מבחר התרגילים היה קטן. הרכזים לא קיבלו מספיק סיוע מחבריהם וענק כמו מרסר לא זכה למספר כדורים מספיק. אבל בסיכום האורות והצללים אפשר לומר שהופעתה השניה של נבחרת ישראל באליפות העולם בכדורסל היתה מוצלחת. בריו דה־ז'נרו, 1954, תפסנו מקום שמיני. הפעם בספרד התקדמנו למקום השביעי. השארנו מאחור נבחרות חזקות.

להתראות בעוד 4 שנים בארגנטינה.

יומן אישי מישראל פז ממדריד

אסור לשקוע בשיגרה

אחרי נצחונה של ישראל על קנדה שלשום ודירוגה במקום השביעי באליפות העולם בספרד נערכת קבלת־פנים לעיתונאים בקזינו מדרין למדריד. היה נעים לשמוע מחמאות על מיקומה של ישראל.

השבחים היו מפי עיתונאים ותיקים ומומחים גדולים. "אתם הפתעת האליפות" — אמרו עיתונאים יוגוסלבים. אותם אני מכיר שנים רבות.

אבל למרות השבחים — הנעימים בפני עצמם — אסור להסתנוור, מצבה העתידי של הנבחרת מחייב מסקנות, לקחים ובעיקר מעשים.

ראשית אסור ששחקנים צעירים יזממו את הספסל. יהיו טטיסטים. אמנם, אליפות עולם אינה בית־ספר אבל אי־אפשר לבסס נבחרת על 8־7 שחקנים.

שנית, יש להבין נבחרת צעירה שתצא למשחקים וטורנירים ברחבי עולם. אותם צעירים חייבים לקבל נסיון, להתחשל במשחקים בינלאומיים.

הצרה הגדולה שלנו היא ששחקנים צעירים המוסיפים לעיתים בנבחרות אינם מקבלים אשראי מספיק בקבוצותיהם המעריפות שחקנים אמריקנים.

לא לעולם תיהנה ישראל משירותיהם של לאוואן מרסר, הווארד לאסוף ומיקי ברקוביץ', לכן הכרח לגשת להכין שחקני עתיד דווקא על רקע ההצלחה באליפות העולם.

אסור לשקוע בשיגרה אחרי שוב הנבחרת.

וירובניק שיתף פעולה עם סובייטי בנצחון ספרד

המארחים זכו במקום החמישי לאחר נצחון 78:96 על איטליה במשחק פרוע

מאת ישראל פז,
שליחנו לאליפות העולם

דוישראלי ראובן וירובניק והסובייטי בורגיו ניהלו אתמול בצוהריים את הקרב הקשה על המקום החמישי באליפות העולם בו גברה ספרד על איטליה 78:96 לאחר 38:43 במחצית.

12 אלף צופים הרעישו עולמות כאילו ספרד עומדת לזכות באליפות העולם. המשחק היה פרוע. היו בו 53 עבירות (28 לאיטליה, 25 לספרד) אבל השופטים החזיקו ברסן.

הספרדים הוליכו כל הזמן, לקראת הסיום הגדילו את ההפרש.

● לספרד הירבו לקלוע: וילקמפה 23, מרטין 18 וסאן אפיפניו 13.

● לאיטליה: ויללטה 18, פרמיר 16 וריבה 12.

את כדור המשחק קיבל השחקן הספרדי דהילה־קרוז, ממוצא ארגנטיני, שפרש בגיל 34 מהנבחרת לאחר שנים רבות. היה זה משחקו האחרון.

מזרחי מגיע לכדורסל יותר

מאת ישראל פז

[illegible]

ברצלונה מוכנה לשלם לפטרוביץ חצי מיליון דולר

הקבוצה הספרדית ברצלונה רוצה את הכוכב היוגוסלבי דרזן פטרוביץ. היא מוכנה לשלם לו חצי מיליון דולר.

עיתונאים יוגוסלבים שסיפרו לנו זאת ציינו כי הנוהג הוא לאפשר רק לשחקנים שעברו את גיל 28 לשחק מחוץ לארצם. לכן מעטים הסיכויים שדרזן פטרוביץ ישחק בברצלונה.

לעומת זאת, אמרו אותם עיתונאים שטובים סיכויי פטרוביץ לשחק באנ.בי.איי בארה"ב. אבל רק אחרי המשחקים האולימפיים בסאול ב־1988.

זוהי החמישיה של שליחנו ישראל פז באליפות העולם

- ● דרזן פטרוביץ' (יוגוסלביה)
- ● ניקו גאליס (יוון)
- ● אוסקר שמידט (ברזיל)
- ● ארבידאס סבוניס (ברית המועצות)
- ● דיואלד רובינזון (ארה"ב)

הצלחה לוירובניק

מאת ישראל פז, שליחנו לאליפות העולם

הישג גדול לשופט הישראלי, ראובן וירובניק באליפות העולם בכדורסל. אתמול הוא ניהל את המשחק בין ספרד לאיטליה על המקום החמישי ושלשום את המשחק בין יוגוסלביה לבראזיל על המקום השלישי.

בסך הכל שפט וירובניק שבעה משחקים ורק לשני שופטים נוספים יש מאזן דומה. הוא היחיד ששפט ביומיים האחרונים בשני משחקי הכרעה.

חסיני המחוז

מאת ישראל פז

באליפות העולם היה גם שופט סיני ששמו ציאו, אבל יש עמו בעיות, הוא מדבר רק סינית.

שחקנים מנבחרות שונות שהוא שפט אותם במשחקים התלוננו שכאשר הם מעירים לו הוא רק מחייך.

סין תשיעית

מאת ישראל פז,
שליחנו לאליפות העולם

נבחרת סין סיימה את משחקי האליפות במקום התשיעי לאחר שגברה, בתום מאבק מרתק, על יוון 111:112.

היווני גאליס שהוכתר כמלך הסלים, קלע במשחק זה 49 נקודות.

גרסון – מלך הריבאונדים

גרסון מבראזיל שקלט 102 כדורים חוזרים הוא מלך הריבאונדים של האליפות.

אחריו וידליר מקנדה שקלט 92 כדורים חוזרים ושלישי אוסקר שמידט מבראזיל עם 89 כדורים חוזרים.

לאוואן מרסר שקלט 67 כדורים מדורג במקום השביעי יחד עם מרטין הספרדי.

גאליס מלך הסלים

הכדורסלן היווני גאליס זכה בתואר מלך הסלים לאחר שקלע 337 נקודות בעשרה משחקים.

שני הוא אוסקר שמידט מבראזיל עם 310 נקודות, אחריו דראזן פטרוביץ היוגוסלבי — 248 נקודות, ריבה מאיטליה 190 נקודות ומארו מקובה עם 179 נקודות.

מיקי ברקוביץ' שקלע 169 נקודות מדורג במקום העשירי.

קורטיאו – מלך האסיסטים

ארגנטינה סיימה את האליפות במקום הד־12 ואולם כדורסלנה קורטיאו נבחר במלך האסיסטים עם 47.

שני וולטרס מברית המועצות עם 36 ושלישי דראזן פטרוביץ מיוגוסלביה עם 29.

השחקנים שלנו במספרים

	דקות משחק	נקודות	שדה	עונשין	3 נקודות	ריבאונדים
ברקוביץ	4:23.18	169	129־56	56־46	25־11	17
מרסר	5:28.26	154	107־66	42־22	—	67
ג'מצ'י	4:13.34	152	129־59	21־17	47־17	15
לאסוף	6:21.39	132	103־53	33־26	—	50
שפע	2:28.34	64	60־26	12־10	9־2	8
ליפין	4:14.49	48	37־20	12־4	14־4	8
דניאל	2:04.56	46	51־19	6־8	5־2	13
גורדון	1:50.57	28	33־11	7־3	11־3	10
יעקבי	1:13.33	18	20־7	8־4	1־0	8
רוזנברג	0:38.09	15	7־5	3־3	2־2	2
שטיינהאור	0:09.36	6	2־2	2־2	—	6
רכליס	0:03.30	0	0־0	0־0	—	0
		832	678־324	204־143	114־41	204

עלינו לגמר האזור האירופי

● טניס

נבחרת הטניס של ישראל העפילה אמש לגמר האזור האירופי לאחר שהבטיחה ניצחונה על נבחרתה החזקה של הולנד בשיעור 1:3, והותיק שלמה גליקשטיין אשר עד כה צבר מעל 40 נצחונות במשחקי גביע דייוויס, היה שוב הגיבור של נבחרת ישראל בשגבר אתמול במשחק מקולה שנמשך בשעתיים על הולנדי מנו אוסטינג, בשלוש מערכות — 6:3, 6:3, 6:4.

אם למנה המשחק, עדיין היו תשעת במחנה הישראלי, לאחר שני המשחקים שנותרו, על אף שישראל הוליכה ביתרון 1:2, בתום שני ימי המשחקים הוכיח שלמה גליקשטיין שככל שמתארכים ימי המשחקים משחקו הופך משובח יותר וטוב יותר ואכן אפשר לומר שבמרידין היה גליקשטיין משכמו ומעלה כשניצח בשני משחקי יחידים והיה שותף לנצחון במשחק הזוגות.

זו השנה השלישית ברציפות שישראל מעפילה לגמר האזור האירופי.

לאחר משחק זה החל המשחק החמישי והאחרון בתורות בין עמוס מנסדורף לבין מיכאל שייפרס, בשהגיע מראש שלתוצאות המשחק אין משמעות במפגש בין הולנד לישראל, מלכתחילה נקבע שיהיה זה משחק מקוצר של שלוש מערכות.

מנסדורף פתח ישר מול יריב המדורג כשלושים מקומות מעליו בדירוג העולמי לטניסאים מקצועניים. מנסדורף ניצח במערכה הראשונה 6:3, אולם בפתיחת המערכה השניה בשעה השחקנים התחילו רק להתחמם התחזק הגשם והפסר לשורדני והלקוחי. אפשר להמשיך ולקיים את המשחק. במצב זה של תחילת המערכה השניה — 1:2 לזכות מנסדורף פסק השופט על הפסקת המשחק.

טלוויזיה

09.00 שעת כושר — הפעלה יומית לכל המשפחה. 09.10 ציפיטפוט — בעולם ציפיטפוט — ציפי יושבת על הדרך ומחכה לינשופה. 09.35 אל — סיד פרק 18 — רוי, ברמודו ומרטין ממשיכים לחפש את הרגל, תוך כדי כך הם מתנסים בהרפתקה עם "רוחה" של רונה ברגואלה. 10.00 זה רק ווילאם פרק 18 — ויליאם, ויולט אליזבט וכל החבורה מחליטים לפעול בשיטת רובין הוד: לגנוב מהעשירים ולתת לעניים. 10.25 להקת הבלט של מאריי לואיס — בלט מודרני. 14.00 שעת כושר — הפעלה גופנית לכל המשפחה. 14.10 נאה צוירים מפורסמים — תמונות מספרות — קארמצ'ין 14.20 קסים קסם — ציורות 14.45 סרט מצויר 15.00 פרפר נחמד — איך אפשר לזכור 15.25 זכרון דורות — לה פונטיין על חייו של הסופר והמשורר הצרפתי לה פונטיין 16.00 זהו־זה — בשידור חי 17.00 ערב חדש — מחנה רפי רשף 17.30 "עליתה בארץ הפלאות" — שם הפרק: "חינוך־תובה בארץ הפלאות" מלכת הלב מחליטה לפתוח בית־ספר לעתיקה למורה היא ממנה את צב המרק המרומה. 17.55 מועדון התחול שמיל" — אורחי המועדון הפעם הם חברי להקת "הכל עובר הביבי". בתכנית יושמעו שירים חדשים לילדים מפי חברי הלהקה. 18.30 קיצור החדשות (ערבית) 18.32 סקירת תכניות (ערבית) 18.35 ספורט (ערבית) 19.30 חדשות (ערבית) 20.00 כותרות מבט 20.02 "תהילה" — שם הפרק: "לב הדוק נ'דול". הלקו השני של מופע הרוק נ'רול, שעורכים חברי "תהילה" תחת כיפת השמים. 20.50 "נקודת חן" — סדרת טיולים עם אורי רביד 21.00 מבט לחדשות 21.30 "אין כמו בבית" — סדרה אנגלית משעשעת הפרק האחד־עשה בעור לוריין, בתו הבכורה של ארתור, מחליטה לעזוב סוף סוף את הבית. בעלה ריימונד מגיע כדי להשתקע. בני הבית האחרים, וכך גם השכנים, אינם טומנים ידיהם בצלחת, במה שקשור ליצירת בעיות נוספות לארתור ולאשתו בריל. 22.00 "זה הזמן" — תכנית אירוח מנחה רם עברון 22.50 "דמפסי ומייקפיס" — סדרת מתח אנגלית שם הפרק: "תשלום דמים" רצח של סוחר עתיקות ממוצא מורח תיכוני חושף את קיומה של רשת טרור. מייקפיס וספייקנקס משתמשים בקשריהם כדי ללכוד את הרשת. 23.40 פסוקו של יום וחדשות.

רדיו

קול המוסיקה

06.02 "צלילי בוקר" 07.07 "בוקר טוב". 07.30 "שחרית מוסיקלית". 09.30 "בוקר טוב" ובה: סימפוניה מס. 1 בדו מז'ור היידן; קונצ'רטו מס. 1 לקרן ותזמורתו; שוברט: המישיית הפסנתר בלה מז'ור, "רג השמך"; שבריה: מורימה מסטורלית; אלבניס: סוויטה ספרדית; לאלו: סימפוניה בסול מינור 12.05 "מאוצר הדרמה". 13.00 "קונצרט צהריים" — ביבר: סונטה בדו מז'ור שטמיץ: קונצ'רטו בסל מז'ור לחליל ותזמורתו בשתוכן קטע קונצרטי בדו מז'ור, לבינור ותזמורת: שוברט שלישיה בסי־במול מז'ור לפסנתר, כינור וצ'לו סולה; קטעים מתוך הבלט "שתי היונים" 16.05 מוסיקה ויוזה — חלקו השני של קונצרט מלחינים ישראלים שהוזה במוזיאון ת"א ב־25.5.86 — יצירות של י. רדזינסקי: רביעיה לכליקשת (1977) קטנה. (1981); טייק סייב לרביעיית כלי־קשת מתכת 18.00 "קונצרט מבוזה" — ברהמס: וריאציות על נושא של היידן; שופן: וריאציות על נושא של מוצרט לפסנתר ותזמורת; ו. דנדיו: רביעייה בלה מינור לפסנתר וכלי־קשת; רביסיו שלוש בלדות של פרנסואה ויון עמי מעייני ערבסקה לחליל ונבל; אלגר: סימפוניה מס. 1 בסי־במול מז'ור 18.30 "קונצרט מהקלטות התזמורת הסימפונית רים רשה"ש" מ. אדלינג — מנצח /ר. בראילן — פסנתר, צ'ייקובסקי "רומאו ויוליה", פתיחה פנטסטית; ליסט: קונצ'רטו מס. 1 לפסנתר ותזמורתו; דבוז'אק: סימפוניה מס. 7 ברה מינור; מילהאו — דור נראילן ט. ברהמס קונצונה ומוקטון; מנדלסון; רונדו ברילאנטי 20.05 "ערב טוב" מ. פרטוריוס: ששה מחולות; א. וידמן מחולות 20.30 "מאולמי הקונצרטים בעולם" פסטיבל אולדבורו 1986 — קונצרט לזכרו של פיטר פירס פרסל: שירו לוטוסלבסקי: פרלוד למחול; מוצרט: חמישייה לפסנתר וכלי־נשיפה, ק. 452; שוברט: אימפרומפטו בלה מז'ור; בריטן: קטעי לילה, 12 וריאציות, שירים ומשלים של וויליאם בלייק 22.30 "מן המקורות" — המוסיקה של חצר הקיסר היספאני 23.00 "מירקם" — רצף מוסיקלי

רשת א'

07.30 "הדו שירים" — פזמונים ישנים ואהובים 08.05 "חוגה" עם בני הגרל 09.05 "השיר לא תם" — שירים עבריים 09.30 "מפגש" — מגזין לבעיות משפחה וחברה בשידור חי 10.30 "רדיו קל" — תכנית יומית בעברית קלה 11.10 שירים עבריים 11.30 "השכלה ודעת לכל" — "באר־שבע בתקופת המנדט הבריטי" 12.05 "בשמונים מורה" 14.05 "לבת ולבן ולכל המתעניין" — תכניות לילדים א) "קוקי תבקוקי"; ב) "הנחש השחור" — תסכית; ג) "ציקי ציקי כנג בנג" ד) "סוד השבוע" — מעשה בטבעת המלך" לילדים הגדולים "בארץ הלמה" — ודרונג של שמוליק רזון 15.05 שירים עבריים 15.55 "מאוצר הספרים". "ריר־רדמל" — "סלט רוסי" — מאת בנגלמין קוראס משתתפים: יהודה עפרוני, צבי פישון, יעל עמית, ספי ריבלין, והודה הריסאי, אורי אברהמי, עדה טל ויצחק חזקיה (ש.ח.) 17.20 "האוניברסיטה המשודרת" — "מאיר ריוננו ומקומו בתולדות תל־אביב" ד"ר מרדכי נאור 18.05 "מינחה ערב" 18.50 פרקי היום 19.05 "עיונים בפרשת השבוע"

19.30 שידורים לעולים 22.05 "אלמתי בנעס" — על שירת אברהם חלפי 23.05 שירים עבריים

רשת ב'

07.00 "הבוקר הזה" 08.05 "תחול בסנדלים" 09.05 "ביקור בית" — עם רבקה מיכאלי 10.05 "כל צבעי הרשת" — מגזין יומי 12.10 "גל פתוח" — חדשות ופזמונים 13.00 בחצי היום — חדשות ופזמונים 14.00 "יש ענין" — עם גבי גזית 15.05 "רגעי קסם" 15.51 לוח מודעון 16.05 "תוצרת הארץ" — תכנית "בבקשתך" לשירים עבריים 17.10 "יומן כלכלה" 17.30 "על מספרים ואנשים" — מגזין המשק והחברה 18.06 "מפיק ודי" 18.45 היום בספורט 19.00 "היום הזה" 19.35 "דין ודברים" — מגזין לעניני חוק ומשפט 20.05 "סולם הזמירות" 22.05 "פינת הג'אז" 23.05 "מחפשים את המטמון"

רשת ג'

06.11 "בחורה לאושר" — להיטים ותיקים 07.07 "שיר בבוקר בבוקר" — פזמונים ישראליים 09.05 "בא לי" — להתמודד עם התקליטיה 10.05 "אותי זה מצחיק" — מערכונים 11.05 "יום יום יום" — עם אבי אתגר 13.05 "סומון חוזר" — שירים עבריים 14.06 "בטו'גב" — עם שוש עטרי ועתי פיין 16.05 "הצגה יומית" — עם יגאל רביד 18.06 "אתם זוכרים את השירים" 20.05 "קצת אחרת" — פופ מתקדם — עם אורלי מורג 22.05 "משלנו" — פזמונים ישראליים 23.05 "הלילה הוא שירים"

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת: ציוני דרך במחקר המת תגלית מרכז הדירבור. מרצה: פרופ' פרץ לביא 06.30 "מקומם עין" — מידע ומוסיקה לתחילתו של יום. עם לאה עוז. 07.07 שבע אפס שבע — עם אלכס אנסקי 08.05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית 09.05 "אלה בוקר" — עם אלי ישראלי 10.05 "הפסקת 10" עם מיכל ניב. 11.05 "נכון לעכשיו" — עם רפי רשף 13.05 מצעד הפזמונים היומי עם אברי גלעד 14.05 "דו רה יומי" — עם דובי לנץ ודני קרסל 15.05 "פגישה יומית" — עם אורלי יניב 16.05 ארבע אחר הצהריים — שעה של שירים עבריים 16.55 באמפ מילולי — פינתו של אבשלום קור 17.00 יומן גלי־צה"ל 17.30 "משהו עולמי" — מגאזין גלי־צה"ל לענייני חוץ 17.50 יומן ספורט 18.05 מלחמת ההתשה בחזית המצרית — 16 שנה אחרי 18.55 הודעות לחיילים 19.05 "לילה ראשון בלי אמא" — שאלות ותשובות למתגייסים לצה"ל — עם חיילים וחיילות בבקו"ם 20.05 "מוסיקה נמר" — שעה של בלוז 21.00 מבט לחדשות 21.30 אוניברסיטה משודרת: ציוני דרך בחקר המת (ש.ח.) 22.05 על הדבש ועל הכיפאק — שירים שהחבר'ה אוהבים 23.05 "לילה לילה" — עם יואב קוטנר 23.55 "שעות הצנת" — עם המשפטן, ד"ר מרדכי קרמניצר 00.05 ציפורי לילה — עם גילת מואב, תכנית מוסיקלית בנימה אישית 02.05 לא רוצים

קולנוע

תל־אביב

9.30 ,7.15 ,4.30

אסתר: שובו של מקצוען 5, 7.30, 9.40
אורלי: אהבה מטורפת 5, 7.15, 9.30
בית לסין: פגנראנגו 23.15
בן־יהודה: רכבת אל החופש
גת: הצבע ארגמן 3, 6, 9
גורדון: בר 51 10, 8, 11.45
דקל: קרטה קיד
דרייב איך:
השוטר ממנהטן 10.00
סקס 12.00
הוד: הקרב על היד 5, 7.30, 9.30
מוזיאון תל־אביב: "שואה"
לימור חדש: [9 שבועות] של שכרון חושים 7.00, 9.30
פאר: רק בין חברים 4.30, 7.30, 9.30
סינמה 1: המורים בוזים זג 5, 7.30, 9.30
סינמה 2: רומן בברלין 5, 7.30, 9.30
פאריס: כוורת 12, 2, 4, 7.30, 9.30
קוקון 23.30

רביבו:
חן 1: כ"ס לשוטרים מתחילים 5.50, 7.50, 9.50
חן 2: שגעון של לילה 5.50, 7.45, 9.50
חן 3: חופשה מטורפת באירופה 6, 8, 9.55
חן 4: מרגלים כאלה 6, 7.55, 10
חן 5: סיפורה של אגנס 5.40, 7.45, 9.55
שחף: זכרונות מאפריקה 5.45, 9.15
תלאביב: קוברה
תכלת: אהבה על הוולגה 4.30, 7.30, 9.30
צוותא: סופו של מילטון לוי 8.00

רמת־גן

ארמון: שובו של מקצוען 5, 7.30, 9.30
לילי: רכבת אל החופש 7.15, 9.30
ארמון: כ"ס לשוטרים מתחילים 5, 7.15, 9.30

רבגן:
גן 1: קרטה קיד II 7.30, 9.50
גן 2: מסע עסקים של אבא 6.50, 9.30
גן 3: הסיפור האמיתי 7.30, 9.40
גן 4: שגעון של לילה 7.20, 9.45

ירושלים

ארמון: קוברה 4.30, 7.30, 9.30
אורנע: כ"ס לשוטרים מתקדמים 4.30, 7.30, 9.30

בית אגרון:
לאסי שובי הביתה 16.00
מלחמת הכוכבים 18.00
חבורת הלוחמים 20.00
הרפתקאות של אלכס 22.00
עמנואל 24.00

בנייני האומה: שלושה רווקים ותינוק 7.30, 9.30

כפיר: אלכס חולה אהבה 4.30, 7.30, 9.10
אורגיל: שובו של מקצוען 7.00, 9.10
מיטשל: בר 51 7.15, 9.15
סמדר: ככורו של פריצי 7.15, 9.15

חיפה

ארמון: תרגיל לשוטרים מתחילים 4.30, 7.15, 9.10
אורדה: אלכס חולה אהבה 4.30, 7.00, 9.15
חן: שכרון חושים 4.30, 7, 9.15
עצמון: הקרב על הוורד 5, 7.00, 9.15
פאר: קרטה קיד 4.30, 6.45, 9
קרן אור המאורש: יחסים אסורים
רון: קוברה 4.30, 7.00, 9.15
אמפיר: זאב צעיר 4, 7, 9.00
אורלי: כחום הגוף 4.30, 6.45, 9

נתניה

שרון: כ"ס לשוטרים מתקדמים 8, 10
סטודיו: נאטי גאן 6, 8, 10

חולון

סבוי: קוברה 5, 7.30, 9.30
מגדל: כ"ס לשוטרים מתקדמים
ארמון: זאב צעיר 5, 7.30, 9.30
7.15, 9.30

בת־ים

עצמאות: קוברה 5, 7.15, 9.30

הרצליה

היכל: אלכס חולה אהבה 5.00, 7.30, 9.30
מלון דניאל: רמו 19.15, 21.30

באר־שבע

חן: אלכס חולה אהבה 4.30, 7.30, 9.40

תיאטרון

תיאטרוני ישראל

הערב, יום ב' 21.7

תיאטרון הבימה
יומן חוף ברייטון: 20.30
חדוד ונית – בכורה: 20.30
חתוות (מעל גיל 18) – בבימרתף 20.30

התיאטרון הקאמרי
תוות החיות – מחזמר –
הצגות אחרונות: 20.30
תקן – בצוותא: 20.30

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ב' 21.7 בשעה 20.30
"תקן".

שרותים ● עזרה ● התחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
קופ"ח — עין יהב — חולון.

חולון
אהרון — הופיין 52.
קופ"ח — עין יהב.

ירושלים
קופ"ח — מרפאת רוממה, רח' המ"ג 28.

נתניה
תרופה — הרצל 2.

פתח־תקוה
קופ"ח כללית — חיים עוזר.

רמת־גן
רמת — ז'בוטינסקי 65.

תל־אביב
בס — פרישמן 66.
קופ"ח כללית — אמסטרדם 7.

חיפה
יבנה — אבן סינא 7.

רחובות
כללית — בני משה.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר — כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב – בימים ב', ד', ו' - כירורגיה ופנימית. ילדים – כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב – בימים א', ג', ה' שבת - כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא - כל המחלקות – כל השבוע.

נתניה

● ביה"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים - כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

ביקור חולים - ילדים.
הדסה ע"כ - כירורגיה, אורטופדיה, א.א.ג.
שערי צדק - עיניים, פנימית.
משגב לדך - נשים.

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל
בתל־אביב — בימים א'–ה' בין השעות: 21.00—23.00; בלילות שבת וערבי חג בין השעות: 24.00—18.00. בשבתות ובחגים בין השעות: 21.00—15.00.
הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284449.
בחיפה: רחוב הנביאים 26, קומה ג', טל' 521564
פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות ושבתות וחגים מ־20.00 עד 24.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00—9.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה ג'. טל' 294869, 03־285822.

מרכז סיוע לקורבנות אונס
לדרום ואזור השרון, טל' 03־5234819 בימים א'–ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02־227171
ער"ן תל־אביב — טל' 03־261111
ער"ן חיפה — טל' 04־672222
ער"ן באר־שבע — טל' 057־418111
ער"ן נתניה — טל' 053־33516

סילוק מיטולים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ומוסד מידע טלפוני בימים א'–ה' ב־08.00–20.00, בימי ו' 08.00–15.00, טלפונים: 03־433300, 03־433500

יד ביד – ארגון קשבת בטלפון לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה ת"א – 226027 (24 שעות)
חיפה – 04־229488 (11.00–20.00)
נהריה – 04־920014 (11.00–20.00)
קו פתוח להורים במצוקה
בימי ב' ו־ה' – טל. 222732

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 5781111, רמלה — 101, טל' 221022, 08־221022, טלפון 063־93534, מבשן טל' 101, ים — טל' 5511111, באר־שבע — טל' 057־74767

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100. אילת — 244; חדרה — 22444.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה:
בימים א'–ה' 16.00
בימי ו' וערבי חג 11.30

מחיפה לבני־ברק וירושלים
א'–ו': 7.00

מתל־אביב לחיפה:
בימים א'–ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00

מתל־אביב לנהריה:
בימים א'–ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00

מחיפה, בת־גלים, לתל־אביב:
בימים א'–ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30

מנהריה לחיפה ותל־אביב:
בימים א'–ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.31, 16.33, 18.38
בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35
• הרכבה תעצור בימי א' בשבוע רק אחרי חג בלבד.

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה גבעתיים

הודעה עליפי סעיף 149 ו־151 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

גוש 6160 חלקה 593.
רח' ארלוזורוב 53, גבעתיים
תיק בניה מס' 1278

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה בקשה להקמת בית מגורים בן 3 קומות מעל קומת עמודים מפולשת עם הקלה של 6% ועוד 5% עבור מעלית, והקלה של 10% בקווי בניין צדדיים (2.70 במקום 3.00 מ').

לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לוועדה תוך המועד של 15 יום החל מיום הפרסום של הודעה זו. באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לאישורה של הוועדה.

תאריך: יולי 1986

יצחק ירון — יושב ראש הוועדה המקומית לתכנון ולבניה, גבעתיים

ועדת משנה לתכנון ולבניה עיריית באר־שבע

בעיריית באר־שבע,
משרד מהנדס העיר

הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

ניתנה בזה הודעה כי הוגשה לוועדת המשנה לתכנון ובניה באר־שבע בקשה למתן הקלה באחוזי בניה מתוכנית מפורטת.

מהות הבקשה: הקלה בגודל מגרש מהמותרים לפי התוכנית הנ"ל בחלקה 37 בגוש 38004, רח' מרדכי אנילביץ' 12.

כל המעוניין יכול לעיין בבקשה והתוכנית המצורפת אליה ללא תשלום, במשרד הוועדה המקומית בימים ובשעות שהמשרד פתוח לקהל.

כל הרואה עצמו נפגע או עלול להיפגע מעניין ההקלה, רשאי להגיש התנגדות לבקשה האמורה תוך שבועיים מיום פרסומה של הודעה זו בעתון.

ד"ר א. אביבי
יו"ר ועדת המשנה לתכנון ובנין עיר באר־שבע

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

הודעה לפי סעיף 149
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אישור לשימוש חורג ממותר במרתף למשרד חברה ל־5 שנים ברחוב יהודה הלוי מס' 95, גוש 6939 חלקה 12, תיק בניין 2/0006־095.

בעל קרקע או בניין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר / אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן־גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדויקת וטלפון.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותוגשנה לדיון בפני הוועדה הנ"ל.

ש. משפי — סגן ראש העיריה
יו"ר הוועדה המקומית
לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

מרחב תכנון מקומי, קריות

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965, כי במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה הוגשה בקשה להקמת שני מבנים. מבנה א' בחלקו בן ארבע קומות מעל מקלט ובחלקו בן 3 קומות מעל קומת חנויות ויציאות לגגג מבנה ב' בן שתי קומות. — בשדרות ירושלים 9, קרית ביאליק, גוש 11561 חלקה 26.

מהות הסטיה:
1. חריגה של 108.55 מ"ר מאחוזי הבניה המותרים המהווים 11% משטח החלקה.
2. הקלה של קומה אחת ממספר הקומות המותר.
3. הקלה בגובה מבני היציאות לגג.

כל המעוניין רשאי להגיש התנגדות למשרדי הוועדה המקומית שד' וייצמן 5 קרית מוצקין, תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו.

ע. לוי — יו"ר הוועדה המקומית
לתכנון ולבנית קריות

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז ת"א

מרחב תכנון מקומי רמת־השרון

הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מיתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב החליטה באישור שר הפנים, לאשר תכנית מס' 618 א' שינוי מס' 1 לתכנית מיתאר מקומית מס' 465 שינוי מס' 1 לתכנית שיכון ציבורי 3/30.

השטחים הכלולים בשינוי התכנית ומקומם: שטח התכנית 7538 מ"ר גושו 6551 חלק מחלקה 274 גוש 6574 חלקות 104, 105, 106.

עיקרי הוראות התכנית:
1) הרחבת דירות כפי המסומן בתשריט.
2) שינוי קו בנין צדדי.

הודעה על הפקדת השינוי פורסמה בילקוט הפרסומים 3250 תשמ"ה עמ' 1967. השינוי האמור, בצורה שאישרה הועדה המחוזית כיחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת־השרון, וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב

ועדת המשנה לתכנון ובניה מרחב תכנון מקומי ראשון־לציון

הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה־1965

תאריך: 15.7.86

ניתנת בזאת הודעה כי הוגשה לוועדת המשנה לתכנון ובנייה ראשל"צ, בקשה למתן הקלות חלקה 1980/79, בגוש 3926 רחוב הרבנים 4, לפי תכנית מתאר/תכנית מפורטת, נמצאת החלקה הנ"ל באזור מגורים ג' ומותר לבנות עליה — בית מגורים 4 קומות. בקשת בעלי החלקה: — הקלה 5% עבור מעלית.

לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לוועדה תוך מועד של 15 יום, החל מיום פרסום הודעה זו.

באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לאישור.

מ. ניצן, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ובנייה ראשון־לציון

ועדת המשנה לתכנון ובניה מרחב תכנון מקומי ראשל"צ

הודעה לפי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

ניתנת בזאת הודעה כי הוגשה לוועדת המשנה לתכנון ובניה ראשל"צ, בקשה למתן הקלות חלקה 481 בגוש 3929 רח' אוסישקין סינת קל"ל לפי תכנית מתאר/תכנית מפורטת. נמצאת החלקה הנ"ל באזור מגורים ג' ומותר לבנות עליה בית מגורים 4 קומות.

בקשת בעלי החלקה: הקלה 5% למעלית.

לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לוועדה תוך מועד של 15 יום, החל מיום פרסום הודעה זו.

באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לאישור.

מ. ניצן, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ובניה — ראשון־לציון

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה

הודעה

עלי־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי מר שמואל רז לאישור שינוי יעוד חלק מדירת מגורים למשרד ברחוב החלוץ מס' 54 חלקה 37 בגוש 10863.

אפשר לעיין בבקשה במחלקה לפיקוח על הבניה, בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה' בין השעות: 08.00 — 11.30.

המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום זה.

איתמר יונביץ
מהנדס העיר

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת־גן

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה: ר"ג (להלן — הוועדה המקומית) בקשה להתרת הקלה בנכס בגוש 6158 חלקה 217, רחוב שד' ירושלים מס' 3 — רהיינו: תוספת 6% משטח החלקה, 10% הקלה בקווי בנין צדדיים ותוספת 5% משטח החלקה עבור מעלית.

על המעוניין הרואה את עצמו נפגע על ידי אישור ההקלה הנ"ל יוכל לעיין בתכנית ולהגיש התנגדות מנומקת לפרטיה. וההתנגדות צריכה להימסר לידי הוועדה המקומית במשרדי אגף ההנדסה רח' המעגל 26 ר"ג תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעתונות.

אורי עמית — ראש העיר
יו"ר הוועדה המקומית
לתכנון ולבניה, רמת־גן

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה: מרחב תכנון מקומי בת־ים

הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה־1965

ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לוועדת המשנה לתכנון ולבניה בת־ים בקשה למתן היתר בנייה על חלקה מס' 69 בגוש 7128 הנמצאת ברח' מצדה 4, לפי תכנית מפורטת נמצאת והחלקה הנ"ל באזור שיעודו מגורים.

מבקשים הקלה בתכנית הבינוי.

לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל, יגיש התנגדותו לוועדה המקומית תוך 15 יום, מיום פרסום הודעה זו.

אהוד קנמון
יו"ר הוועדה המקומית
לתכנון ולבניה – בת־ים
21.7.86

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965

מרחב תכנון מחוז המרכז

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה המרכז הופקד שינוי תכנית הנקרא "שינוי תכנית מתאר מקומית מס' 40/מח" ביחד עם התשריט המצורף אליו.

עיקרי הוראות השינוי: קביעת אזור תעשיה, שינוי יעוד מקרקע חקלאית לאזור תעשיה.

אלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 3777 חלק מחלקה 16, גוש 3780 חלק מחלקה 1, 9, קיבוץ שעלבים.

כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל מעוניין בקרקע, בבניין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המחוזית האמורה. עליה לכלול פירוט ההתנגדות ולהיות מלווה בתצהיר חתום ע"י עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

א. זהבה, מ"מ יו"ר הועדה
המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז
תאריך: 20.7.86

מסקנות ועדת החקירה הסובייטית:

הפרות גסות של התקנות וניסויים ללא פיקוח גרמו האסון בצ'רנוביל

ההודעה אינה מציינת התקנות שהופרו ומה אופי הניסויים ■ דיפלומטים מציינים שהדו"ח חריף ומגלה עובדות, אך במערב מגיבים בספקנות ומעלים שורת שאלות שאין עליהן מענה — כולל הספק בדבר מידת אמינותו של הכור מהדגם שהתפוצץ, והאפשרות שתוכנן באופן גרוע

מוסקבה. — ניסויים שנערכו ללא פיקוח הולם גרמו לאסון בתחנת־הכוח הגרעינית בצ'רנוביל — נאמר בהודעה שפירסמו השלטונות הסובייטיים.

ההודעה מטילה את האחריות לאסון על עובדים בתחנת הכוח ועל פקידי ממשלה.

הדו"ח של ועדת החקירה הממשלתית, שנתמנתה לחקור את נסיבות האסון, קובע כי התקלה ארעה בגלל מישגה אנוש.

הדו"ח מטיל על פועלים ועל עובדי מדינה בכירים את האחריות „להפרות גסות" של התקנות, כשאיפשרו לערוך ניסויים ללא פיקוח נאות. עד כה כבר פוטרו שישה אנשים.

דיפלומטים בבירה הסובייטית אמרו, כי לפי הסטאנדרטים הסובייטיים ואפילו לפי אלה המקובלים במערב, הדו"ח חריף ומגלה עובדות. הפעם מסרו השלטונות פרטים רבים יותר על הרקע לאסון.

במערב מגיבים על הדו"ח בהצגת כמה שאלות על נושאים סתומים: מה אופי הניסויים שנערכו במפעל? כיצד גרמו להתפוצצות ולדליקה? האם רק מישגה אנוש היה אחראי, או האם היו גם בעיות טכניות, שהעובדים לא הצליחו לגבור עליהן? למה לא פונו התושבים, אלא רק שבוע אחרי האסון? למה לא פוטר שר האנרגיה, אנטולי מאיורץ, שנתמנה על ידי גורבצ'וב, יחד עם אלה הכפופים לו?

בדו"ח נרמז, שבקרוב יש לצפות לפיטוריהם של פקידים נוספים.

הדו"ח כלל רק רמז קל באשר לאפשרות שהכור תוכנן בצורה גרועה או היה בו פגם טכני. רמז זה מוצא את ביטויו בקריאת ה„פוליטביורו" לשיתוף פעולה בין־לאומי, כדי לפתח דור חדש של תחנות־כוח גרעיניות ובטוחות. (עי"ד)

פליטים מהמזה"ת זורמים לברלין המערבית

ברלין המערבית. — שלטונות ברלין המערבית נאלצו להקים אוהלים ולפנות בית־ספר תיכון, כדי להעניק מקלט לזרם של פליטים, שהגיעו בסוף השבוע שעבר מהמזרח התיכון, דרך גרמניה המזרחית. פקידים התאוננו, כי רק בקושי הם מצליחים להתמודד עם המצב.

בואם של הפליטים מבקשי המקלט, רובם מלבנון ומאיראן, גרם למתיחות בין שתי הגרמניות. דובר המשרד לעניינים סוציאליים בברלין המערבית ציין, כי המצב מתוח, משום שבמהלך סוף השבוע עד אתמול בבוקר, הגיעו לעיר 317 פליטים נוספים המבקשים מקלט.

במחצית הראשונה של חודש זה הגיעו לברלין המערבית 2,500 פליטים. גרמניה המזרחית הסכימה בפברואר לא לאפשר מעבר פליטים לגרמניה המערבית, אם אין הם מצויידים בוויזה של ממשלת בון, אך השלטונות המזרח־גרמניים מסרבים לפעול בהתאם לנוהג זה כאשר מדובר באנשים המבקשים להגיע לברלין המערבית.

(עי"ד)

גדל נטל החוב של המדינות החייבות: בראזיל ומקסיקו בראשן

סך כל החובות של 159 הלוות העיקריות בעולם: 821 מיליארד דולר ■ דרא"פ — היחידה שהצליחה לצמצם במעט את חובה

באזל. — נטל החובות החיצוניים של המדינות השקועות בחובות גדולים תפח בשנה האחרונה, לפי נתונים שפורסמו אתמול.

לפי דו"ח משותף של הבנק לסילוקין בין־לאומיים והאירגון לשיתוף פעולה כלכלי ולפיתוח, הגיע החוב החיצוני של 159 הלוות העיקריות בעולם בסוף שנת 1985 ל־821.39 מיליארד דולר, לעומת 747.54 — מיליארד דולר בסוף 1984.

בראזיל היא המדינה בעלת החוב החיצוני הכבד ביותר. סכום חובותיה הגיע בסוף 1985 ל־83.87 מיליארד דולר, לעומת 83.04 מיליארד דולר בסוף שנת 1984. את המקום השני תופסת מקסיקו, שחובה הגיע ל־78.25 מיליארד דולר, לעומת 76.33 מיליארד דולר בסוף 1984.

דרום־אפריקה היא אחת המדינות המעטות שצימצמו את נטל החוב שלהן — 18.08 מיליארד דולר בסוף 1985 לעומת 18.18 מיליארד בסוף 1984.

דרום־קוריאה היתה חייבת בסוף 1985 יותר מ־40 מיליארד דולר, לעומת קרוב ל־37 בסוף השנה הקודמת.

חובותיה של ארגנטינה גדלו ל־32.33 מיליארד דולר, לעומת 27.92 מיליארד ב־1984.

חובות יוגוסלביה הגיעו ל־12.73 מיליארד דולר לעומת 11.58 מיליארד דולר שנה קודם לכן.

(עי"ד)

שר החוץ הבריטי יוצא לדרא"פ; ינסה להשיג שיחרורו של מנדלה

מלכת בריטניה מודאגת מהקרע בחבר העמים הבריטי נוכח עמדתה הקשוחה של תאצ'ר — נגד הטלת סנקציות על דרא"פ

לונדון. — המלכה אליזבת השניה מודאגת ביותר נוכח הקרע בחבר העמים הבריטי על רקע הפולמוס בדבר הטלת סאנקציות על דרום־אפריקה — מדווחים עתוני בריטניה.

לדברי „סאנדי טיימס", הזהירה מלכת בריטניה את ראש ממשלתה, מרגרט תאצ'ר, מפני הסכנה הנשקפת לארגון, נוכח אי־נכונותה לנקוט צעדים מוחשיים כלשהם נגד שלטונות פרטוריה.

כמה ממדינות חבר העמים הבריטי וביניהן זאמביה, איימו בפרישה מחבר העמים אם לא תשנה תאצ'ר את עמדתה ולא תצטרף לדרישה להטיל סאנקציות, כדי לאלץ את הממשלה הדרום־אפריקנית לשים קץ למדיניות האפרטהייד.

„סאנדי טיימס" מסתמך על תידרוכים ללא תקדים של יועצי המלכה, שאמרו, כי המלכה סבורה שגישתה של תאצ'ר, היא לעתים קרובות „חסרת תשומת לב, חותרת לעימות ומטפחת קרע חברתי".

בעקבות העמדה הנוקשה שנוקטת תאצ'ר, מוטלת בספק עריכת משחקי חבר העמים, האמורים להיפתח ב־24 ביולי באדנבורו. אתמול הודיעו הודו, חמש מדינות האיזור הקאריבי ושתי מדינות אפריקניות, כי לא ירשו לספורטאים שלהן להשתתף במשחקים.

בינתיים נמסר, כי שר החוץ הבריטי, סר ג'פרי האו, יצא השבוע לדרום־אפריקה, מתוך תקווה שיעלה בידו לאחות את הקרעים בחבר העמים הבריטי על־ידי שחרורו של המנהיג השחור נלסון מנדלה. (ע"צ, עי"ד)

הבישוף דסמונד טוטו (משמאל), בפגישתו אתמול ביוהאנסבורג עם מנהיג האיגודים המקצועיים הנורווגיים, קארה סאנדגראן, לקראת התכנסותם עם מנהיגי האיגודים המקצועיים מבריטניה, מארה"ב ומגרמניה המערבית, שבאו לדרום־אפריקה כדי לעמוד מקרוב על מאבקם של השחורים. (צילום איי.פי.)

מרחב תכנון מקומי

עירון „ואדי עירה"

הודעה על הכנת תכניות מיתאר מקומיות ותכניות מיתאר מפורטות

בהתאם לסעיף 77 לחוק התכנון והבניה התשכ"ה–1965 ניתנת בזה הודעה כי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה עירון „ואדי עירה" החליטה להכין תכניות מיתאר מקומיות ותכניות מיתאר מפורטות במרחב עירון במקומות הבאים:

1. תחום שיפוט עיריית אום־אל־פחם — שינוי בתכנית ג/470.
2. תחום שיפוט מועצה מקומית בקה־אל־גרביה — שינוי לתכנית ג/483.
3. תחום שיפוט מועצה מקומית כפר קרע — שינוי בתכנית מיתאר ג/569/א.
4. תחום שיפוט מועצה מקומית ערערה — שינוי לתכניות ג/507, ג/464, ג/465.
5. לכפר ערה — שינוי לתכניות ג/463.
6. לכפר ולשה — שינוי לתכנית ג/519/א.

מ. מסאררוה, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה עירון

2.6.1986

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

מרחב תכנון מקומי עירון

מרחב תכנון מקומי מנשה

הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מיתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965 כי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז חיפה החליטה לאשר באישור שר־הפנים, שינוי תכנית מיתאר מקומית הנקראת תכנית מס' ג' – 1050 – עין סהלה, שינוי תכנית זו מהווה שינוי לתכניות הבאות: ג/400 — תכנית מיתאר לשטח הגלילי של מחוז חיפה, ג/766 — שכונה צפונית בעין סהלה.

הודעה על הפקדת שינוי התכנית פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3147, תשמ"ה, עמ' 968. השינוי האמור בצורה שבה הוועדה המחוזית אישרה אותו, ביחד עם התשריט המצורף אליו הופקד במשרדי הוועדה המקומית האמורה וכן במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה עירון.

וכל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

משה גלזנר, יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז חיפה

סיון תשמ"ו, יולי 1986

הסתדרות השומר הצעיר

הנהגה ראשית

הסעות להכנה של סמינר צופי־נוער. ביתות י. 22.7.86

אוטובוס מס' 1 8.00 — מבריכת גלית ליד אליהו.

אוטובוס מס' 2 9.00 — ליד הסופר בקרית אליעזר, חיפה.

השעה שצויינה, זו השעה בה האוטובוסים זזים. נא לדייק.

חזק ואמץ

מזכירות

סמינר מד"צים ממשיכים

הסמינר מתקיים בקן בתיים ולא בקן ק. שרת כפי שפורסם.

מתחנה מרכזית קו 85. יורדים ברח' יוספטל. הקן נמצא ברח' מיסמבאום. הגיעו עד השעה 10.00, מחר יום ג' ת"ז 22/7.

ציוד הכרחי: חולצה שומרית, בגדים ארוכים, שק שינה, בגדים וכלי כתיבה.

עיוור ביום שישי לקראת צהריים.

חזק ואמץ ולהתראות

ראובן וסמדר

הסורים מחרימים דלק לבנוני

פאריס. — יותר ממיליון ליטר בנזין, שנשלחו על־ידי ממשלת לבנון לבקעה, כדי לשים קץ למחסור בדלק, הוחרמו על ידי קציני המודיעין הסוריים במבואות העיירה ריאק אל אחמר, אשר הורו לאנשיהם ללוות את המיכליות ולהעבירן לסוריה.

העתון „אלטליעה־אל ערביה", המוסר על כך, מוסיף, כי קציני המודיעין עצמם מפקחים על תחנות הדלק בבקעה וכל אימת שנפרק מהן דלק, הם מניחים ידם עליו ומוכרים אותו בתלושים.

חברות שוויציות מכינות מקלט ל„יום סגריר"

ציריך. — חברות שוויציות הכינו תוכניות חירום להעברת משרדיהן הראשיים לקנדה, אם תפרוץ מלחמה.

משרד החוץ השוויצי הודה במהלך חודש זה, כי חתם לפני שנה על מסמך הבנה סודי עם שלטונות אוטאווה. מסמך זה קובע, שחברות שוויציות יוכלו להעביר את משרדיהן הראשיים לקנדה מיד עם פרוץ מלחמה.

משרד המשפטים השוויצי גילה, כי כ־100 חברות כבר הכינו תוכניות על־פי הסכם סודי זה. דובר של תשלובת המזון נסטלה, החברה התעשייתית הגדולה ביותר בשוויץ, אמר בהקשר זה: „מחובתה של כל חברה תחושת אחריות לטווח ארוך לחשוב על מה שלא נותן להעלות על הדעת".

נראה כי ממשלת שוויץ חששה את התוצאות המשפטיות להעלת המשרדים הראשיים של חברות שוויציות בקנדה עד ב־1985, בזמן מלחמות העולם, אז נודע על עצה המאפשר לחברות לשנות את מענן, תוך כדי שמירה על הבעלות השוויצית, במצב חירום. עתה מתברר, שקנדה הציעה לשוויץ את הוותיקות של ממשלה יציבה ודמוקרטית, מיקום הרחק ממוקדי סכסוך אפשרי ואווירה ליברלית כלפי אנשי עסקים.

„אין אנו מדברים על העברת בתי חרושת, רק על העברת משרדים משפטיים", אמר תעשיין שוויצי.

בזמן מלחמת העולם השניה, חששו חברות שוויציות, שאם הנאצים יפלשו לארצם, יפלו לידיהם חברות שוויציות. אילו קרה הדבר, היתה נשקפת סכנה של החרמת רכושן של החברות הגדולות לייצור מוצרים כימיים, כרכוש האוייב בארצות זרות, כפי שקרה לסניפי החברות הכימיות הגרמניות בארה"ב ומדינות אחרות במלחמה.

כמה חברות מצאו את הפתרון הבא: הן הקימו חברות־אחיות חדשות בחו"ל. נסטלה הקימה את החברה הפאנאמית אונילאק ורוש הקימה את החברה סאפאק, שמשרדה הראשי במונטווידאו, אך מושבה המשפטי בקנדה. (עי"ד)

כתב ה„ניו־יורק טיימס" שנעצר בסין בחשד ריגול יורשה להפגש עם רעייתו

פקין. — כתב „ניו־יורק טיימס", הבריטי ג'ון ברנס, שנעצר על־ידי משטרת סין כחשוד בריגול, יורשה להיפגש היום עם רעייתו ועם פקידי השגרירות האמריקנית — אמרו אתמול פקידים סיניים לעובדי השגרירות הבריטית.

ברנס, אזרח בריטי, נעצר ביום ה', לאחר שערך סיור אופנוע במרכז סין בתחילת החודש. בשבת הגיע לפקין עורך העתון, א.מ. רוזנטל, כדי לנהל מו"מ על שיחרורו של הכתב. הוא אמר, כי לדעתו נעצר האיש בגלל אי־הבנה.

פקידים סיניים הודיעו לשגרירות הבריטית, כי ברנס נעצר כחשוד בכניסה לאיזור שהגישה אליו אסורה על זרים, איסוף מידע מודיעיני וריגול.

ברנס, בן 41, כלוא במרכז המעצר פאו ג'ו, שטח ענקי, מוקף חומות גבוהות וחוטי חשמל, בחלק הצפוני של פקין.

מובארק תיאר בצבעים קודרים הכלכלה המצרית וביקש פריסת־חובות

קאהיר. — הנשיא חוסני מובארק אישר אתמול אישית, כי מצרים מבקשת פריסה מחודשת של חובותיה, הנאמדים ב־36 מיליארד דולר, אך הטעים כי אין המדינה יושבת על „פיסגת הר געש".

בנאום שהשמיע בכנס של המפלגה השלטת, המפלגה הדמוקרטית הלאומית, תיאר מובארק בצבעים קודרים את מצבה הכלכלי של מצרים בעקבות „הירידה העצומה במחירי הנפט בעולם".

הוא ציין, כי מצרים תפסיד 1.2 מיליארד דולר בהכנסות מנפט בעקבות הירידה במחירי הנפט, והתנבא שגם הכנסות מטבע זר ממקורות אחרים יצטמצמו.

בנקאים בקאהיר אמרו, כי מצרים מפגרת ב־8 חודשים בהחזרת כ־1.1 מיליארד דולר. לפי נתונים של קרן המטבע הבינלאומית, היו התחייבויותיה של מצרים להחזרת חובות בשנת הכספים שהסתיימה ב־30 ביוני — 14 מיליארד דולר.

מובארק הודה לראשי ממשלות איטליה, בריטניה, צרפת וגרמניה המערבית על נכונותם לתמוך בבקשתה של מצרים לקבל מקרן המטבע הבינלאומית סיוע לשיפור מאזן התשלומים שלה. הוא הביע הערכה גם לנשיא ארה"ב, רונלד רייגן, על „ההבנה וההערכה שגילה למאמציה של מצרים להתמודד עם בעיותיה הכלכליות."

אשר לבעיות כלל־ערביות, אמר מובארק, כי הוא מודאג מהמשך המלחמה בין איראן לעיראק, „המאיים על הבטחון האסטרטגי של העולם הערבי ועל גורל העם האירני."

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 18.7.86

	היחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
דולר אמריקני	1	1.46	1.53	1.4892	1.5078	1.4976
לירה שטרלינג	1	2.19	2.30	2.2338	2.2617	2.2486
מרק גרמני	1	0.68	0.71	0.6917	0.7003	0.6946
פרנק צרפתי	1	0.21	0.22	0.2142	0.2169	0.2151
גילדן הולנדי	1	0.60	0.63	0.6139	0.6215	0.6163
פרנק שווייצרי	1	0.84	0.88	0.8522	0.8628	0.8550
כתר שבדי	1	0.21	0.22	0.2109	0.2136	0.2120
כתר נורווגי	1	0.19	0.20	0.1991	0.2016	0.2003
כתר דני	1	0.18	0.19	0.1846	0.1869	0.1855
מרק פיני	1	0.28	0.30	0.2933	0.2970	0.2900
דולר קנדי	1	1.06	1.11	1.0822	1.0957	1.0882
דולר אוסטרלי	1	0.92	0.99	0.9514	0.9633	0.9567
ראנד דר' אפריקני	1	0.35	0.58	0.5763	0.5835	0.5796
פרנק בלגי	10	0.32	0.34	0.3355	0.3397	0.3367
שילינג אוסטרי	10	0.97	1.01	0.9840	0.9962	0.9882
לירה איטלקית	1,000	0.99	1.05	1.0073	1.0199	1.0110
ין יפני	100	0.93	0.97	0.9458	0.9576	0.9498

עובדי מש' התעשייה והמסחר מתכוונים להחריף העיצומים

נתק בין העובדים לשרון בגלל דרישתו לבטל עתירתם לבג"ץ

מאת כתבנו לענייני עבודה

עובדי משרד התעשייה והמסחר חידשו בסוף השבוע את העיצומים לאחר שחל נתק בינם לבין השר אריאל שרון. לכתבנו נמסר, כי בדעת העובדים להחריף בהדרגה את העיצומים עד כדי שיתוק העבו.־ה לחלוטין.

במסגרת העיצומים משבשים העובדים את העבודה במחסני האספקה של חיטה, בשר ומוצרים אחרים ומעכבים מתן רשיונות יבוא.

ועד העובדים פנה לפני שבוע וחצי לבית־הדין הגבוה לצדק בעתירה נגד השר שרון ומינויי נספחים כלכליים בחוץ־לארץ. השופט אהרון ברק הוציא צו מניעה האוסר יציאת שני נספחים לארצות הברית ולגרמניה והורה לשר לנמק תוך 45 יום מדוע לא יבטל את מינוי הנספחים.

בעקבות הצו נענו העובדים לבקשתו של מחזיק תיק עובדי התעשייה והמסחר בהסתדרות, אהרון הנדלמן, וחזרו לעבודה סדירה.

פגישה שתוכננה לסוף השבוע בין העובדים לשר שרון בוטלה לאחר ששרון דרש מהעובדים לבטל עתירתם לבג"ץ ואלה סירבו לעשות זאת.

בהגיבו על הנתק בין השר לעובדים אמר אמש הנדלמן, כי דרישתו של השר לבטל את העתירה גובלת בחוצפה.

ההסתדרות מעניקה גיבוי מלא לצעדי העובדים.

טלקס

● חשש לכלבת באיזור ירושלים

במושב שדות מיכה, הסמוך לעיירה בית־שמש, נמצא שועל מת נגוע בכלבת — מסר אתמול רופא מחוז ירושלים במשרד הבריאות, ד"ר יהושע שטורק.

הרופא המחוזי ביקש מכל מי שבא במגע עם השועל או עם כלבים שבאו עימו במגע לפנות בדחיפות ללשכת הבריאות בירושלים. כן ביקש מהציבור שיודיע טל לווטרינר העירוני של משרד־הבריאות על חיות בר משוטטות, כמו כלבים ושועלים.

כל מי שבא במגע עם חיות כאלה מתבקש לרחוץ היטב את ידיו ולפנות ללשכה המחוזית. אם תימצא חיה מתה, יש להודיע למשרד־הבריאות. **יצחק שור**

● חיל האוויר — אלוף צה"ל בשחמט

שחמטאי חיל־האוויר זכו אתמול במקום הראשון באליפות צה"ל לשחמט בקבוצות שנערכה בבית גולדמינץ בנתניה. לאחר מאבק דראמטי עם שחמטאי מפקדת חילות השדה, שמרו האוויראים על תואר האלוף בו זכו גם אשתקד.

שחמטאי חיל־האוויר צברו 24 נקודות בתחרות בה השתתפו 9 קבוצות. במקום השני זכתה מפקדת חילות השדה — 21 נקודות ובשלישי פיקוד המרכז — 20 נקודות. הצטיין בתחרות מאיר נסקיר מהקבוצה המנצחת שצבר 7 נקודות ב־8 משחקים.

אבי אמיר

● „יוצאי המזרח מצמיחים כנפיים לשלום"

„הקמת התנועה „המזרח אל השלום" ויסוד „הועד לדיאלוג ישראלי־פלשתינאי" מהווים את אחת התופעות המרנינות ביותר בשנים האחרונות, מחזקים את האמונה ואת התקווה שהשלום אפשרי ומצמיחים מחדש כנפיים לחזון השלום".

דברים אלו אמר ח"כ ויקטור שם־טוב בעצרת חגיגית שהתקיימה באולם תל־אור בירושלים בהשתתפות מאות אנשים שבאו לציין מלאות שלוש שנים ליסודה של התנועה „המזרח אל השלום".

ד"ר אחמד אלטיבי, מזכיר חוג האקדמאים הערביים, הביא את ברכתו החמה לעצרת ועמד על יחסות הגורל בין שני העמים, היהודי והפלשתינאי. בעצרת נכחה קבוצה גדולה של תושבים פלשתינים מריפיח שנציגם בירך בערבית. הקהל קיבל את הברכות במחיאות כפיים ובתשואות. (שע"ח)

● גוברת האבטלה בדליית אל־כרמל

מזכיר האיגוד המקצועי בדליית אל־כרמל, מוסבאח חלבי, התריע על הגידול באבטלה בכפר – מ־60 מובטלים לפני שנה ל־200 שנרשמו בחודש יוני השנה.

חלבי מסר, כי בין המובטלים ישנם קצינים משוחררים ששירתו בצבא הקבע שנים רבות, אשר מתקשים למצוא עבודה הן במיגזר הציבורי והן במיגזר הפרטי.

טענו מוסיף, כי מספר חיילים משוחררים נקלטו באחרונה במפעל הקטסטיל „פוליגון". תזקוק חולה של קניין מעילים מארה"ב.

ירון זליג

● ננעל פסטיבל הפולקלור בחיפה

„אני מאחל לעצמנו שהשמחה ואחוות העמים ששררו בחיפה בפסטיבל הפולקלור הבינלאומי ה־ ישמשו לשרור בעיר" – אמר ראש עיריית חיפה, אריה גוראל, בטכס נעילת הפסטיבל שננעל במוצאי שבת בהיכל הספורט ברוממה.

במסגרת פסטיבל הפולקלור, שנמשך שבוע נערכו 16 מופעים של להקות מחול, זמר ונגינה מ־10 ארצות.

עו"ד התיירות, אברהם שריר, הביא את ברכת הממשלה בערב הנעילה והדגיש, כי „הוכח פעם נוספת שבישראל, נוסף על הנופים והאתרים, אנו יודעים גם להציע נופשים ארוחים".

במופעי הפסטיבל צפו כ־30 אלף איש ברחבי הארץ.

ירון זליג

משרד־החינוך מתכנן פנימיה לילדי ישראל המחוננים

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

מנכ"ל משרד־החינוך־והתרבות, אליעזר שמואלי, מתכנן הקמת פנימיה ארצית למחוננים. לכתבנו נודע, כי תורם יהודי־אמריקני מוכן להשקיע בפרוייקט זה כ־18 מיליון דולר, אולם בשל ויכוח בין שמואלי לקולק לא יוקם בית־הספר, לפי שעה, בתוך ירושלים. במשרד־החינוך נשקלות אפשרויות להקים את המוסד בהרי יהודה.

קולק סבור, שדי בקיומו של בית־ספר להעשרת מחוננים, שם לומדת כל קבוצת גיל יום בשבוע, ואין צורך לבודדם בבית־ספר אליטרי. מאחוז אחד מכלל התלמידים נחשבים כמחוננים, בעלי מנת משכל של 140־150. הם מצטיינים בכושר המשפט ובתיאבון אינטלקטואלי נדיר. אולם המבחנים הקיימים אינם מסוגלים לאתר מחוננים בתחומי מדעי הרוח, האמנויות והמנהיגות, משום שמחוננות ויוצרנות בתחומים אלה הם פונקציה של נסיון ותבונת חיים, ולא רק של כשרון. כשני שלישים מן המחוננים שאותרו בישראל הם בנים וכ־90 אחוז הם בעלי כשרונות בתחומים המדעיים.

ממשרד־החינוך נמסר אתמול, כי השנה טיפל המשרד ב־8000 ברוכי כשרון בכל הארץ בשלוש דרכים: הקמת חוגי העשרה בשעות אחה"צ, הקמת פרוייקטים להעשרת יום לימודים בשבוע ולימודים במסגרת נפרדת, אם במסגרת כיתות ואם במסגרת בית־ספרית.

שר־החינוך־והתרבות, יצחק נבון, מייחס לטיפול במוכשרים חשיבות עליונה. לפי הנחייתו אותרו וטופלו השנה תלמידים ברוכי כשרון גם בקרב שכבות חלשות, במיוחד בבאר־שבע ובגליל התחתון.

מנהלת היחידה למחוננים במשרד־החינוך, ד"ר בלנקה בורג, דיווחה, כי השנה אובחנו וטופלו כ־3 אחוזים מכלל אוכלוסיית התלמידים. מכון סאלד בדק 30,000 תלמידים מבין אלה שנשלחו לבדיקות בידי המורים ובמקרים מסויימים גם לפי בקשת ההורים.

בתשמ"ו הוקמו חוגים משותפים לתלמידים מבתי־ספר ממלכתיים וממלכתיים־דתיים בפיתוח ג'־ט'. חוגים כאלה פועלים עתה לא רק בערים הגדולות, אלא גם ב־93 שכונות מצוקה ועיירי פיתוח.

מספר בני הנוער המשתתפים בחוגים לנוער שוחר מדע באוניברסיטאות הגיע השנה ל־6800, לעומת 2900 לפני חמש שנים.

השופט: כפר קאסם למד משהו משכנתו הגדולה פתח־תקווה

הוארך מעצרם של חשודי הקטטה בין דתיים מוסלמים לחילוניים

מאת ניצה רימון, כתבת „על המשמר"

מעצרם של 15 תושבי כפר קאסם, החשודים במעורבות בקטטה שפרצה בכפר בליל שבת בין דתיים מוסלמים לחילוניים, הוארך אתמול בבית־משפט השלום בכפר־סבא ב־48 שעות.

כזכור, החלה המהומה כאשר מאמינים שיצאו מהמסגד — שם נשא השייח' עבדאללה עיסא בן נימר דרשה הקוראת למלחמת חורמה נגד החילונים המאכלסים את בתי־הקפה ביום השישי הקדוש ושותים בירה האסורה למוסלמים — התנפלו על יושבי בית־הקפה הסמוך ובמהלך הקטטה ההמונית שהתפתחה נפצעו שלושה מתושבי הכפר ונזקקו לטיפול בבית־חולים.

השופט אהרון כהן קבע בהחלטתו, כי החשודים היו מעורבים באופן פעיל בקטטה, ומאחר שיש לשמור על השקט בכפר — ציווה להאריך את מעצרם. „מסתבר שכפר קאסם למד משכנתו הגדולה פתח־תקווה" — כתב השופט בהחלטתו. בין העצורים, השייח' עבדאללה עיסא בן נימר. החשוד כי הסית את התוקפים לעשות שפטים בתושבי הכפר החילוניים.

גילה ערער לביהמ"ש העליון על הרשעתו וחומרת עונשו

אהרון (רוני) גילה, שהורשע בבית־המשפט המחוזי בירושלים בכך שלא הזהיר את חבלן משמר הגבול סולימן חירבאווי בשעה שפירק מטען חבלה בביתו של ראש עיריית אל־בירה, איברהים טאוויל, למרות שידע על הימצאות המיטען, עירער אתמול לבית־המשפט העליון.

בהתפוצצות המטען איבד חירבאווי את מאור עיניו.

אהרון גילה הורשע בבית־המשפט המחוזי בירושלים באי־מניעת פשע, מירמה, הפרת אמונים, חבלה ורשלנות ונדון למאסר שנה בפועל. ערעורו לבית־המשפט העליון מתייחס הן להרשעה והן לחומרת העונש.

באמצעות עו"ד יעקב רובין טוען גילה, כי ידיעותיו אודות המטען לא עלו על אלה של כל הנוגעים בפרשה, לרבות אלה של מפקדו של החבלן חירבאווי בעצמו. העובדה שגילה היה סמוך לחבלן ומהתפוצצות הועף ונפצע, מעידה לטענתו על כך שלא ידע אודות המטען ומקום הימצאו.

בערעור נטען, כי טעה בית־המשפט המחוזי בירושלים כשקבע כי היתה מוטלת על גילה חובת דיווח על תוכן ההודעה שנמסרה לו מפי שלמה לויתן על מטען חבלה אפשרי. בערעור נטען, כי העדים עמוס טרסמן ושמואל פניאל, שהיו מפקדי נפת רמאללה בתקופות שונות, העידו כי אילו היו במקומו של המערער גם הם לא היו מעבירים כל דיווח לממונים עליהם. הם הודו כי כמפקדים לא היו עושים כל שימוש במידע שכזה.

גילה גם טוען, כי בית־המשפט המחוזי טעה כאשר קבע שהוא היה המפקד בשטח, הוא טוען כי פיקודו היה פורמלי בלבד ולא היו לו כל סמכויות של מפקד צבאי ואף לא מרות על החבלן חירבאווי ודרך פעולתו.

בעניין חומרת העונש נטען, כי העונש שהוטל עליו בית־המשפט הוא כבד במיוחד בהתחשב בנסיבות המקרה ונסיבותיו האישיות. נטען כי הוא אב לחמישה ילדים, מפרנס יחיד, עברו נקי, הוא בעל אישיות חיובית וכשלונו היה חד־פעמי. הוא נפגע בעת האירוע וכבר נענש בכך שפוטר מהצבא. נטען כי העונש שהוטל עליו חסר כל פרופורציה גם בהשוואה לעונש בן שלושת החודשים שהוטל על שלמה לויתן. (עתי"ם)

● תוכנית לימודים ראשונה מסוגה לשיפור איכות הסביבה הופיעה מטעם המרכז לתוכניות לימודים במשרד־החינוך־והתרבות.

לחגית נמרוד ולמשפחה

משתתפים באבלכם הכבד במות

האב

בשער־הגולן

חברי קיבוץ שניר

בפלילים

רופא נענש על מתן אישורי מחלה כוזבים

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

ד"ר מירון אולקנצקי, רופא בן 44 מאשדוד, נידון אתמול לשנה מאסר על־תנאי לאחר שהורשע בעבירות של מירמה והפרת אמונים.

ד"ר אולקנצקי הורשע על־פי הודאתו כי בשנים 83־85, בעת ששימש כרופא בקופת־חולים כללית באשדוד, סיפק ל־3 אנשים 6 תעודות רפואיות המעידות על מחלה כביכול. התעודות שימשו לקבלת פטור משירות מילואים. תמורת תעודות המחלה הכוזבות קיבל הרופא תשלומים של 10 עד 20 ש"ח.

שופט בית־המשפט המחוזי, יצחק שבתאי, אמר בהכרעת הדין: „אני מתפלא כיצד נקלע הנאשם למעשים מסוג זה תמורת 'דווח' כספי מיזערי, שאינו שווה הכתמת שמו והמוניטין שלו כרופא".

השופט הרשיע את הנאשם ב־6 עבירות של מירמה והפרת אמונים וב־6 עבירות של קבלת דבר במירמה.

שורה ארוכה של עדי אופי העידו אתמול בבית־המשפט המחוזי לפני מתן גזר־הדין. ביניהם יו"ר האגף לחינוך של נעמת, חיה כהן, שסיפרה כי הנאשם טיפל בילדים נזקקים בהתנדבות, קצינת הקישור של הג"א באשדוד שסיפרה שד"ר אולקנצקי ניאות תמיד לבצע ימי מילואים גם מעבר למיכסה שנקבעה לו ומנכ"ל משרד־העבודה־והרווחה, צבי צילקר, שסיפר, כי בעת ששימש סגן ראש עיריית אשדוד הכיר את ד"ר אולקנצקי כאדם המוכן תמיד לסייע ולהתנדב.

בית־המשפט המחוזי התחשב בסכומים הזעירים שקיבל הרופא ובעדויות האופי, וגזר על ד"ר אולקנצקי מאסר שנה על תנאי למשך 3 שנים וקנס בסך 1500 ש"ח או 3 חודשי מאסר תמורתו.

תלמיד אולפן בקיבוץ חשוד בתקיפת מורתו

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

רוברט ללוש, עולה חדש הלומד באולפן שבקיבוץ משמר־הנגב, נעצר אתמול בבית־משפט השלום בבאר־שבע כחשוד בתקיפת מורתו, חברת הקיבוץ.

באיכות המשטרה טען, כי ביום שישי האחרון פרץ ללוש לחדרה של המורה, היכה אותה, וגרם לחתך בשפתה העליונה.

החשוד אמר בבית־המשפט, כי „בקיבוץ יש להם רמה גבוהה, ואנחנו האולפניסטים, חיים ברמה נמוכה. לי יש כבוד. כשרציתי להתנדב קראו את שמי בצורה לא נכונה. הייתי צריך לשחרר את כל מה שהיה לי כבנים 6 חודשים, או הרבצתי למורה".

השופט יואב בירון הורה לעצור את החשוד ל־5 ימים.

ספרית ביום — פורצת בלילה

מאת זהבה מוס, כתבת „על המשמר"

זוג פורצים מראשל"צ מצא שיטה מתוחכמת לוודא שהדירות אליהן יחדרו בלילה תהיינה ריקות. הבחורה נהגה להשכיר את שירותיה כספרית בבתי הלקוחות ואז היתה מבררת את תכולת הדירה ומועד יציאתם של בני הבית.

את המידע שאספה בשעות הבוקר העבירה לבן זוגה, עבריין מוכר בן 22, שהיה מגיע לבתי הלקוחות בשעות הערב ומרוקנם מחפציהם.

חשדה של המשטרה בזוג התעורר לאחר שבאחרונה אירעה שורת התפרצויות בעלות מכנים משותפים ברחובות סמוכים בעיר. הדמיון בין הפריצות התבטא בשיטת הפריצה — כניסה לדירות דרך חלונות — ובעובדה שהן התרחשו בדירות בהן ביקרה ספרית בבוקר. בני הזוג נעצרו והובאו מחר בפני שופט להארכת מעצרם.

המשטרה משתפת פעולה עם חוקרים והמשטרה חושדת שאנשים נוספים שטרם התלוננו נפלו קורבן למעלליהם של בני הזוג.

לחיה לוי ולכל המשפחה

משתתפים באבלכם

על מות

האב

קיבוץ בית ניר

לחברנו הארי אלוני והמשפחה

אתכם באבלכם

על מות האב

ציון

קיבוץ שמיר

לרותי דהאן ובני המשפחה

משתתפים בצערכם במות

האב–הסב

אדולף

(בניכר)

בית ברעם